

*Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr
Rady Miejskiej w Połańcu
z dnia 2024 r.*

***Gminny Program Rewitalizacji
Gminy Połaniec na lata 2024–2034***

(Projekt 1.0)

Styczeń 2024

Opracowano przy współpracy
Urzędu Miasta i Gminy w Połańcu,
mieszkańców i innych interesariuszy rewitalizacji
z firmą *InicjatywaLokalna.pl sp. z o. o.*

Spis treści

Wstęp.....	5
I. Część wprowadzająca	8
1. Metodologia prac nad dokumentem.....	8
II. Część diagnostyczno-analityczna.....	10
1. Metodologia delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	10
2. Zasięg przestrzenny obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.....	15
3. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych.....	20
III. Część programowa	48
1. Założenia Gminnego Programu Rewitalizacji	48
1.1. Misja i wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji.....	48
1.2. Cele rewitalizacji wraz z odpowiadającymi im kierunkami działań.....	50
2. Projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne w latach 2024–2034.....	55
2.1. Lista planowanych podstawowych projektów/przedsięwzięć	55
2.2. Charakterystyka pozostałych rodzajów przedsięwzięć.....	70
2.3. Mechanizmy zapewnienia komplementarności oraz integrowania działań i przedsięwzięć rewitalizacyjnych	76
3. Powiązanie Programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi.....	86
4. Szacunkowe ramy finansowe dokumentu wraz ze wskazaniem źródeł finansowania..	95
IV. Część wdrożeniowa.....	98
1. System realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji.....	98
1.1. Struktura zarządzania dokumentem wraz z jego kosztami	98
1.2. Harmonogram realizacji Programu	100
1.3. Promocja dokumentu	103
2. System monitoringu, oceny i wprowadzania zmian do Programu.....	104
2.1. Sposoby monitorowania i sprawozdawczości	104
2.2. Sposób ewaluacji i wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu	110
3. Mechanizmy włączenia różnych grup interesariuszy w proces rewitalizacji.....	111
4. Procedura strategicznej oceny oddziaływania dokumentu na środowisko oraz opiniowania przez właściwe instytucje	117
5. Specjalna Strefa Rewitalizacji.....	118
6. Sposób realizacji dokumentu a polityka mieszkaniowa i planowanie przestrzenne w gminie	118
6.1. Niezbędne zmiany w polityce mieszkaniowej.....	118
6.2. Niezbędne zmiany w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego	118
Spis map	119
Spis schematów	119
Spis tabel	119

Spis wykresów.....	120
Załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji.....	121

Wstęp

Rewitalizacja stanowi odpowiedź na szereg zjawisk kryzysowych występujących na obszarach gmin, takich jak degradacja techniczna oraz narastające problemy w sferach społecznej i gospodarczej. W związku z tym niezbędne jest planowanie i realizacja kompleksowych projektów rewitalizacyjnych odpowiadających na zidentyfikowane problemy oraz potencjały danego obszaru zdegradowanego, a także wynikającą z nich skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych. Rewitalizacja to proces, a nie pojedyncze działanie.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 *Ustawy z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji* (Dz. U. z 2021 r. poz. 485 z późn. zm.), *rewitalizacja* stanowi: „proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji”.

Podstawowym narzędziem tworzącym ramy operacyjne i płaszczyznę koordynacji działań rewitalizacyjnych jest *gminny program rewitalizacji*, który jest inicjowany, sporządzany oraz uchwalany przez Radę Miejską na podstawie art. 14 ust. 1 ustawy o rewitalizacji. Jest to wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji. Dokument obejmuje działania w sposób kompleksowy (z uwzględnieniem projektów współfinansowanych ze środków UE oraz innych publicznych lub prywatnych), ponieważ tylko taka różnorodna konstrukcja warunkuje osiągnięcie zakładanych efektów.

Objęcie danego obszaru zdegradowanego Gminnym Programem Rewitalizacji będzie stanowiło podstawę wspierania go poprzez instrumenty i narzędzia dedykowane rewitalizacji (programy unijne oraz krajowe) lub korzystania z preferencji w innych instrumentach, programach i działaniach sektorowych.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Polaniec na lata 2024–2034 (GPR) stanowi spójny dokument strategiczny mający na celu wyprowadzenie ze stanu kryzysowego obszaru zdegradowanego, mającego istotne znaczenie dla rozwoju gminy poprzez przedsięwzięcia kompleksowe (uwzględniające aspekt społeczny, gospodarczy, przestrzenno-funkcjonalny, techniczny i środowiskowy), skoncentrowane terytorialnie oraz prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany.

Niniejszy dokument opracowany został zgodnie z *Ustawą z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji* (Dz. U. z 2021 r. poz. 485 z późn. zm.), w oparciu o art. 36 ust. 8 *Ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027* (Dz. U. z 2022 r. poz. 1079) (ustawa wdrożeniowa), a także z uwzględnieniem zapisów dotyczących „innych instrumentów terytorialnych” (dalej: IIT) zawartych w rozdziale 8.3. Umowy Partnerstwa¹. Ponadto niniejszy

¹ *Umowa Partnerstwa dla realizacji Polityki Spójności 2021–2027 w Polsce*, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, Warszawa, czerwiec 2022.

dokument opracowany został zgodnie z wymogami art. 29 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060² (dalej: rozporządzenie ogólne).

Zgodnie z Umową Partnerstwa rewitalizacja jest szczególnym obszarem i będzie wdrażana w pojedynczych gminach, wyłącznie jako IIT, na podstawie gminnych programów rewitalizacji pełniących funkcję IIT. Zgodnie z art. 29 rozporządzenia ogólnego strategii IIT, w tym GPR, powinny zawierać elementy takie jak:

- *obszar geograficzny, którego dotyczy dana strategia* – w tym przypadku obszar rewitalizacji Gminy Połaniec;
- *analiza potrzeb rozwojowych i potencjału danego obszaru, w tym wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych* – na potrzeby niniejszego GPR opracowano *Diagnozę na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Połaniec*, która zawiera analizę problemów, potrzeb i potencjałów poszczególnych obszarów gminy, w sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzennej, technicznej i środowiskowej. W GPR dokonano pogłębionej diagnozy wyznaczonego obszaru rewitalizacji, w tym określono występujące na nim najistotniejsze problemy i ich przyczyny oraz potrzeby interesariuszy i potencjał rozwojowy, w tym jego znaczenie dla całej gminy;
- *opis zintegrowanego podejścia służącego zaspokojeniu zidentyfikowanych potrzeb rozwojowych i wykorzystaniu potencjału danego obszaru* – w GPR wskazano projekty podstawowe i przedsięwzięcia uzupełniające o charakterze zintegrowanym, których realizacja pomoże w osiągnięciu założonych celów. Wszystkie zaplanowane działania mają na celu zniwelowanie zdiagnozowanych problemów i zaspokojenie potrzeb interesariuszy rewitalizacji poprzez wykorzystanie istniejących potencjałów obszaru. Projekty obejmują różne sektory i kilka rodzajów interesariuszy (władze publiczne, podmioty prywatne, organizacje pozarządowe, mieszkańcy itd.);
- *opis udziału partnerów w przygotowaniu strategii i jej realizacji* – w niniejszym dokumencie szeroko opisano partycypację społeczną, udział mieszkańców w tworzeniu GPR, a także określono system jego realizacji, w tym sposoby udziału mieszkańców i ewentualnych partnerów w realizacji, monitorowaniu i ewaluacji GPR. Projekty realizowane będą w partnerstwie przez różne podmioty, a nie jedynie przez wspólnotę samorządową.

Dokument składa się z czterech zasadniczych części, a mianowicie: części wprowadzającej, diagnostyczno-analitycznej, programowej oraz wdrożeniowej.

Część wprowadzająca zawiera ogólne informacje dotyczące metodologii opracowania dokumentu oraz jego uwarunkowania zewnętrzne, tj. strategiczno-programowe, które wskazują na powiązanie rewitalizacji z całościową wizją rozwoju gminy.

Część diagnostyczno-analityczna obejmuje metodologię delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz określenie ich zasięgów przestrzennych poprzez

² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizyjowej (Dz. Urz. UE L 231 z 30.06.2021, str. 159).

wskazanie przebiegu granic na terenie gminy. Ponadto zawiera szczegółową diagnozę wyznaczonego obszaru rewitalizacji w sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej wraz ze skwantyfikowanymi danymi i ich analizą w celu przedstawienia skali i charakteru potrzeb rewitalizacyjnych.

Część programowa przedstawia najważniejsze założenia procesu rewitalizacji na wyznaczonym obszarze rewitalizacji Gminy Połaniec, tj. wizję wyprowadzenia go ze stanu kryzysowego, misję, cele rewitalizacji wraz z kierunkami działań mającymi na celu eliminację lub ograniczenie zidentyfikowanych negatywnych zjawisk i wykorzystanie potencjałów lokalnych. Ponadto zostały tutaj zawarte podstawowe (główne) oraz uzupełniające (komplementarne) projekty rewitalizacyjne powiązane ze sobą i wspólnie oddziałujące na obszar rewitalizacji. Ważnym elementem są również szacunkowe ramy finansowe dokumentu wraz ze wskazaniem różnych źródeł finansowania projektów.

Część wdrożeniowa składa się z systemu realizacji (wdrażania) dokumentu, a także systemu monitoringu, oceny i wprowadzania zmian do programu w reakcji na zmiany w otoczeniu. Ponadto w niniejszej części zawarte zostały mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, instytucji publicznych i innych podmiotów oraz grup nieformalnych aktywnych na terenie gminy na każdym etapie procesu rewitalizacji, tj. diagnozowania, programowania, wdrażania, monitorowania i ewaluacji. Przedstawiony został również przebieg procesu opiniowania dokumentu przez instytucje zewnętrzne oraz strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Ostatnim elementem jest sposób realizacji założeń dokumentu w odniesieniu do polityki mieszkaniowej oraz planowania i zagospodarowania przestrzennego w gminie wraz z załącznikiem graficznym wskazującym na kierunki zmian przestrzenno-funkcjonalnych na obszarze rewitalizacji.

I. Część wprowadzająca

1. Metodologia prac nad dokumentem

Metodologię sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji warunkowała przede wszystkim *Ustawa z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji* (Dz. U. z 2021 r. poz. 485 z późn. zm.).

Dokument opracowany został z wykorzystaniem modelu ekspercko-partycypacyjnego, polegającego na możliwie szerokim udziale wszystkich interesariuszy we wszystkich etapach prac, przy jednoczesnym zaangażowaniu ekspertów zewnętrznych, odpowiadających między innymi za zorganizowanie procesu konsultacji społecznych oraz przygotowanie końcowej wersji dokumentu. Na wybór takiego podejścia decydujący wpływ miała idea rewitalizacji, w której kluczową rolę odgrywa realizacja zasady partnerstwa i partycypacji społecznej.

Metodologia prac obejmowała dwie zasadnicze części, składające się na efekt końcowy w postaci dokumentu *Gminny Program Rewitalizacji Gminy Połaniec na lata 2024–2034*, a mianowicie:

- I. *Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Połaniec* – obejmowało następujące etapy:
 - 1) zgromadzenie danych statystycznych do diagnozy w podziale na ustalone jednostki referencyjne gminy (sołectwa i osiedla) we wszystkich sferach: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej, zarówno z Urzędu Miasta i Gminy w Połańcu, jak i instytucji zewnętrznych;
 - 2) wykonanie wielokryterialnej analizy przestrzennej ustalonych wskaźników oraz opracowanie diagnozy gminy na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wraz z mapami poglądowymi koncentracji problemów we wszystkich ww. sferach;
 - 3) przeprowadzenie w dniach 11.05–12.06.2023 roku konsultacji społecznych projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Połaniec wraz z opracowaną diagnozą gminy oraz mapami przedstawiającymi granice ww. obszarów;
 - 4) przedstawienie Radzie Miejskiej w Połańcu przez Burmistrza Miasta i Gminy Połaniec wniosku o wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy wraz z projektem uchwały, diagnozą gminy na potrzeby wyznaczenia ww. obszarów i mapami przedstawiającymi ich granice;
 - 5) podjęcie na sesji przez Radę Miejską w Połańcu *Uchwały nr LXXXIV/535/2023 Rady Miejskiej w Połańcu z dnia 27 czerwca 2023 roku w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Połaniec*;
 - 6) przekazanie ww. uchwały oraz jej opublikowanie w dniu 07.07.2023 roku wraz z załącznikami, tj. mapami obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego jako poz. 2961, z uwagi na fakt, że jest to akt prawa miejscowego.
- II. *Opracowanie Gminnego Programu Rewitalizacji wraz z przeprowadzeniem procesu zaopiniowania dokumentu i Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko* – obejmowało następujące etapy:

- 1) podjęcie na sesji przez Radę Miejską w Połańcu *Uchwały nr LXXXVI/549/2023 Rady Miejskiej w Połańcu z dnia 5 września 2023 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Połaniec na lata 2024–2034* (po ponad 14 dniach niezbędnych na uprawomocnienie się uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Połaniec, która jest aktem prawa miejscowego);
- 2) ogłoszenie o podjęciu uchwały w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji na stronie internetowej gminy (portal.polaniec.eu) oraz na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej (polaniec.bip.gov.pl) w dniu 06.09.2023 roku, w sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości (na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta i Gminy w Połańcu w dniu 06.09.2023 roku), w gminnym portalu informacyjnym (06.09.2023 roku) oraz przez obwieszczenie;
- 3) przeprowadzenie różnorodnych form partycypacji społecznej służących wspólnemu wypracowaniu przez wszystkich interesariuszy rewitalizacji głównych założeń dokumentu (wizji, misji, celów, kierunków działań), a także „zbudowaniu” bazy planowanych do realizacji projektów (w tym partnerskich), mających na celu wyprowadzenie obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego;
- 4) opracowanie i przeprowadzenie w dniach r. zewnętrznych konsultacji społecznych projektu 1.0 dokumentu;
- 5) wystąpienie w dniur. o zaopiniowanie projektu GPR przez instytucje wskazane w art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy o rewitalizacji wraz z uzyskaniem opinii w ciągu 14 dni – terminu ustalonego przez Burmistrza Miasta i Gminy Połaniec zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy o rewitalizacji;
- 6) wystąpienie do Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym o zaopiniowanie projektu dokumentu w zakresie możliwości finansowania GPR w ramach programu regionalnego w trybie ustawy wdrożeniowej;
- 7) wystąpienie z wnioskiem do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach (RDOŚ) o uzgodnienie braku konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko na podstawie art. 47 i 49 *Ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2023 r. poz. 1094 z późn. zm.) wraz z uzyskaniem stanowiska ww. instytucji;
- 8) przekazanie i uchwalenie projektu dokumentu na sesji przez Radę Miejską w Połańcu.

Szczegółowy opis działań partycypacyjnych przeprowadzonych na poszczególnych etapach prac przedstawiono w rozdziale 3 części IV niniejszego dokumentu pn. *Mechanizmy włączenia różnych grup interesariuszy w proces rewitalizacji*.

Dokument powstał w wyniku prac przedstawicieli samorządu, instytucji publicznych oraz kluczowych dla rozwoju gminy partnerów z sektorów społecznego i gospodarczego, przy współudziale (w postaci wsparcia merytorycznego) ekspertów i specjalistów zewnętrznych, a także mieszkańców wyznaczonego obszaru, jako głównych interesariuszy procesu rewitalizacji.

II. Część diagnostyczno-analityczna

1. Metodologia delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Metodologię wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz szczegółowy przebieg procesu diagnostycznego gminy zawiera *Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Połaniec*. Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy o rewitalizacji, *rewitalizacja* to „kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych”, dlatego przy wyznaczaniu zasięgu obszaru zdegradowanego wzięto pod uwagę zestaw kryteriów zawarty w art. 9 ust. 1 ww. ustawy, które wskazują na istnienie stanu kryzysowego na danym terenie.

Stan kryzysowy zdefiniowany został jako „stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

- 1) *gospodarczej* – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw;
- 2) *środowiskowej* – w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi bądź stanu środowiska;
- 3) *przestrzenno-funkcjonalnej* – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowania infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w *Ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami* (Dz. U. z 2022 r. poz. 2240), niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych;
- 4) *technicznej* – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju, w odniesieniu do wartości dla całej gminy³.

W związku z powyższym, w celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego Gmina Połaniec podzielona została na *jednostki strukturalne (referencyjne)*, w sposób odpowiadający istniejącym powiązaniom funkcjonalnym. W procesie diagnostycznym na terenie gminy przyjęto podział na sołectwa i osiedla zgodnie ze *Statutem Gminy Połaniec*. Analiza danych ilościowych w ustalonych jednostkach strukturalnych pozwoliła na stosunkowo łatwe zidentyfikowanie lokalizacji problemów i wyznaczenie granic obszaru zdegradowanego.

³ Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014–2020, str. 6–7.

W przeprowadzonej diagnozie dokonano analizy porównawczej jednostek referencyjnych, opartej na zestawie wskaźników cząstkowych oraz syntetycznych wskaźników degradacji we wszystkich sferach pozwalających na obiektywne określenie stopnia zróżnicowania zjawisk kryzysowych i potencjałów lokalnych na terenie gminy. Syntetyczne wskaźniki koncentracji zjawisk kryzysowych w poszczególnych sferach przedstawione zostały na mapach poglądowych Gminy Połaniec z podziałem na jednostki strukturalne.

Jako główne kryteria delimitacji obszaru zdegradowanego przyjęto 32 wskaźniki (tabela 1) ustalone na podstawie danych statystycznych gromadzonych w zasobach Urzędu Miasta i Gminy w Połańcu, Ośrodka Pomocy Społecznej w Połańcu oraz instytucji zewnętrznych, m.in.: Powiatowego Urzędu Pracy w Staszowie, Polskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o. o. Oddział w Kielcach oraz Urzędu Statystycznego, a także ogólnodostępnych danych z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego i Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łodzi, Geoserwisu i Hydroportalu. Część pozyskanych danych została wykorzystana do porównawczej analizy ilościowej wskaźników ze średnią wartością dla całej gminy, a część posłużyła do dokonania analizy jakościowej, charakteryzującej ważne dla rewitalizacji deficyty i problemy obszarów oraz lokalne potencjały.

W procesie delimitacji obszaru zdegradowanego wykorzystano różnorodne źródła informacji, dzięki czemu zastosowane podejście ma charakter kompleksowy i łączy wykorzystanie metod ilościowych z jakościowymi.

Tabela 1 Wskaźniki obrazujące sytuację na terenie Gminy Połaniec w sferach: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej

Sfera	Cechy szczegółowe sfery	Lp.	Nazwa wskaźnika	Jedn.	Źródło danych
SPOŁECZNA	Trendy demograficzne	1.	Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w % ludności ogółem	%	Urząd Miasta i Gminy w Połańcu
		2.	Udział ludności w wieku produkcyjnym w % ludności ogółem	%	
		3.	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w % ludności ogółem	%	
		4.	Liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (wskaźnik obciążenia demograficznego)	szt.	
		5.	Przyrost naturalny w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania	-	
		6.	Saldo migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	-	Główny Urząd Statystyczny
	Sytuacja na rynku pracy/bezrobocie	7.	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w ludności w wieku produkcyjnym	%	Powiatowy Urząd Pracy w Staszowie
		8.	Liczba długotrwale bezrobotnych w % bezrobotnych ogółem	%	
	Opieka społeczna	9.	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	szt.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Połańcu
	Skala problemów społecznych	10.	Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w przeliczeniu na 1 000 osób wg miejsca zamieszkania	szt.	
		11.	Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w przeliczeniu na 1 000 osób wg miejsca zamieszkania	szt.	
		12.	Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa w przeliczeniu na 1 000 osób wg miejsca zamieszkania	szt.	
	Poziom edukacji	13.	Średnie % wyniki z egzaminów ósmoklasisty (dane dla gminy)	%	oke.lodz.pl
	Stan bezpieczeństwa i porządku publicznego	14.	Liczba wypełnionych formularzy "Niebieska Karta" na 10 tys. mieszkańców	szt.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Połańcu
		15.	Liczba stwierdzonych przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	szt.	Komisariat Policji w Połańcu
		16.	Wskaźnik wykrywalności przestępstw stwierdzonych przez Policję	%	
	Aktywność społeczna mieszkańców	17.	Liczba organizacji pozarządowych na 1 000 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	szt.	Urząd Miasta i Gminy w Połańcu

	Udział w życiu publicznym	18.	Frekwencja w wyborach samorządowych – I tura (X 2018)	%	Państwowa Komisja Wyborcza	
		19.	Frekwencja w wyborach parlamentarnych (X 2019)	%		
GOSPODARCZA	Podmioty gospodarcze	20.	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	szt.	Główny Urząd Statystyczny	
		21.	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 1 000 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	szt.		
		22.	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych z rejestru REGON w przeliczeniu na 1 000 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	szt.		
PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	Wyposażenie w infrastrukturę społeczną	23.	Powierzchnia terenów zagospodarowanych na działalność sportową, rekreacyjną, kulturową i turystyczną przypadająca na 10 tys. mieszkańców	ha	Urząd Miasta i Gminy w Połaniecu	
		24.	Udział budynków mieszkalnych mających bezpośredni dostęp do dróg asfaltowych w liczbie budynków mieszkalnych ogółem	%		
TECHNICZNA	Mieszkalnictwo	25.	Budynki mieszkalne nowe oddane do użytkowania w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców	szt.	Urząd Miasta i Gminy w Połaniecu	
	Wyposażenie w infrastrukturę techniczną	26.	Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej w stosunku do ogółu budynków mieszkalnych	%		
		27.	Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci kanalizacyjnej w stosunku do ogółu budynków mieszkalnych	%		
	Stan techniczny	28.	Udział zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków będących w stanie degradacji technicznej w liczbie tych zabytków ogółem	%		
ŚRODOWISKOWA	Zagrożenia dla środowiska	29.	Ilość odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi lub stanu środowiska – azbest	tona	geoserwis.gdos.gov.pl	
	Formy ochrony przyrody	30.	Położenie na obszarach objętych formami ochrony przyrody	TAK/ NIE		
	Lokalizacja na terenach zalewowych	31.	Położenie na obszarach zagrożonych wystąpieniem powodzi	TAK/ NIE		mapy.isok.gov.pl
	Ochrona środowiska	32.	Odsetek ludności korzystającej z sieci gazowej	%		PSG Sp. z o.o. Oddział w Kielcach

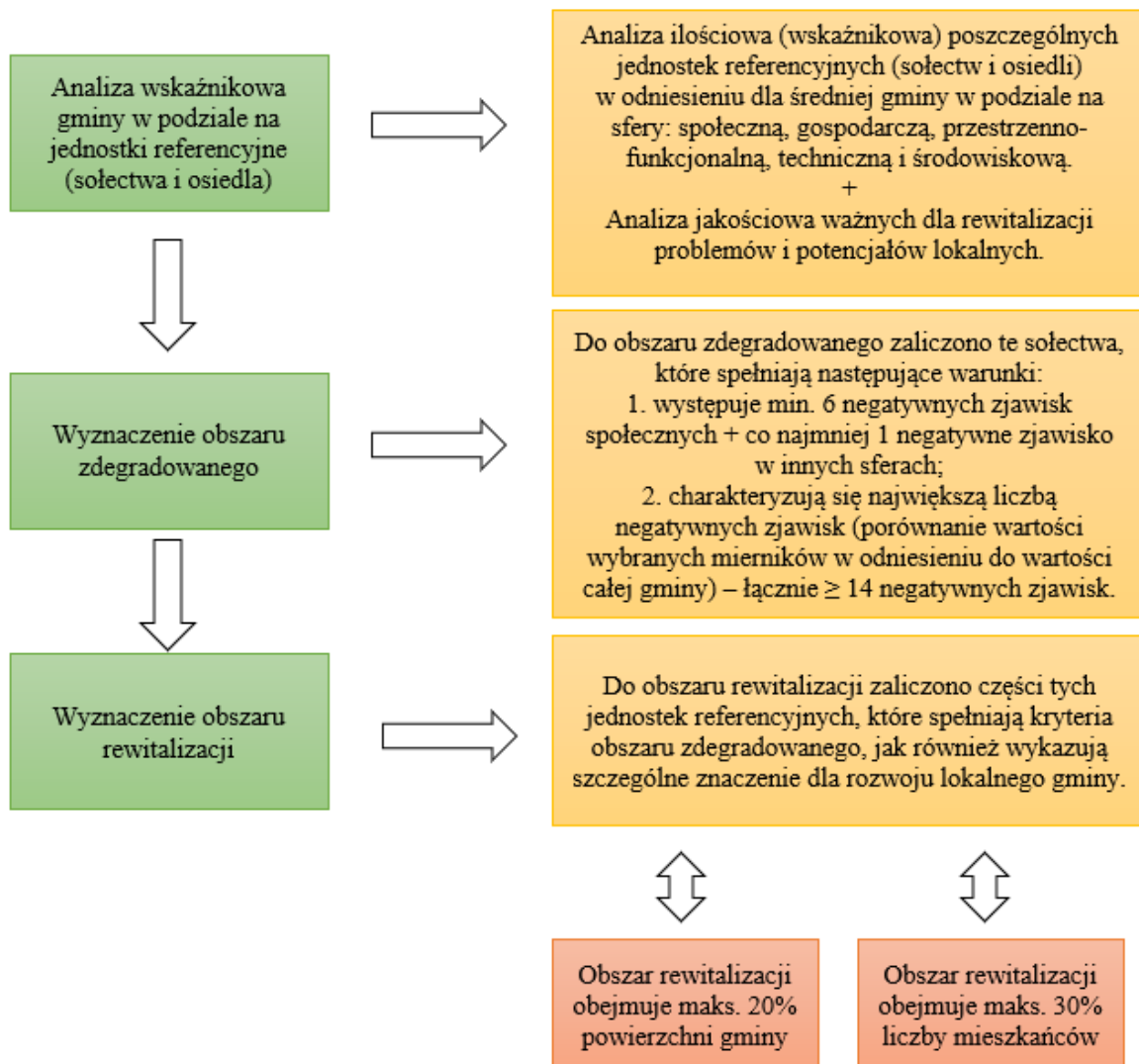
Źródło: Opracowanie własne

Delimitacja obszaru rewitalizacji dokonana została natomiast przy uwzględnieniu zapisów art. 10 ustawy o rewitalizacji, który stanowi, że jest to „obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację”.

Zgodnie z powyższym, wyznaczenie granic obszaru rewitalizacji nastąpiło w oparciu o dwie przesłanki. Pierwszą z nich było stwierdzenie, że na wybranym obszarze uznanym wcześniej jako zdegradowany istnieje szczególna koncentracja negatywnych zjawisk. Drugą z przesłanek było uznanie, że wybrany obszar ma istotne znaczenie dla rozwoju gminy. Takie uzasadnienie obejmuje przedstawienie możliwych do wykorzystania w procesie rewitalizacji lokalnych potencjałów.

Metodologia wyznaczenia obszaru zdegradowanego, a następnie obszaru rewitalizacji w Gminie Połaniec, przedstawiona została na schemacie 1.

Schemat 1 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Połaniec

Źródło: Opracowanie własne

2. Zasięg przestrzenny obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji, obszar zdegradowany charakteryzuje się koncentracją negatywnych zjawisk społecznych – w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w *Ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami* (Dz. U. z 2022 r. poz. 2240), niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym oraz stanem kryzysu w co najmniej jednej ze sfer dotyczących zjawisk gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych. Ponadto ust. 2 wskazuje, że: „obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, pod warunkiem stwierdzenia na każdym z podobszarów występowania koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych”.

Na podstawie przeprowadzonej analizy danych wyznaczono obszar zdegradowany, na który składają się jednostki referencyjne charakteryzujące się problemami w sferze społecznej, przy jednoczesnym występowaniu problemów przynajmniej w jednej innej sferze oraz największą liczbą zidentyfikowanych negatywnych zjawisk, tj. ≥ 14 . Zgodnie z przedstawionymi założeniami obszar zdegradowany na terenie Gminy Połaniec obejmuje jednostki: Osiedle nr 1 (16), Osiedle nr 2 (14), Osiedle nr 3 (14), Brzozowa (20), Kamieniec (16), Kraśnik (14), Ruszcza-Kępa (14), Winnica (14), Zdzieci Stare (14), Zrębin (17).

Wskazany obszar zajmuje 41,04 km², co stanowi 59,81% powierzchni gminy i jest zamieszkiwany przez 8 554 osoby, tj. 76,57% ogółu mieszkańców gminy (dane na koniec 2021 roku).

Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.

W związku z art. 10 ww. ustawy wyznaczony został obszar, na którym występuje wysokie natężenie negatywnych zjawisk w sferze społecznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej, a jednocześnie mający istotne znaczenie dla rozwoju gminy i planowane jest na nim przeprowadzenie działań rewitalizacyjnych.

W wyniku przeprowadzonej diagnozy w podziale na jednostki referencyjne gminy i delimitacji obszaru zdegradowanego, wyznaczono obszar rewitalizacji składający się z dwóch podobszarów:

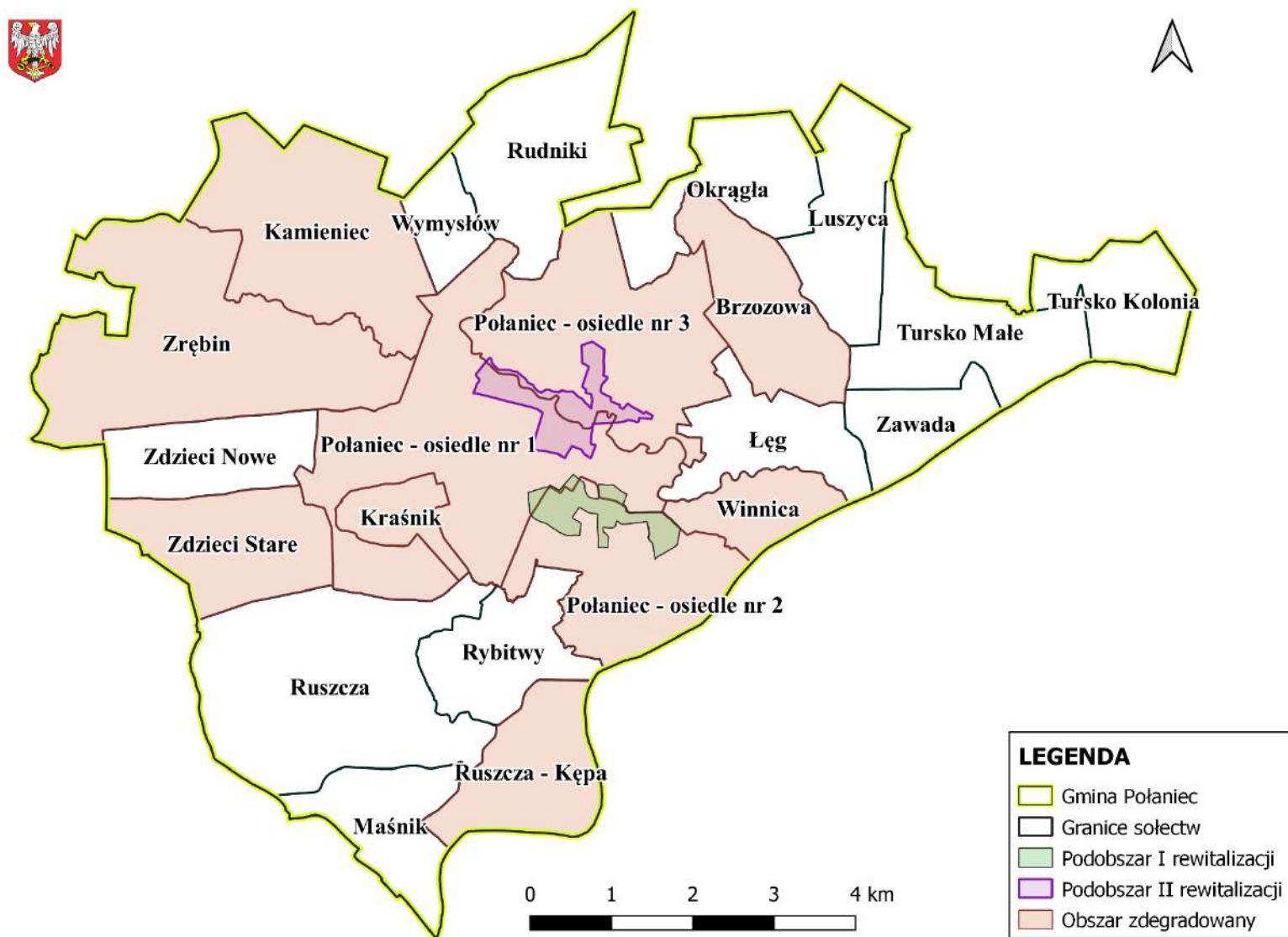
- Podobszar I – będący częścią jednostki Osiedle nr 1 i Osiedla nr 2, który obejmuje ulice: Batalionów Chłopskich, Działkowców, Generała Józefa Zajączka, Hugona Kołłątaja, Jana Kilińskiego, Kosynierów, Spokojną, Stefana Czarnieckiego, Wincentego Witosa, Żapniowską,
- Podobszar II – będący częścią jednostki Osiedle nr 1 i Osiedle nr 3, który obejmuje ulice: 1 Listopada, Jędrusiów, Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Kościelną, Leśną, Marii Konopnickiej, Mazurka, Ogrodową, Osiecką, Sportową, Staszowską, Uniwersału Połanieckiego, Zrębińską.

Wyznaczony obszar rewitalizacji zajmuje powierzchnię 1,81 km² (2,6% powierzchni ogółem gminy) i jest zamieszkały przez 3 297 mieszkańców (29,5% ludności ogółem gminy), więc nie przekracza limitów określonych w art. 10 ust. 2 ustawy o rewitalizacji (dane za 2021 r.).

Potencjały i zasoby obszaru rewitalizacji pokazują, iż ma ona istotne znaczenie dla rozwoju gminy, szczególnie w sferze społecznej, w której zidentyfikowano najwięcej problemów. Wszelkie działania rewitalizacyjne podjęte w celu zniwelowania negatywnych zjawisk kryzysowych na wyznaczonym obszarze będą oddziaływać na teren całej gminy, wpływając tym samym na poprawę jakości życia jej mieszkańców.

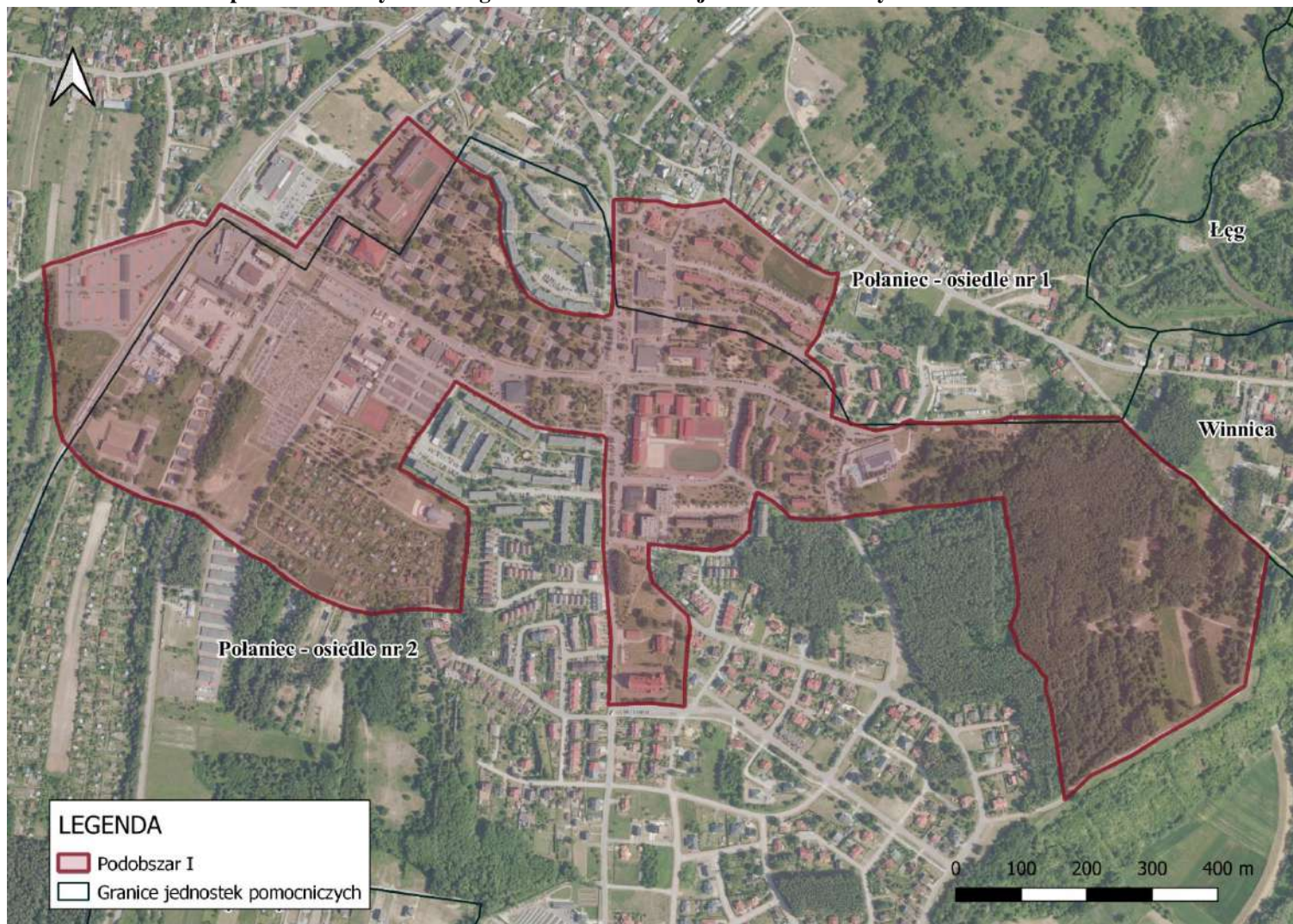
Lokalizację obszaru rewitalizacji na tle obszaru zdegradowanego przedstawiono na mapie 1, natomiast szczegółowy przebieg granic obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Połaniec zaprezentowano na mapach 2 i 3. Do opracowania map poglądowych obrazujących podział Gminy Połaniec na jednostki strukturalne wykorzystano zbiory danych Państwowego Rejestru Granic i Powierzchni Jednostek Podziałów Terytorialnych Kraju, będących w zasobach Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Mapa 1 Lokalizacja obszaru rewitalizacji na tle obszaru zdegradowanego w Gminie Polaniec

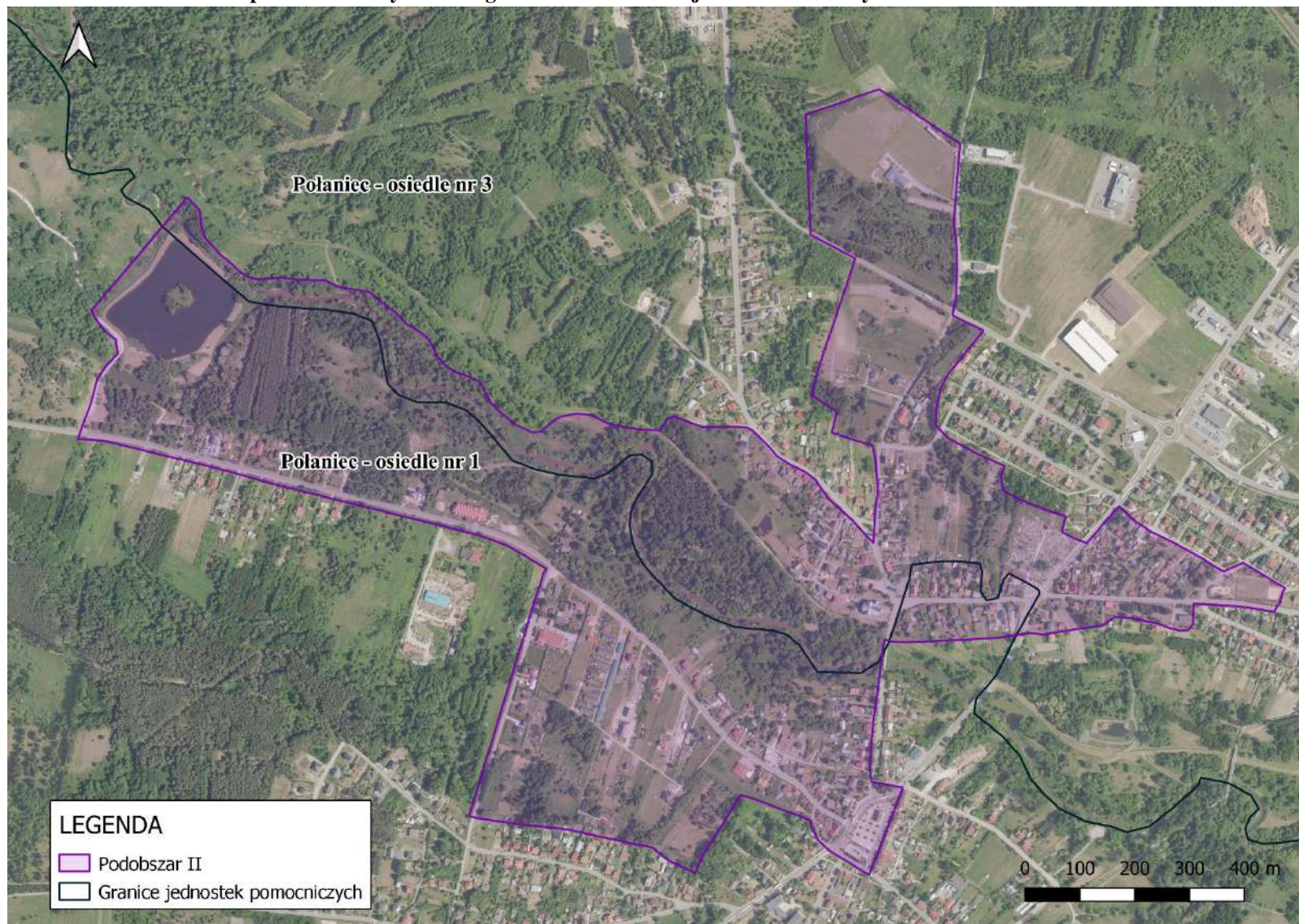
Źródło: Opracowanie własne

Mapa 2 Granice wyznaczonego obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Polaniec – Podobszar I

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ortofotomapy (mapy.geoportal.gov.pl)

Mapa 3 Granice wyznaczonego obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Polaniec – Podobszar II

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ortofotomapy (mapy.geoportal.gov.pl)

3. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych

Jednym z najważniejszych elementów Gminnego Programu Rewitalizacji, wynikającym z art. 15 ust. 1 pkt 1 ustawy o rewitalizacji jest: „szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji (...) obejmująca analizę negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, oraz lokalnych potencjałów występujących na terenie tego obszaru”.

Zgodnie z powyższym pogłębiona diagnoza wyznaczonego obszaru obejmowała sfery: społeczną, gospodarczą, przestrzenno-funkcjonalną, techniczną i środowiskową. Problemy analizowane w ramach wszystkich aspektów wzajemnie się przenikają i podział na sfery tematyczne ma charakter umowny. Takie szerokie rozpoznanie oraz identyfikacja skali i charakteru potrzeb rewitalizacyjnych pozwoli na przygotowanie projektów o bardziej złożonym, kompleksowym charakterze i większym oddziaływaniu.

Schemat 2 Sfery tematyczne analizowane w szczegółowej diagnozie obszaru rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne

Wyznaczony obszar rewitalizacji to zamieszkałe tereny Podobszaru I, będącego częścią jednostki Osiedle nr 1 i Osiedle nr 2, a także Podobszaru II, będącego częścią jednostki Osiedle nr 1 i Osiedle nr 3 – stanowi centrum społeczno-gospodarcze. Z uwagi na to, że wyznaczony

obszar jest głównym ośrodkiem gminy, dominują tutaj funkcje centrotwórcze: publiczne, usługowe, handlowe, edukacyjne, kulturalne i rekreacyjne. W obszarze rewitalizacji znajdują się ważne szlaki komunikacyjne: przez centralną część obszaru rewitalizacji przebiega droga krajowa nr 79 relacji Warszawa–Bytom (przez Kraków i Katowice), od strony północnej obszar graniczy z drogą wojewódzką nr 764, łączącą drogę krajową nr 73 w Kielcach z drogą krajową nr 79 w Połańcu.

Jednocześnie z uwagi na duże znaczenie w rozwoju gminy, wyznaczony obszar gromadzi znaczną liczbę sprzeczności i konfliktów rozwojowych, które prowadzą do jego degradacji technicznej i kumulacji problemów społeczno-gospodarczych (najwyższe wartości wskaźników dotyczących opieki społecznej). Na obszarze znajdują się takie miejsca i obiekty jak. m.in. Zespół Szkół im. Oddziału Partyzanckiego AK „Jędrusie”, Centrum Kultury i Sztuki, Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej, Przedszkole Publiczne nr 1, Filia nr 1 Publicznego Przedszkola, Publiczna Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki, Kryta Pływalnia „Delfin”, Kopiec Kościuszki, a także targowisko miejskie, bank oraz obiekty handlowe. Wyznaczone obszary stanowią główne punkty życia gospodarczego, kulturalnego i społecznego gminy. Zatem zmiany w tym obszarze będą korzystnie oddziaływać na cały obszar Gminy Połaniec, wpływając tym samym na poprawę jakości życia jej mieszkańców.

Ponadto w związku z lokalizacją na tym terenie największej koncentracji substancji mieszkaniowej, obszar wykazuje wysoką kumulację problemów związanych z wykluczeniem społecznym oraz niedostateczną możliwością zaspokojenia potrzeb w zakresie świadczonych usług społecznych, kulturalnych, edukacyjnych i rekreacyjnych w stosunku do zapotrzebowania zgłaszanego przez mieszkańców.

W związku z brakiem na etapie tworzenia Diagnozy danych z podziałem na ulice, w Diagnozie przyjęto, że dane dla wskaźników Podobszaru I stanowią wartości podane w Załączniku 1 dla Osiedla nr 2, natomiast dla Podobszaru II – średnia wartość danych podanych dla Osiedla nr 1 i Osiedla nr 3. W Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Połaniec na lata 2024–2034 wykorzystano dostępne już dane obejmujące konkretne ulice wchodzące w poszczególne podobszary rewitalizacji. Dlatego wartość wskaźników, po wyliczeniu ich na nowo, różni się od tych zamieszczonych w Diagnozie.

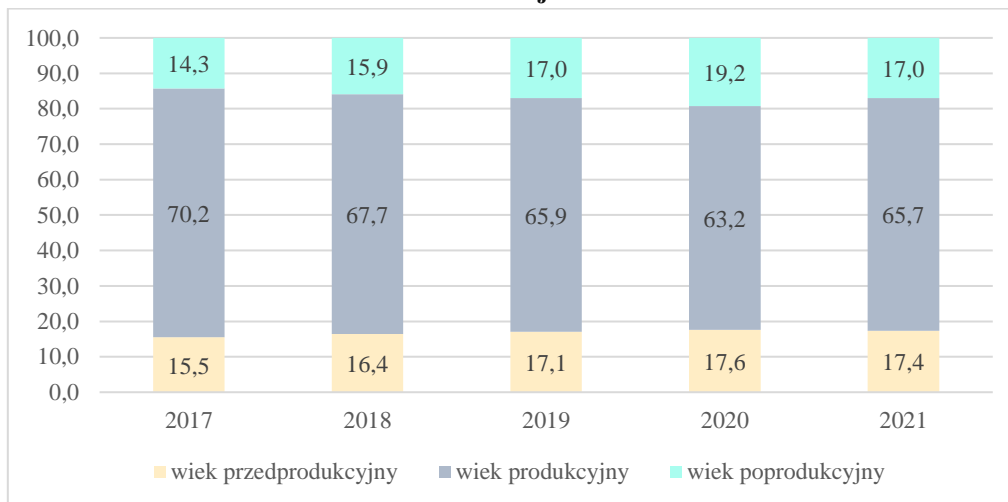
Według danych Urzędu Miasta i Gminy w Połańcu z 2021 roku, stan ludności na wyznaczonym obszarze rewitalizacji (zgodnie z faktycznym miejscem zamieszkania) wynosił ogółem 3 297 osób, tj. 29,5% ludności ogółem gminy.

Procesy demograficzne na obszarach jednostek samorządów terytorialnych związane z ruchem naturalnym ludności, takie jak: urodzenia, zgony i migracje (wewnętrzne i zewnętrzne) wpływają zarówno na liczbę ludności, jak również na jej strukturę wiekową. Biorąc pod uwagę liczbę ludności ogółem wyznaczonego obszaru rewitalizacji, zaobserwowano jej stały spadek, co jest negatywnym trendem zauważanym dla ogółu gminy – dynamika spadku liczby ludności jest zbliżona do całej gminy.

Analiza udziału ludności według ekonomicznych grup wieku w stosunku do ludności obszaru rewitalizacji ogółem w latach 2017–2021 wskazuje na tendencję demograficzną, którą trudno jednoznacznie określić jako pozytywną lub negatywną. Z jednej strony w Podobszarze I rewitalizacji udział osób w wieku produkcyjnym spada, przy jednoczesnym wzroście udziału osób w wieku poprodukcyjnym – oznacza to malejącą ilość osób zdolnych do pracy. Z drugiej strony obserwowane są nieznaczące wahania wartości udziału osób w wieku

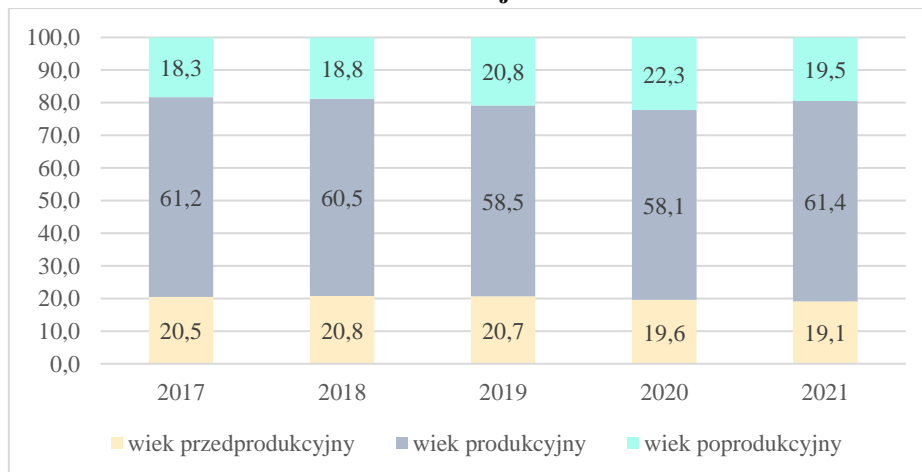
przedprodukcyjnym, z tendencją wzrostową (wykres 1). Na Podobszarze II udział osób w wieku produkcyjnym spadał do 2020 roku, ale w 2021 wzrósł i wartość wskaźnika była wyższa niż 2017 roku, natomiast udział osób w wieku przedprodukcyjnym od 2018 roku ma tendencję spadkową (wykres 2). Wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym nie tylko na obszarach rewitalizacji, ale również w gminie, stanowi wyzwanie dla samorządu w kontekście dostosowania infrastruktury i usług publicznych do potrzeb osób starszych., natomiast wzrost liczby osób w wieku przedprodukcyjnym stanowi wyzwanie dla samorządu w kontekście zapewnienia wysokiej jakości wszelkich usług publicznych kierowanych do rodzin z dziećmi. Potencjałem podobszarów jest istniejąca baza: Przedszkole oraz Żłobek, zapewniająca opiekę dzieciom do lat 3 oraz dzieciom w wieku przedszkolnym, a co za tym idzie – umożliwiającą ich rodzicom aktywność zawodową i społeczną. Jednak obecna liczba miejsc w żłobku oraz przedszkolu jest niewystarczająca, co pokazuje przede wszystkim rekrutacja dzieci na każdy kolejny rok – część dzieci nie zostaje przyjęta z powodu zbyt małej liczby miejsc. Dane obrazujące opisaną sytuację demograficzną w zakresie struktury wieku przedstawiono na wykresach 1–3.

Wykres 1 Udział % ludności według ekonomicznych grup wieku w stosunku do ludności ogółem na Podobszarze I rewitalizacji w latach 2017–2021

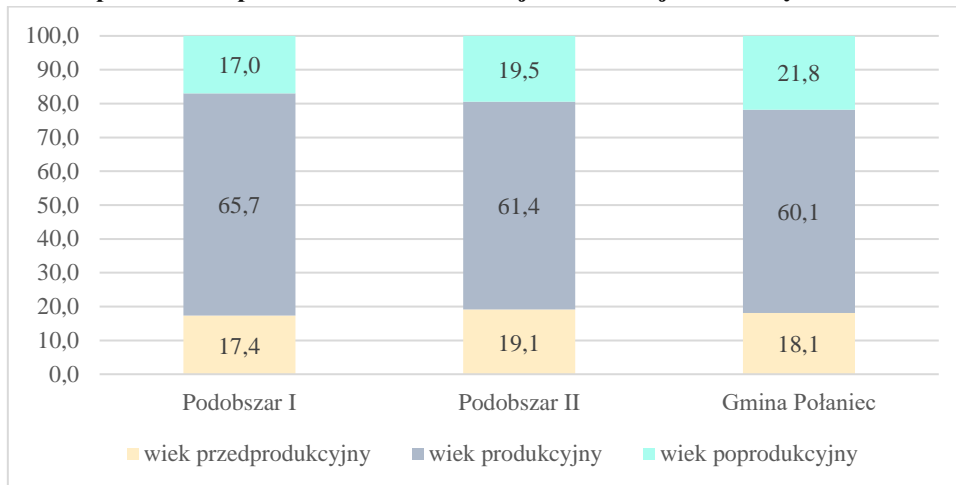
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Połańcu

Wykres 2 Udział % ludności według ekonomicznych grup wieku w stosunku do ludności ogółem na Podobszarze II rewitalizacji w latach 2017–2021

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Połańcu

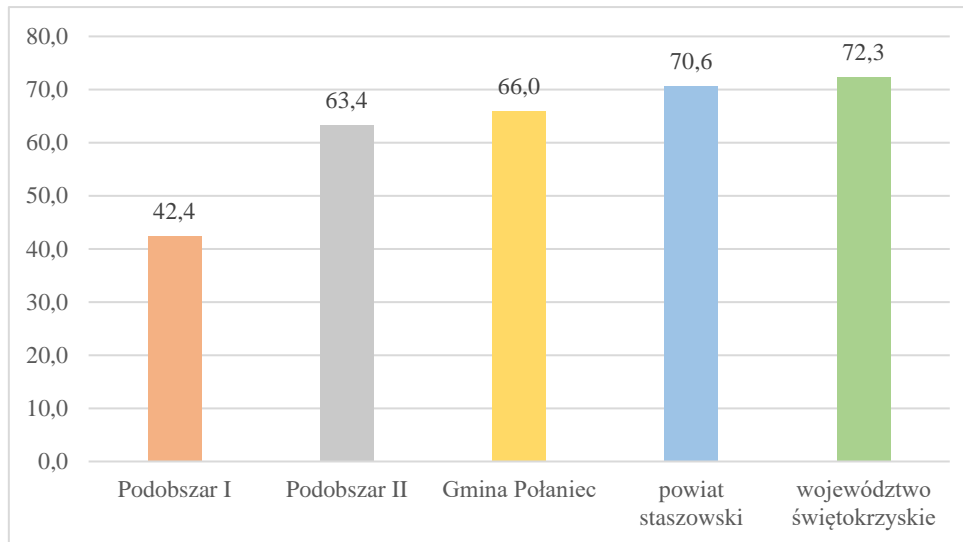
Wykres 3 Udział % ludności według ekonomicznych grup wieku w stosunku do ludności ogółem w 2021 r. – porównanie podobszarów rewitalizacji do średniej dla Gminy Połaniec

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Połańcu

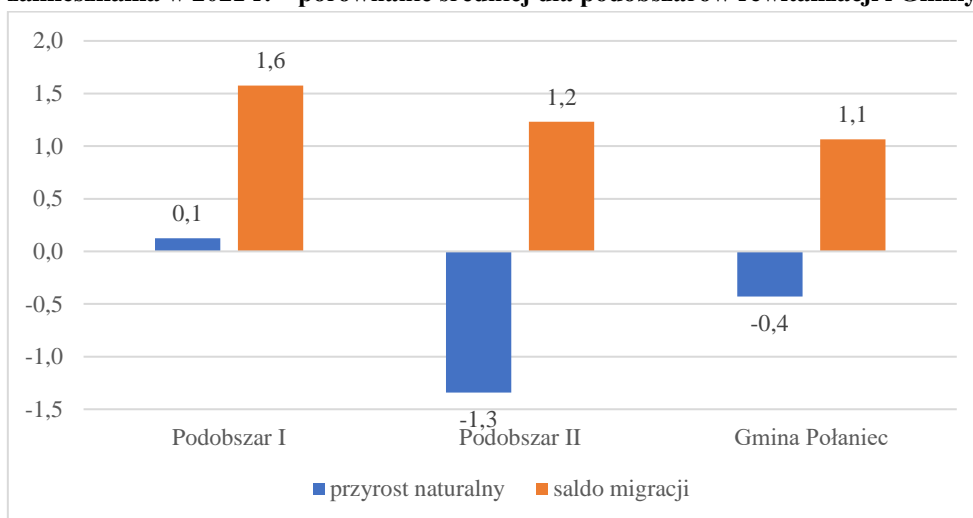
Wskaźnik obciążenia demograficznego (liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym) w 2021 roku na Podobszarze I rewitalizacji charakteryzował się niższą – lepszą wartością (42,4) w porównaniu do średniej dla całej gminy (66,0) oraz niższą od średnich dla powiatu staszowskiego (70,6) i województwa świętokrzyskiego (72,3). Również Podobszar II charakteryzował się niższym wskaźnikiem (63,4) w stosunku do średniej dla gminy, powiatu i województwa, co przedstawiono na wykresie 4.

Wykres 4 Liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2021 r. na podobszarach rewitalizacji, w Gminie Połaniec, powiecie staszowskim i województwie świętokrzyskim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Połańcu

Należy zwrócić uwagę, że powyżej opisanej sytuacji demograficznej towarzyszą na Podobszarze I rewitalizacji bardziej korzystne w stosunku do średnich wartości dla gminy – wartości wskaźników przyrostu naturalnego oraz salda migracji w przeliczeniu na 100 osób. Z kolei wartość wskaźnika przyrostu naturalnego dla Podobszaru II jest niekorzystna w stosunku do średniej dla gminy, zaś wartość wskaźnika salda migracji kształtuje się lepiej niż w gminie, ale gorzej niż w Podobszarze I (wykres 5).

Wykres 5 Przyrost naturalny i saldo migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania w 2021 r. – porównanie średniej dla podobszarów rewitalizacji i Gminy Połaniec

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Połaniecu

Przyrost naturalny notowany na Podobszarze I rewitalizacji jest wyższy nie tylko w stosunku do gminy ogółem, ale również w porównaniu do powiatu staszowskiego (-0,6 w 2021 r.), województwa świętokrzyskiego (-0,8 w 2021 r.) oraz Polski (-0,5 w 2021 r.). Należy dążyć do utrzymania tego pozytywnego zjawiska na Podobszarze I oraz osiągnięcia przyrostu naturalnego na poziomie dodatnim na Podobszarze II poprzez działania ukierunkowane na wspieranie rodzin, w tym w opiece nad dziećmi.

Pomimo dodatniej wartości wskaźnika saldo migracji, należy w dalszym ciągu podejmować działania zachęcające potencjalnych nowych mieszkańców do osiedlania się oraz osoby już mieszkające do pozostania w miejscu zamieszkania. Szczególnie ważne jest zwrócenie uwagi na zapewnienie dostępu do działek oraz mieszkań do zakupu na tym obszarze.

Możliwości inwestycyjne na tym obszarze powinny być również zapewnione dla samorządu, dlatego też bardzo ważnym narzędziem jest ustanowione tutaj, zgodnie z ustawą o rewitalizacji, prawo pierwokupu.

Bezrobocie na podobszarach rewitalizacji nie stanowi jednego z głównych problemów – sytuacja na rynku pracy dla Podobszaru I jest lepsza niż średnia dla województwa i kraju oraz niewiele gorsza niż średnia dla gminy. Sytuacja na rynku pracy dla Podobszaru II jest gorsza niż średnia w gminie, ale lepsza niż średnia w Polsce. Ponadto wskaźnik *Udział bezrobotnych zarejestrowanych w ludności w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania* dla obydwu analizowanych podobszarów w 2021 r. był niższy w porównaniu z rokiem 2017 (tabela 2). Problemem jest jednak zjawisko długotrwałego bezrobocia, wynikające z faktu, iż głównie nie pracują te osoby, które nie mają kwalifikacji bądź uzależniły się od pomocy społecznej i nie mają chęci czy motywacji do podjęcia pracy (tabela 3).

Tabela 2 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w ludności w wieku produkcyjnym na podobszarach rewitalizacji w latach 2017–2021 oraz porównanie ich wartości dla obszaru rewitalizacji w 2021 r. ze średnimi wartościami dla gminy, województwa i Polski

Obszar rewitalizacji	2017	2018	2019	2020	2021	Gmina Polaniec 2021	Wojew. świętokrzyskie 2021	Polska 2021
Podobszar I	4,9	4,9	4,8	4,8	4,1	4,0	4,2	5,5
Podobszar II	7,2	7,0	6,6	8,5	4,2			

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Staszowie

Tabela 3 Liczba długotrwale bezrobotnych w % bezrobotnych ogółem na podobszarach rewitalizacji w latach 2017–2021 oraz porównanie ich wartości dla obszaru rewitalizacji w 2021 r. ze średnimi wartościami dla gminy, województwa i Polski

Obszar rewitalizacji	2017	2018	2019	2020	2021	Gmina Polaniec 2021	Wojew. świętokrzyskie 2021	Polska 2021
Podobszar I	26,7	36,1	30,4	36,6	47,7	50,2	44,2	47,6
Podobszar II	17,1	27,3	27,3	23,3	43,5			

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Staszowie

Należy podejmować działania rewitalizacyjne, które będą wzmacniać kompetencje osób zdolnych do pracy, w celu znalezienia nowego miejsca zatrudnienia. Mieszkańcy podobszarów rewitalizacji, którzy wykazują mobilizację i chęć do podjęcia zatrudnienia, najczęściej znajdują miejsca pracy. Zauważalne jest jednak coraz częściej diagnozowane zjawisko tzw. „dziedziczenia biedy”. Dla niektórych możliwość pobierania zasiłków i świadczeń z Ośrodka Pomocy Społecznej jest najprostszym i wystarczającym rozwiązaniem, zapewniającym – w rozumieniu takich osób – dostateczny poziom życia. Bezrobocie jako zjawisko społeczne ma znaczący wpływ na ekonomiczną i psychospołeczną sferę życia człowieka, zwłaszcza w przypadku długookresowości. Pierwsze odczuwalne skutki wiążą się z naturą ekonomiczną – utratą źródła utrzymania, idącym za tym ubożeniem, a w dalszej kolejności problemami społecznymi czy nawet z przestępczością. Może też prowadzić do rozpadu rodziny czy przejmowania przez dzieci negatywnych wzorów osobowych, a w konsekwencji do dziedziczenia statusu bezrobotnego.

Negatywne zjawiska społeczne występują wewnątrz podobszarów z różną intensywnością i nieco inne są także ich przyczyny. Nie zmienia to faktu, że rozproszenie koncentracji problemów społecznych wpływa na jakość życia całej społeczności zamieszkującej na tym obszarze i osób korzystających z różnych usług czy aktywności na jego terenie. W tabeli 4 przedstawiono najczęstsze powody korzystania ze świadczeń na podobszarach rewitalizacji w 2021 roku.

Ogólna liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób dla Podobszaru II wynosiła 5,9 i była wyższa niż średnia w gminie, która wynosiła 4,2. Wskaźnik *liczba osób korzystająca ze świadczeń pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w przeliczeniu na 1 000 osób* był dla obydwu Podobszarów rewitalizacji wyższy niż w gminie. Ze względu na szeroką skalę oddziaływania negatywnych zjawisk, powyższe problemy mogą powodować ograniczenia w prawidłowym i samodzielnym funkcjonowaniu w życiu społecznym, paraliżować aktywność społeczną

i zawodową, a co za tym idzie – prowadzić do marginalizacji społecznej mieszkańców, powodując zanikanie więzi społecznych, brak integracji międzyludzkiej, w tym integracji międzypokoleniowej czy zubożenie. Zaplanowanie działań społecznych o charakterze wyprzedzającym będzie miało na celu przeciwdziałanie przyszłym patologiom społecznym, związanym z ubóstwem i bezrobociem. Szczególnie istotne są przedsięwzięcia mobilizujące mieszkańców do aktywności zawodowej i ograniczające ich uzależnienie od świadczeń z pomocy społecznej.

Tabela 4 Skala problemów społecznych na wyznaczonym w 2021 r. na wyznaczonych podobszarach rewitalizacji i na terenie Gminy Połaniec

Lp.	Nazwa wskaźnika	Skala problemów społecznych na wyznaczonym obszarze rewitalizacji w poszczególnych latach		
		Podobszar I	Podobszar II	Średnia dla gminy
1.	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób	3,5	5,9	4,2
2.	Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w przeliczeniu na 1 000 osób	4,1	3,4	4,2
3.	Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w przeliczeniu na 1 000 osób	0,0	1,1	0,2
4.	Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa w przeliczeniu na 1 000 osób	18,7	28,0	15,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Połańcu

Długotrwałe bezrobocie, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego mogą prowadzić do ubóstwa, które rozumiane jest jako uzyskiwanie dochodów poniżej ustawowego kryterium dochodowego, które oscyluje na granicy minimum egzystencji określonego przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych – w 2021 r. ustalone zostało na 671 zł dla osoby samotnie gospodarującej oraz 576⁴ zł dla osoby w rodzinie. Ubóstwo należy do największych i najpoważniejszych nieszczęść ludzi – staje się poważnym problemem społecznym, kiedy dotyczy znacznej części społeczeństwa. Skutki biedy nie dotyczą tylko osób nią doświadczonych, ale całe społeczeństwo – zwłaszcza w sytuacji jej trwałości i pokaźnego zasięgu. Przyczynia się to do powstawania i rozszerzania się niekorzystnych zjawisk, począwszy od degradacji społecznej ubogich rodzin, a skończywszy na zachowaniach patologicznych. Ubóstwo może mieć związek z długotrwałym bezrobociem, ale także wskazuje na brak kapitału społecznego, w tym umiejętności odnalezienia się na rynku pracy, a co za tym idzie – uzależnienia się części mieszkańców od pomocy społecznej i wyuczonej bezradności. Długotrwała choroba oraz niepełnosprawność dezorganizują życie osoby oraz jej rodziny, a natężenie zjawiska nasila się z wiekiem. Choroba może całkowicie sparaliżować aktywność społeczną i zawodową osoby, w wyniku czego wycofuje się ona z życia społecznego. Prowadzi to do ograniczeń w prawidłowym i samodzielnym funkcjonowaniu oraz wymaga wsparcia

⁴ Strona internetowa Instytutu Pracy i Spraw Socjalnych, ipiss.com.pl, inf. z dnia 22.05.2023 r.

innych osób i instytucji. Zidentyfikowane na obszarze rewitalizacji problemy społeczne są ze sobą ściśle powiązane, np. bezrobocie powoduje utratę środków na utrzymanie doprowadzając do ubóstwa, a jednocześnie pogłębia i nawarstwia inne problemy, takie jak wykluczenie społeczne bądź uzależnienia. W związku z tym bardzo często powodem przyznawania pomocy społecznej jest występowanie kilku przyczyn jednocześnie.

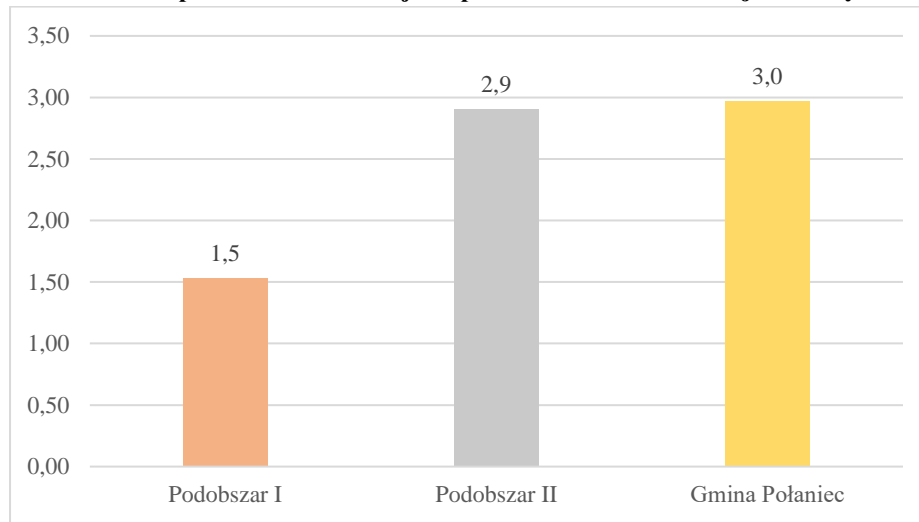
Wszystkie zidentyfikowane na obszarze rewitalizacji negatywne zjawiska społeczne prowadzą do degradacji społecznej obszaru, obniżenia poziomu jakości życia, „bezradności społecznej”, ograniczenia prawidłowego i samodzielnego funkcjonowania w życiu społecznym, roszczeniowości, pogłębiających się patologii oraz uzależnień, co również wpływa na poziom bezpieczeństwa mieszkańców zamieszkujących ten obszar.

W związku z powyższym należy podjąć kompleksowe działania społeczne na obszarze rewitalizacji służące rozwiązaniu zidentyfikowanych problemów społecznych oraz integracji i aktywizacji mieszkańców. Zaplanowanie działań społecznych o charakterze wyprzedzającym będzie miało na celu podniesienie skuteczności i trwałości projektów rewitalizacyjnych oraz gotowości i świadomości mieszkańców co do możliwości partycypacyjnego współdecydowania o obszarze objętym Gminnym Programem Rewitalizacji.

Występowanie skupisk osób wykluczonych i problemów społecznych przyczynia się często do powstawania innych problemów na obszarze, takich jak częste akty wandalizmu i przemocy. Powoduje to znaczące obniżenie stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego. Przeciwdziałanie takim działaniom wymaga stworzenia spójnego systemu monitoringu i oświetlenia ogólnodostępnych miejsc publicznych. Liczba stwierdzonych przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania w 2021 r. dla Podobszaru II była niewiele niższa niż średnia dla gminy (wykres 6).

W związku z powyższym wysoki poziom wykroczeń może mieć wpływ w różnym zakresie na formowanie się postaw i zachowań ludzi tworzących społeczność lokalną, dlatego tak istotne jest prowadzenie adekwatnych działań prewencyjnych i operacyjnych we współpracy z Komisariatem Policji w Połancu, zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa oraz porządku publicznego mieszkańców. Ponadto przeciwdziałanie takim zjawiskom wymaga stworzenia spójnego systemu monitoringu i oświetlenia ogólnodostępnych miejsc publicznych. Warto wspomnieć, że na bezpieczeństwo publiczne składają się także czynniki inne niż tylko stwierdzone przez Policję przestępstwa. Bezpieczeństwo publiczne to także ochrona przeciwpożarowa – w niewielkiej odległości od obszaru rewitalizacji zlokalizowana jest Ochotnicza Straż Pożarna, włączona są do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego.

Wykres 6 Liczba stwierdzonych przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania w 2021 r. – porównanie średniej dla podobszarów rewitalizacji i Gminy Połaniec

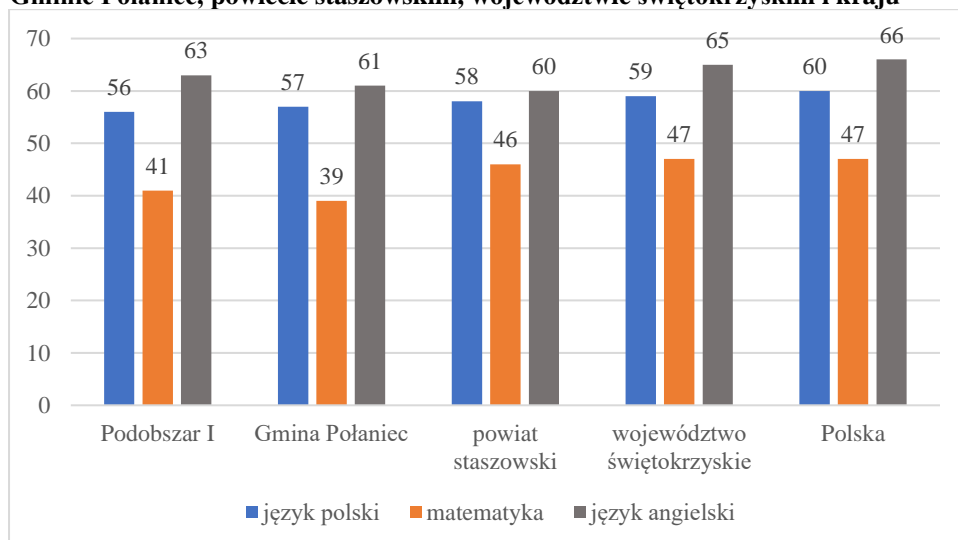

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komisariatu Policji w Połańcu

Zasadniczą rolę w podniesieniu jakości zasobów ludzkich, a tym samym rozwiązywaniu problemów występujących na obszarze rewitalizacji pełni jakość i poziom edukacji, rozumianej jako wychowanie, wykształcenie, nauka oraz zdobywanie wiedzy i umiejętności. W związku z tym istotne jest, aby lokalna społeczność miała równy dostęp do wiedzy przez całe życie i usługa ta świadczona była na wysokim poziomie.

W roku 2021 Gmina Połaniec była organem prowadzącym dla 3 szkół podstawowych, w tym jednej na Podobszarze I rewitalizacji: Publiczna Szkoła Podstawowa im. T. Kościuszki. Zgodnie z zapisami ustawy o systemie oświaty, aby uczeń ukończył szkołę podstawową musi przystąpić do tzw. egzaminu ósmoklasisty. Na wykresie 7 przedstawiono wyniki uczniów szkoły zlokalizowanej na Podobszarze I rewitalizacji w 2021 r. w zestawieniu z wynikami dla gminy, powiatu, województwa oraz kraju.

Wykres 7 Średnie % wyniki z egzaminu ósmoklasisty w 2021 r. na Podobszarze I rewitalizacji, w Gminie Połaniec, powiecie staszowskim, województwie świętokrzyskim i kraju

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łodzi

Przedstawione powyżej dane wskazują na zróżnicowanie w poziomie osiągniętych przez uczniów wyników. Wyniki osiągnięte przez uczniów z matematyki i języka angielskiego w Publicznej Szkole Podstawowej im. T. Kościuszki były wyższe niż średnia dla gminy, jednak ze wszystkich analizowanych przedmiotów wyniki dla szkoły zlokalizowanej na Podobszarze I rewitalizacji oraz dla gminy były niższe od średnich dla województwa i kraju. Oceny jakości kształcenia oraz poziomu nauczania nie dokonuje się jedynie na podstawie średnich wyników uzyskanych przez uczniów. Na ocenę składa się wiele innych czynników, jednak rozkład wartości przedstawiony na wykresie 7 może świadczyć o potrzebie podjęcia działań wspierających kształcenie młodych ludzi na terenie całej gminy (w tym na obszarze rewitalizacji). Istotne jest zapewnienie uczniom warunków do rozwoju pasji i umiejętności już na etapie szkolnym oraz rozbudowanie oferty zajęć dodatkowych.

W każdej ze szkół podstawowych na terenie gminy funkcjonuje oddział przedszkolny. Ponadto na terenie gminy działa również przedszkole publiczne z dwoma filiami, a dodatkowo do końca 2024 r. ma zostać wybudowane nowe przedszkole z oddziałem żłobkowym. Od września 2022 r., tj. w roku szkolnym 2022/2023, do przedszkoli uczęszczało o 12 dzieci więcej niż w poprzednim roku szkolnym. Biorąc pod uwagę dodatni przyrost naturalny na Podobszarze rewitalizacji I (0,1 na 100 osób w 2021 r.), należy wspierać rodziców w zakresie wychowania przedszkolnego. Istotne jest również, aby na tym obszarze zapewniona była opieka nad dziećmi do lat 3. Na terenie gminy funkcjonuje żłobek, który w dwóch oddziałach obejmuje swoją opieką dzieci w wieku niemowlęcym do 12. miesiąca oraz od 1. roku do 3 lat. Niezbędne jest zwiększanie miejsc opieki dla dzieci do lat 3 (żłobki), które wspierałyby osoby chcące podjąć zatrudnienie, powrócić na rynek pracy.

Jednym z przejawów społeczeństwa obywatelskiego i lokalnej aktywności są organizacje pozarządowe. Odgrywają one znaczącą rolę nie tylko w nawiązywaniu i umacnianiu więzi społecznych i organizacyjnym wzmacnianiu lokalnych władz, ale również zwiększają możliwości rozwoju postawy obywatelskiej. Aktywność mieszkańców i ich zaangażowanie w sprawy lokalne obrazuje wskaźnik *liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 1 000 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania*, który w 2021 roku wyniósł dla Podobszaru I: 0,33, natomiast dla Podobszaru II: 0,22, przy średniej dla gminy równej 3,7. Należy jednak zwrócić uwagę, że i tutaj występuje zjawisko zróżnicowania wewnątrz obszaru – wskaźnik jest wyższy na Podobszarze I, ale niższy od średniej dla gminy. W mieście zlokalizowanych jest 21 podmiotów, zaś na terenach wiejskich gminy 20, jednak zasięg działania organizacji może wykraczać poza obszar miejscowości. Na podobszarach rewitalizacji funkcjonują między innymi takie stowarzyszenia i organizacje jak: Połaniecki Klub „Amazonki”, Klub Motocyklowy Rain Riders, Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci, Młodzieży i Rodzin „Bliżej”, Uczniowski Klub Sportowy „Akademia Piłkarska”, Towarzystwo Polsko-Angielskie, Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Miasta i Gminy Połaniec.

Podczas spotkań z mieszkańcami oraz przeprowadzonych warsztatów zdiagnozowano problem w integracji mieszkańców. Mieszkańcy stwierdzili niewystarczającą aktywność wielu z organizacji, ponadto zauważono też brak zaplecza lokalowego dla ich działalności. Uczestnicy warsztatów ponadto widzą szansę na rozwój gminy poprzez zwiększenie liczby fundacji oraz zaangażowanie mieszkańców w aktywność na rzecz lokalnej społeczności. Niewątpliwie duży wpływ na aktywność mieszkańców podobszarów rewitalizacji oraz całej gminy ma przynależność Gminy Połaniec do Lokalnej Grupy Działania *Dorzecze Wisły*. LGD

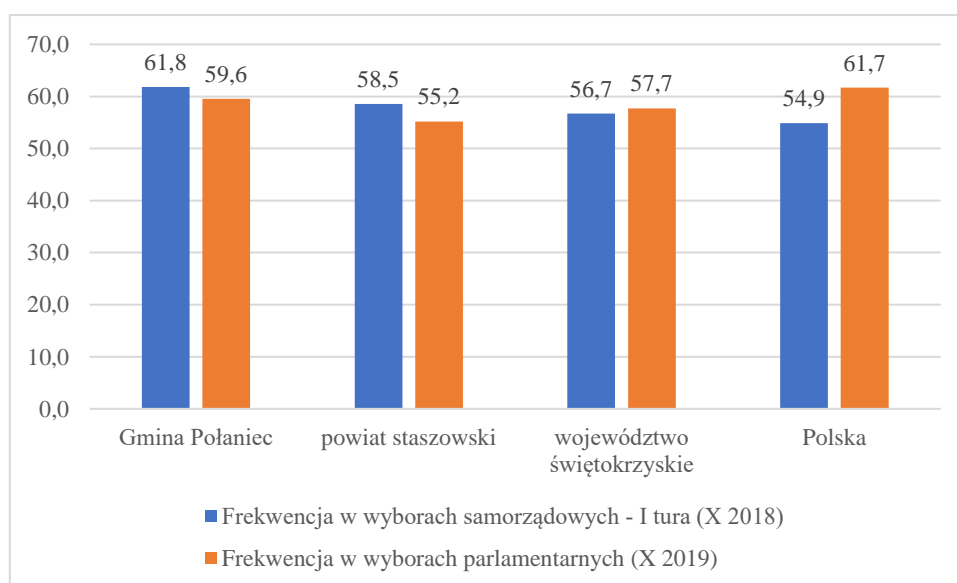
ma nie tylko wpływ na integrację mieszkańców, ale swoimi działaniami przyczynia się do rozwoju gospodarczego obszaru poprzez udzielanie dotacji dla przedsiębiorców na rozwój działalności gospodarczych oraz działania informacyjne w tym zakresie.

W Gminie Połaniec funkcjonuje Budżet Obywatelski, którego zasadniczym celem jest zmotywowanie mieszkańców do większego zaangażowania w ustalanie priorytetów społeczności lokalnej z perspektywy jej wspólnego dobra i spowodowanie realizacji tych zadań, które z punktu widzenia mieszkańców należy realizować w pierwszej kolejności. W większości zgłaszanych i realizowanych w ramach Budżetu Obywatelskiego projektami są projekty dotyczące zakupu różnego sprzętu (sprzęt ratowniczo-gaśniczy dla OSP, defibrylatorów), zwiększenia liczby miejsc oraz atrakcji do wypoczynku, w tym aktywnego dla mieszkańców (zakup stołów do szachów, stworzenie miejsca spotkań „Różowe Patio”). Natomiast mniej jest projektów dotyczących inicjatyw oddolnych związanych z rozwojem aktywności społecznej i integracją mieszkańców.

Dużym problemem w zakresie funkcjonowania i aktywności organizacji pozarządowych są trudności w pozyskiwaniu funduszy zewnętrznych. Potencjał istniejących organizacji pozarządowych nie jest wystarczająco wykorzystany. Pozyskiwanie środków na bieżące potrzeby zawsze było największym wyzwaniem dla organizacji pozarządowych. Członkowie organizacji wskazują jako problem biurokrację administracji publicznej, a także problemy w wypełnieniu dokumentacji konkursowej w przypadku funduszy unijnych.

Pozytywnym natomiast zjawiskiem jest stosunkowo wysoki udział mieszkańców gminy (w tym podobszarów rewitalizacji) w życiu publicznym, który zbadano za pomocą wskaźników: *frekwencja w wyborach samorządowych w 2018 roku (I tura)* oraz *frekwencja w wyborach parlamentarnych w 2019 roku*. W przypadku pierwszego wskaźnika frekwencja w Gminie Połaniec była wyższa niż w jednostkach wyższego rzędu, natomiast przypadku drugiego wskaźnika (wybory parlamentarne) była niższa tylko od średniej dla kraju, co zostało przedstawione na wykresie 8.

Wykres 8 Frekwencja w wyborach samorządowych w 2018 r. (I tura) oraz w wyborach parlamentarnych w 2019 r. – porównanie Gminy Połaniec, powiatu staszowskiego, województwa świętokrzyskiego i kraju

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Bardzo ważne, aby samorząd gminny wspierał społeczną, edukacyjną i charytatywną aktywność środowisk lokalnych obszaru rewitalizacji oraz działania organizacji, instytucji lokalnych i mieszkańców obszaru w zakresie kultury, edukacji, przedsiębiorczości, pomocy społecznej i ochrony środowiska. Aby budować społeczeństwo obywatelskie, pobudzać oddolne inicjatywy w sferze kultury, aktywności fizycznej i turystyki oraz zwiększać aktywność społeczną mieszkańców obszaru rewitalizacji, należy wykorzystywać odpowiednie narzędzia, w tym budujące zaufanie między mieszkańcami a samorządowcami oraz zapewniać odpowiednią infrastrukturę, możliwą do wykorzystania w tych celach.

Należy również wspomnieć o działalności klubów sportowych oraz o złym stanie technicznym niektórych obiektów sportowo-rekreacyjnych. Organizacje te nie posiadają odpowiednich warunków do prowadzenia i poszerzania swojej działalności. W związku z tym potrzebne jest zagospodarowanie przestrzeni publicznej oraz przebudowa, rozbudowa, modernizacja i adaptacja obiektów infrastrukturalnych na cele społeczne, rekreacyjne i sportowe, a także zwiększenie dostępności i bezpieczeństwa placów zabaw dla najmłodszych oraz dostosowanie ich do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Na obszarze rewitalizacji znajdują się takie miejsca i obiekty, jak m.in.: Zespół Szkół im. Oddziału Partyzanckiego AK „Jędrusie”, Centrum Kultury i Sztuki, Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna, Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej, Przedszkole Publiczne nr 1, Filia nr 1 Publicznego Przedszkola, Publiczna Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki, Kryta Pływalnia „Delfin”, Kopiec Kościuszki, Cmentarz Parafialny, a także bank oraz obiekty handlowe.

Część obiektów wymaga przebudowy i modernizacji w celu poprawy ich funkcjonalności i estetyki oraz przystosowania do pełnienia nowych funkcji, a także zmniejszenia zużycia energii elektrycznej i ciepłej, a tym samym ograniczenia niskiej emisji zanieczyszczeń.

Na podobszarach rewitalizacji znajdują się:

- Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki – w obecnym budynku przy ul. Żapniowskiej 1 mieści się od 1981 roku. Obiekt przy wsparciu środków zewnętrznych jest sukcesywnie modernizowany oraz doposażany. Jednak wciąż wymaga dostosowania do zmieniających się potrzeb uczniów oraz do wysokiej jakości kształcenia. Niezbędne jest również spójne zagospodarowanie przestrzeni przy szkole, w celu nadania nowych funkcji społecznych i rekreacyjnych.
- Przedszkole Publiczne wraz z Filiami nr 1 i 2 – filia przedszkola nr 1 zlokalizowana jest przy ul. Madlińskiego 1, w budynku dawnego żłobka. Budynek został oddany do użytku w 1985 r. Obiekt wyposażony jest w podjazd dla wózków, a parter przystosowany jest do osób z niepełnosprawnościami ruchowymi. Do przedszkola uczęszczają również dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w celu stymulowania ich rozwoju prowadzone jest wczesne wspomaganie rozwoju dziecka. Filia nr 2 mieści się przy ul. Kościelnej 9 i jest to niewielka placówka, zaś główna siedziba przedszkola znajduje się przy ul. Żapniowskiej 1 przy SP. Łącznie we przedszkolach jest 16 grup dzieci.
- Centrum Kultury i Sztuki – zlokalizowane jest przy ul. Czarnieckiego 5, prowadzi aktywną działalność dając dostęp mieszkańcom do różnego rodzaju zajęć plastycznych, teatralnych, wokalnemu-muzycznych, a także warsztaty budowania formy psychofizycznej. Z oferty Centrum mogą korzystać zarówno dzieci i młodzież, jak

i osoby dorosłe oraz seniorzy. W Centrum odbywają się również wydarzenia kulturalne i artystyczne oraz zlokalizowane jest kino „Impresja”, a także kręgielnia. W roku 2022 placówka zorganizowała 26 wydarzeń.

- Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna – zlokalizowana jest przy ul. Czarnieckiego 5, służy rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych społeczeństwa oraz upowszechnianiu wiedzy i rozwojowi kultury.
- Kopiec Kościuszki – powstał w 1917 r. w setną rocznicę śmierci Tadeusza Kościuszki. Obiekt przez lata był modernizowany i ulepszany, obecnie otoczony jest parkiem, a na jego szczycie usytuowano krzyż oraz granitowy obelisk. Na szczyt Kopca prowadzą schody, a w jego pobliżu znajduje się również parking. Miejsce to jest niezwykle ważne dla mieszkańców oraz miłośników historii, którzy często go odwiedzają, ponadto odbywają się tam liczne uroczystości. Do Kopca Kościuszki prowadzi piękna aleja drzew, wewnątrz parku również sprzyja rekreacji i wypoczynkowi.
- Plac targowy – miejsce handlu lokalnych przedsiębiorców, stanowi rynek zbytu dla mieszkańców gminy. Na placu odbywa się również cyklicznie giełda staroci, ptactwa egzotycznego i zwierząt futerkowych.
- Kościół Świętego Marcina – wybudowany w latach 1897–1899 w stylu neoromańskim. Do kościoła przylega kaplica Matki Bożej Różańcowej z XVIII w. Przy kościele zlokalizowany jest parking dla parafian.
- Stadion miejski – zlokalizowany przy ul. Sportowej 1, posiada 900 miejsc. Trybuna główna stadionu jest częściowo zadaszona. Przy stadionie znajduje się budynek klubowy wyposażony w siłownię.

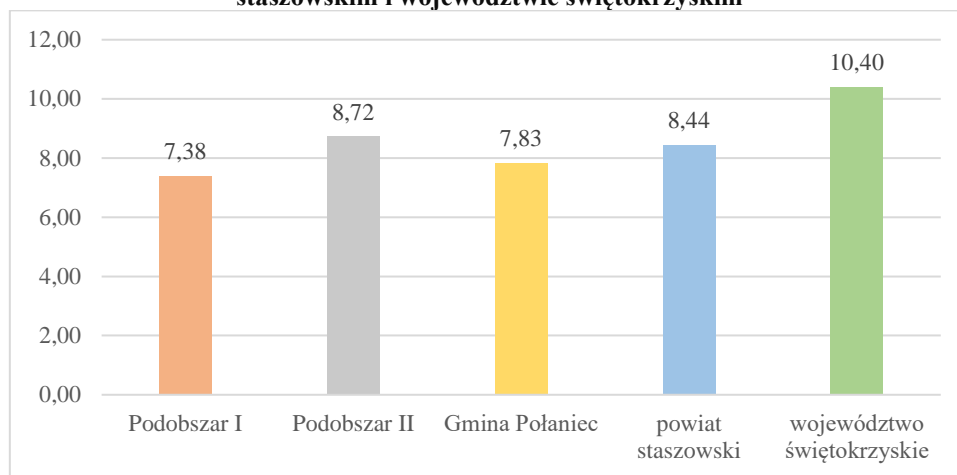
Wszystkie obiekty pomimo prac, które zostały do tej pory w nich wykonane, wymagają dalszej modernizacji i dostosowania do zmieniających się potrzeb lokalnej społeczności. Wszystkie budynki i obiekty użyteczności publicznej oraz przestrzenie ogólnodostępne powinny być dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz osób ze szczególnymi potrzebami. W przeciwnym wypadku dochodzi do wykluczenia społecznego tej grupy mieszkańców, ale też odwiedzających. Dlatego konieczne jest przeprowadzenie działań niwelujących bariery architektoniczne w obiektach i przestrzeniach publicznych, ale także zwiększających dostępność cyfrową oraz informacyjno-komunikacyjną zarówno dla osób niepełnosprawnych, jak i innych osób ze szczególnymi potrzebami.

Podobszary rewitalizacji zlokalizowane są na terenie miasta i zamieszkuje je duża część mieszkańców, co w połączeniu ze znaczeniem obszaru dla rozwoju całej gminy powoduje gromadzenie się konfliktów rozwojowych i wielu sprzeczności, które prowadzą do degradacji technicznej oraz kryzysu społeczno-gospodarczego. Potencjały i zasoby obszaru rewitalizacji pokazują, iż obszar ten ma istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gminy, szczególnie w sferze społecznej, w której zidentyfikowano najwięcej problemów. Wszelkie działania rewitalizacyjne podjęte w celu zniwelowania negatywnych zjawisk kryzysowych na wyznaczonym obszarze będą oddziaływać na teren całej gminy, wpływając tym samym na poprawę jakości życia jej mieszkańców.

Na jakość życia w dużej mierze składają się także dochody mieszkańców, a dochody związane są z ilością i jakością pracy oraz odpowiednimi kwalifikacjami i ich dostosowaniem do lokalnego rynku pracy. Zdiagnozowane we wcześniejszej części diagnozy stosunkowo

niskie bezrobocie wiąże się po części z faktem dostępności do rynków pracy poza obszarem rewitalizacji (część mieszkańców dojeżdża do pracy do większych ośrodków miejskich) oraz stosunkowo nienajgorszej kondycji lokalnych przedsiębiorstw. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2021 r. dla Podobszaru I rewitalizacji była niższa w stosunku do średnich dla gminy, powiatu oraz województwa, zaś dla Podobszaru II była wyższa od średnich dla gminy i powiatu, ale niższa od średniej dla województwa (wykres 9).

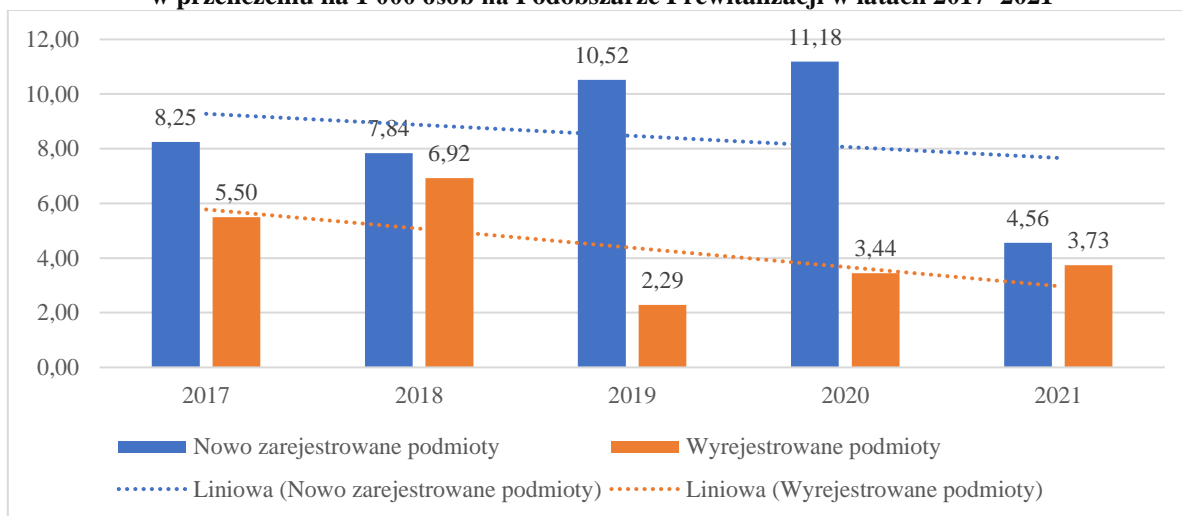
Wykres 9 Liczba podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania w 2021 r. na podobszarach rewitalizacji, w Gminie Połaniec, powiecie staszowskim i województwie świętokrzyskim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Staszowie oraz GUS

Wartość wskaźnika *liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 1000 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania* na Podobszarze I rewitalizacji w 2021 r. znacząco spadła w stosunku do wcześniejszych lat. Wartość wskaźnika *liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych z rejestru REGON w przeliczeniu na 1 000 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania* w 2021 r. nieznacznie wzrosła, jednak wciąż była niższa w stosunku do wartości tego wskaźnika w roku 20217, co może świadczyć o stosunkowo dobrej kondycji przedsiębiorstw. Wartości ww. wskaźników w latach 2017–2021 dla Podobszaru I przedstawiono na wykresie 10.

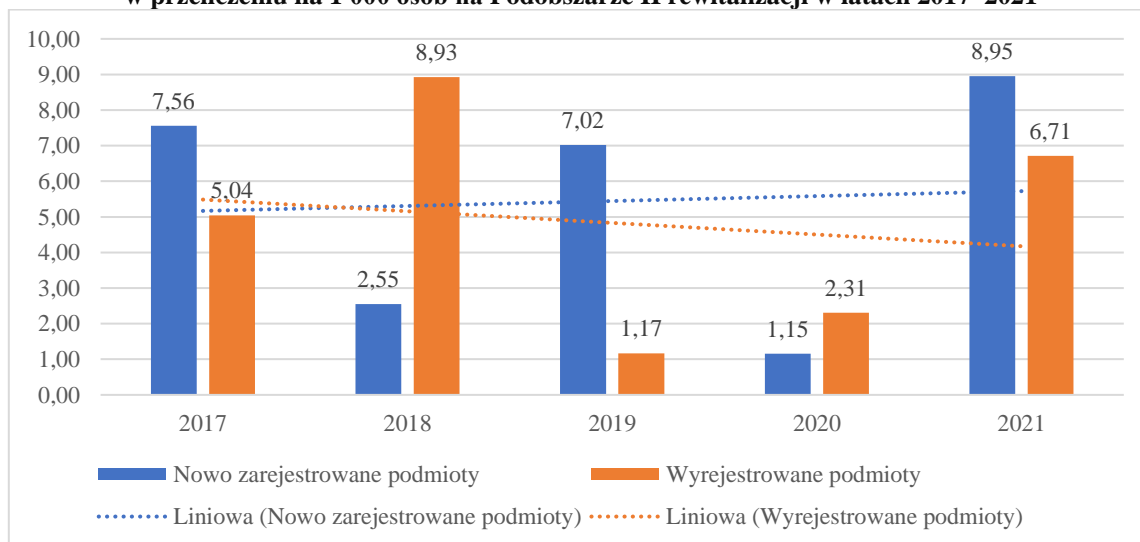
Wykres 10 Wskaźniki: liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 1 000 osób oraz liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych z rejestru REGON w przeliczeniu na 1 000 osób na Podobszarze I rewitalizacji w latach 2017–2021

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Staszowie

Wartość wskaźnika *liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 1 000 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania* na Podobszarze II rewitalizacji w 2021 r. znacznie wzrosła w porównaniu do poprzedniego roku. Niepokojący jest jednak fakt, iż wartość wskaźnika *liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych z rejestru REGON w przeliczeniu na 1 000 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania* w 2021 r. dla Podobszaru II rewitalizacji również wzrosła. Wartości ww. wskaźników w latach 2017–2021 dla Podobszaru II przedstawiono na wykresie 11.

Wykres 11 Wskaźniki: liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 1 000 osób oraz liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych z rejestru REGON w przeliczeniu na 1 000 osób na Podobszarze II rewitalizacji w latach 2017–2021

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Staszowie

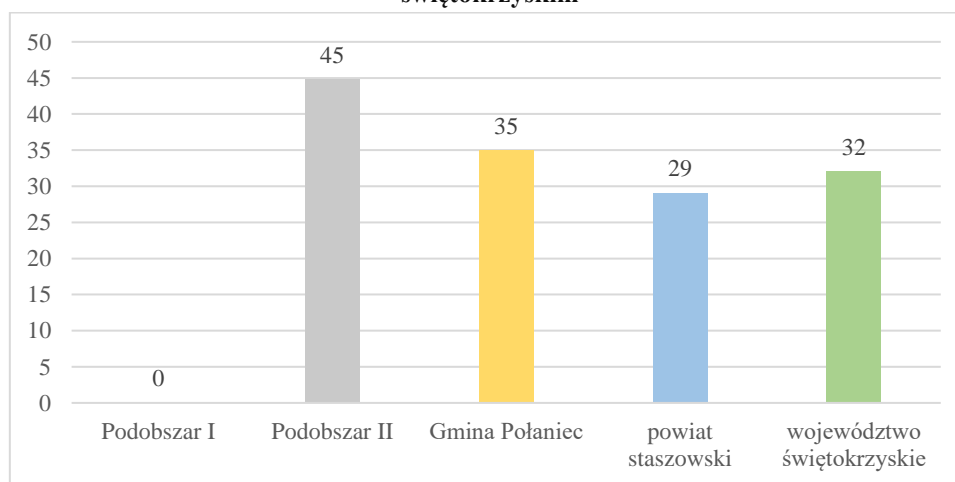
Częstym powodem likwidacji podmiotów gospodarczych jest niedostosowanie zakresu usług do aktualnych potrzeb rynkowych. Biorąc pod uwagę zasoby i potencjały jakie posiadają podobszary rewitalizacji, istotne jest stworzenie odpowiednich warunków, aby mieszkańcy mogli rozwijać i wzmacniać swoją przedsiębiorczość oraz nawiązywać współpracę. Ważne jest

wsparcie oraz pobudzenie przedsiębiorczości mieszkańców przez samorząd gminny poprzez zadania realizowane w partnerstwie z Ośrodkiem Pomocy Społecznej oraz Powiatowym Urzędem Pracy.

Należy podjąć kompleksowe działania społeczne na podobszarach rewitalizacji, służące rozwiązaniu zidentyfikowanych problemów społecznych, integracji oraz aktywizacji mieszkańców, wykorzystując przy tym potencjał oraz możliwości zatrudnienia i rozwoju własnej działalności. Zaplanowanie działań społecznych o charakterze wyprzedzającym będzie miało na celu podniesienie skuteczności i trwałości projektów rewitalizacyjnych oraz gotowości i świadomości mieszkańców co do możliwości partycypacyjnego współdecydowania o obszarze objętym Gminnym Programem Rewitalizacji.

Odpowiednie dochody mieszkańców, a także odpowiednie warunki do pracy i atrakcyjność osiedleńcza danego miejsca wpływają na wzrost ilości budynków mieszkalnych w danym miejscu. Na wykresie 12 przedstawiono liczbę budynków nowo oddanych do użytkowania w 2021 roku w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców. Na Podobszarze I rewitalizacji wskaźnik ten wyniósł 0, zaś na Podobszarze II rewitalizacji wyniósł 45 i był wyższy od średnich dla gminy, powiatu oraz województwa. Dane na temat ilości budynków nowo oddanych do użytkowania na Podobszarze I rewitalizacji w tym przypadku raczej nie świadczą o niższym stopniu atrakcyjności obszaru jako miejsca zamieszkania, powodem jest głównie brak dostępności działek budowlanych na sprzedaż.

Wykres 12 Budynki mieszkalne nowe oddane do użytkowania w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w 2021 r. na podobszarach rewitalizacji, w Gminie Połaniec, powiecie staszowskim i województwie świętokrzyskim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Połańcu oraz GUS

Tereny gminy wyznaczone jako obszar rewitalizacji charakteryzują się problemami w sferze społecznej oraz w sferach: gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej, ale również potencjałami, które należy wykorzystać jako narzędzie do wyjścia z sytuacji kryzysowej.

Kolejnym występującym problemem na obszarze rewitalizacji, a mającym konsekwencje dla stanu środowiska oraz zdrowia ludzi, jest palenie w piecach odpadami komunalnymi. Pomimo podjętych działań mających na celu likwidację przestarzałych źródeł ciepła o niskiej efektywności grzewczej, ważne jest podnoszenie świadomości ekologicznej

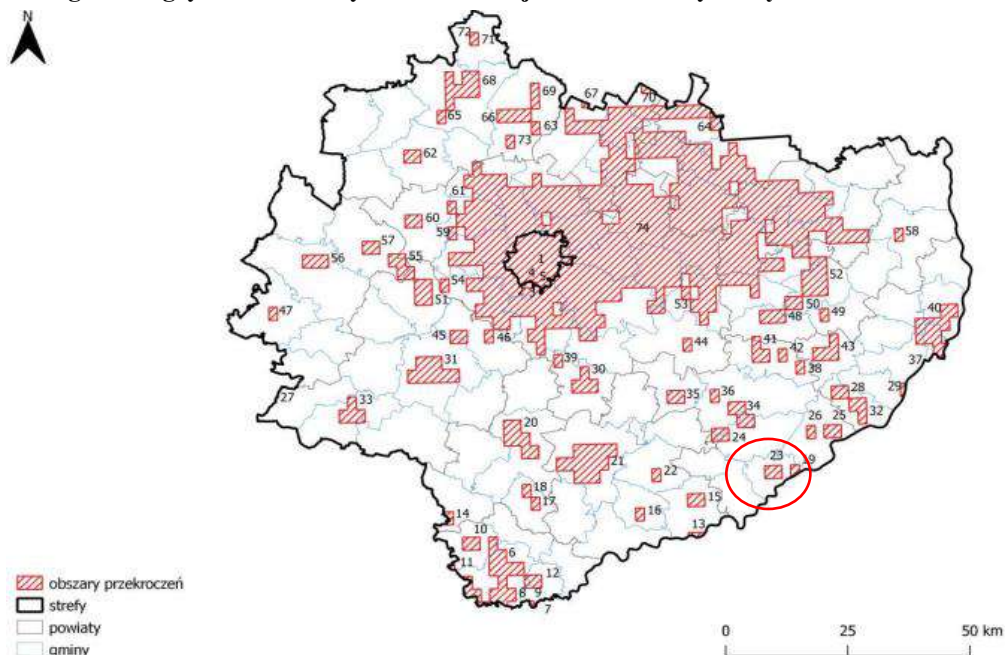
mieszkańców oraz podejmowanie dalszych działań służących ograniczeniu tzw. „niskiej” emisji zanieczyszczeń, a tym samym ochronie środowiska naturalnego.

Na stan jakości powietrza Gminy Połaniec wpływ ma również emisja powierzchniowa z zakładów produkcyjno-usługowych i sfery komunalno-bytowej, emisja komunikacyjna, emisja napływowa zanieczyszczeń rozprzestrzeniających się wraz z masami powietrza, w szczególności napływających z sąsiednich gmin i powiatów.

Diagnoza w zakresie przekroczenia standardów jakości powietrza przeprowadzona została na podstawie corocznie opracowywanych raportów przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Kielcach, dotyczących oceny jakości powietrza w województwie świętokrzyskim.

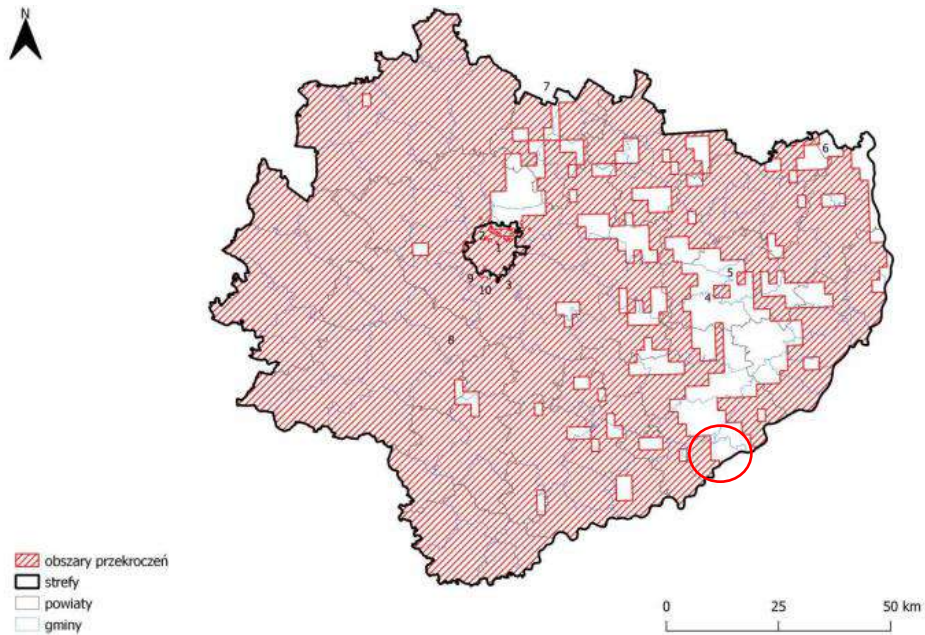
W opracowaniu pn.: *Roczna ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim – raport wojewódzki za rok 2021* oceny jakości powietrza wykonywane są w odniesieniu do obszaru danej strefy. W województwie świętokrzyskim wydzielono dwie strefy: miasto Kielce i strefa świętokrzyska. Gmina Połaniec zakwalifikowana jest do strefy świętokrzyskiej. Głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza w województwie świętokrzyskim jest emisja antropogeniczna pochodząca z sektora komunalno-bytowego (emisja powierzchniowa), mniejszy udział stanowią emisje z transportu (emisja liniowa) oraz z działalności przemysłowej (emisja punktowa). Jednym z największych emitorów punktowych w województwie świętokrzyskim, poza elektrociepłownią w Kielcach oraz zakładami związanymi z przemysłem cementowym, jest elektrownia w Połańcu. Na obszarze Gminy Połaniec wystąpiły przekroczenia poziomów dopuszczalnych pod kątem ochrony zdrowia: B(a)P w pyłe zawieszonym PM10 (mapa 4) oraz ozonu (mapa 5). Natomiast nie zanotowano przekroczeń poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszzonego PM10 (mapa 6) oraz PM2,5 (mapa 7).

Mapa 4 Zasięg podobszarów przekroczeń poziomu docelowego B(a)P w pyłe zawieszonym PM10 określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie świętokrzyskim w 2021 r.

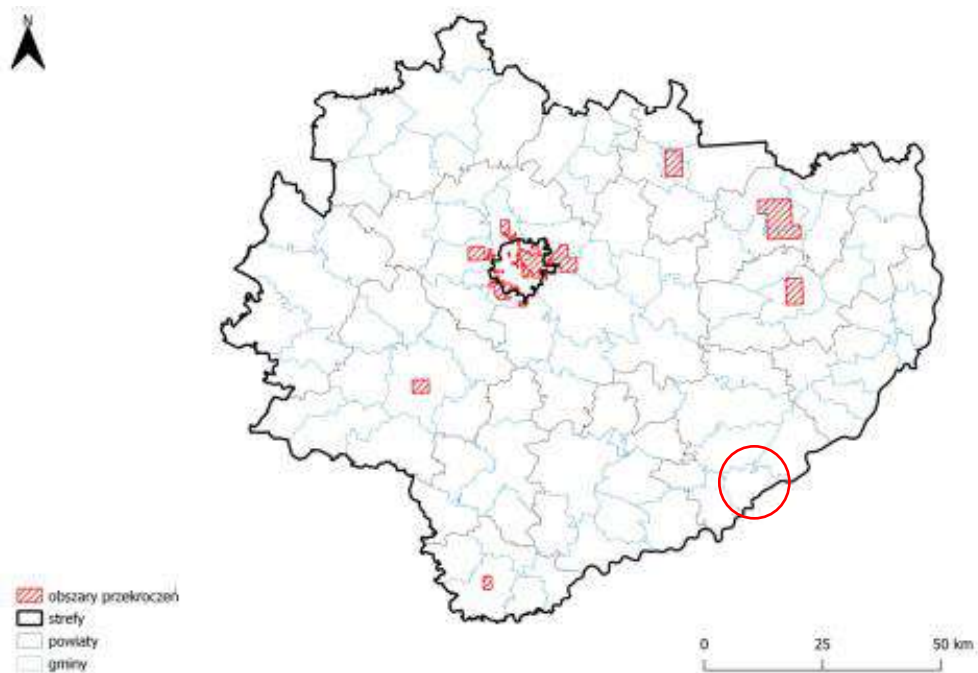
Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Roczna ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim, raport wojewódzki za rok 2021*, str. 84

Mapa 5 Zasięg podobszarów przekroczeń poziomu celu długoterminowego ozonu określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie świętokrzyskim w 2021 r.

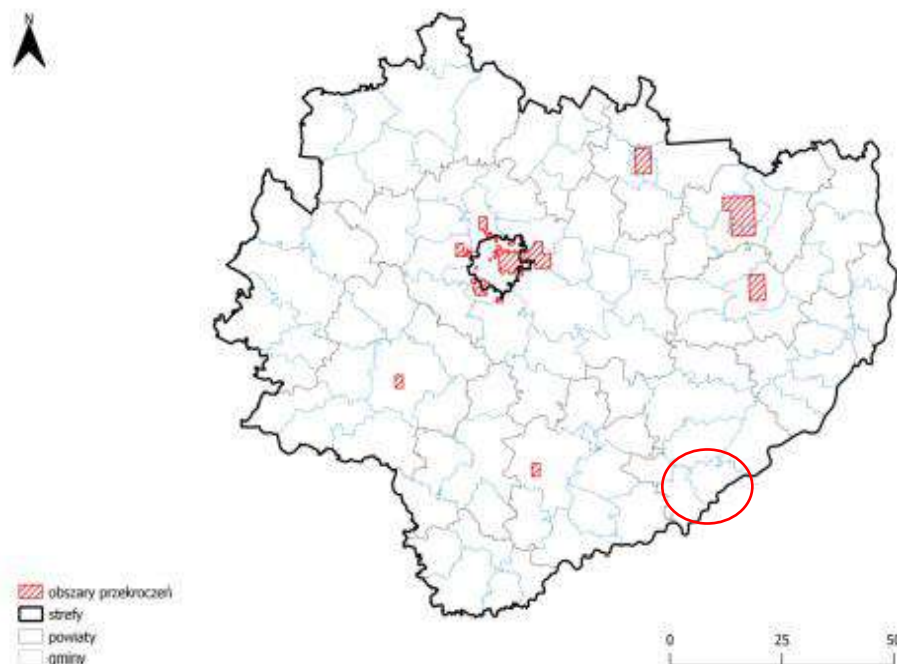
Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Roczna ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim, raport wojewódzki za rok 2021, str. 56*

Mapa 6 Zasięg obszarów przekroczeń dobowego poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie świętokrzyskim w 2021 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Roczna ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim, raport wojewódzki za rok 2021, str. 64*

Mapa 7 Zasięg obszarów przekroczeń poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM_{2,5} określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie świętokrzyskim w 2021 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Roczna ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim, raport wojewódzki za rok 2021, str. 71*

Sfera środowiskowa również stanowi ważny obszar w przypadku rewitalizacji. Analizując ją warto wziąć pod uwagę odpady niebezpieczne, formy ochrony przyrody oraz lokalizację na terenach zalewowych.

Na terenie Gminy Połaniec znajduje się obszar Natura 2000 – jest to forma ochrony przyrody, jej cennych siedlisk oraz rzadkich lub zagrożonych gatunków zwierząt i roślin⁵. Obszar Natura 2000 Tarnobrzaska Dolina Wisły (PLH180049) to niewielki obszar siedliskowy zlokalizowany w sołectwie Tursko Małe Kolonia (mapa 8). Podobszary rewitalizacji wyznaczone w niniejszym dokumencie nie są położone w Obszarze Natura 2000. Ponadto na terenie Gminy Połaniec znajduje się korytarz ekologiczny Góry Świętokrzyskie – Dolina Wisły, który w różnym stopniu obejmuje wszystkie osiedla i sołectwa Gminy Połaniec, w tym też wyznaczone podobszary rewitalizacji.

Biorąc pod uwagę zagrożenie powodziowe, teren Gminy Połaniec usytuowany jest niekorzystnie – większa część obszaru gminy zagrożona jest wystąpieniem powodzi. Zagrożenie to nie występuje jedynie w sołectwach: Kraśnik, Okrągła-Luszyca, Dzieci Nowe i Dzieci Stare (mapa 9). Zgodnie z obowiązującymi mapami zagrożenia powodziowego w granicach Gminy Połaniec występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią od rzeki Wisły, Czarnej i Wschodniej oraz między brzegiem rzek Wisły, Czarnej i Strumienia a wałami przeciwpowodziowymi. Na terenie gminy wyznaczone są obszary, na których prawdopodobieństwo powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q1%), obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q10%) oraz obszary, na których prawdopodobieństwo powodzi jest

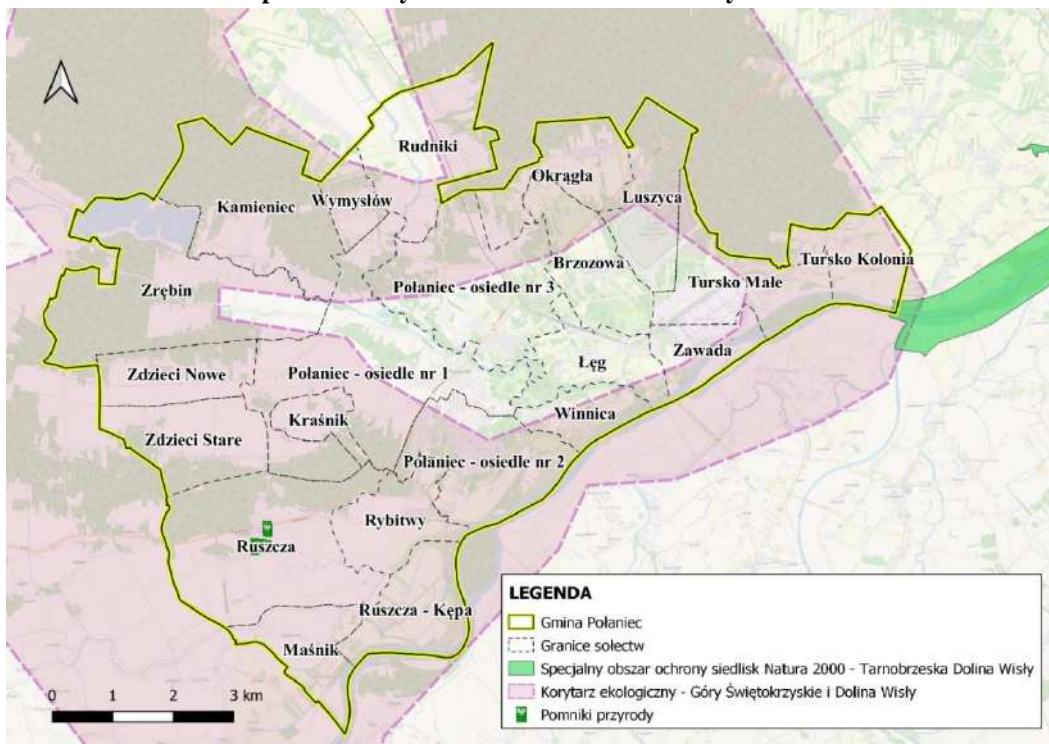
⁵Strona internetowa Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska: Natura 2000, natura2000.gdos.gov.pl, inf. z dnia 23.03.2023 r.

niskie i wynosi raz na 500 lat (Q0,2%). Ponadto na terenie gminy występują również obszary narażone na zalanie w przypadku całkowitego zniszczenia wałów przeciwpowodziowych Wisły (wyznaczone dla przepływu o prawdopodobieństwie wystąpienia 1%).

Obszary szczególnego zagrożenia powodzią podlegają zagospodarowaniu, które nie może naruszać ustaleń planu zarządzania ryzykiem powodziowym i stanowić zagrożenie dla ochrony zdrowia ludzi i środowiska lub utrudniać zarządzanie ryzykiem powodziowym. Ponadto należy dążyć do wyeliminowania lub unikania wzrostu zagospodarowania na obszarach zagrożenia powodziowego. Szczegółowe odniesienia projektów do realizacji w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią będą każdorazowo analizowane przy planowaniu i projektowaniu konkretnych inwestycji, a także inwestor zobowiązany będzie do uzyskania pozwolenia wodnoprawnego na zlokalizowanie na obszarach szczególnego zagrożenia powodziowego nowych przedsięwzięć i nowych obiektów budowlanych.

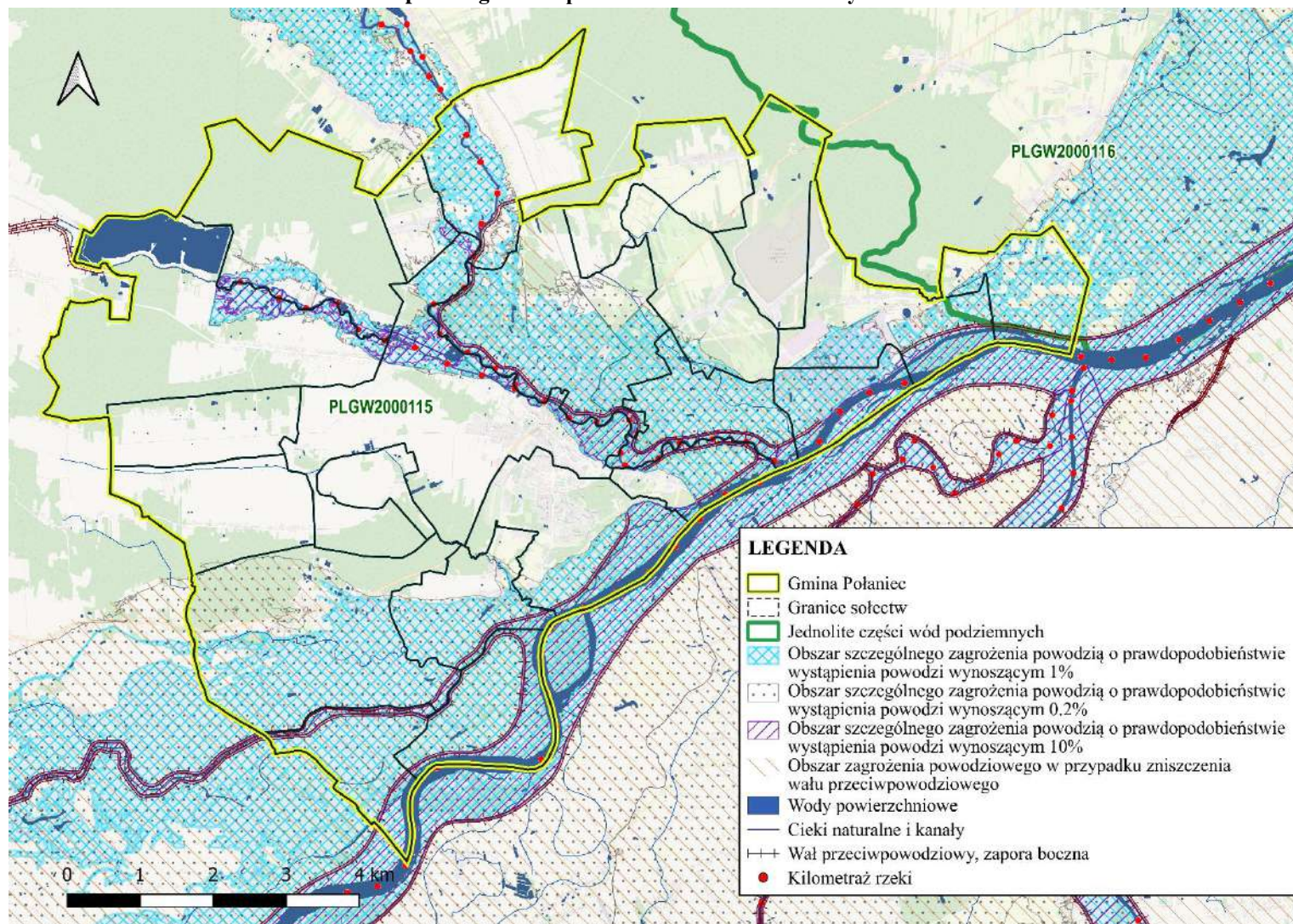
Równie istotna jest świadomość mieszkańców i ich odpowiedzialność za środowisko naturalne, a także podejmowanie działań odnoszących się do adaptacji do zmian klimatu i przeciwdziałania występowaniu zjawisk ekstremalnych. W kontekście kształtowania stanu zasobów wodnych, przeciwdziałania występowaniu zjawisk ekstremalnych oraz adaptacji do zmian klimatu przy realizacji nowych inwestycji uwzględniane będą aspekty związane z wprowadzaniem i egzekwowaniem standardów ochrony zieleni w procesie inwestycyjnym, obejmujących m.in. ograniczenie likwidacji terenów zieleni i wycinki drzew przy realizacji nowych inwestycji, unikaniem „betonowania” przestrzeni poprzez stosowanie powierzchni przepuszczalnych, powierzchni ażurowych zamiast szczelnych powierzchni betonowych. Ponadto rekomendowane będzie uwzględnianie ww. aspektów w planowaniu przestrzennym oraz przy wydawaniu decyzji administracyjnych, w celu ochrony terenów zieleni przed presją zabudowy i „betonowaniem” nieruchomości.

Mapa 8 Obszary chronione na terenie Gminy Polaniec

Źródło: Centralny Rejestr Form Ochrony przyrody, crfop.gdos.gov.pl

Mapa 9 Zagrożenie powodziowe na terenie Gminy Polaniec

Źródło: Hydroportal Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, wody.isok.gov.pl

W wyniku przeprowadzonej pogłębionej diagnozy wyznaczonego obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Połaniec oraz w oparciu o różne formy partycypacji społecznej (spotkania, warsztaty dla różnych grup interesariuszy), zidentyfikowano **problemy** i **potencjały** w podziale na sfery tematyczne (tabele 5 i 6) oraz wynikające z nich **potrzeby** o różnym charakterze i skali oddziaływania.

Tabela 5 Zidentyfikowane problemy oraz potencjały wyznaczonego Podobszaru I rewitalizacji na terenie Gminy Połaniec

Problemy	Potencjały
SFERA SPOŁECZNA	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Wysoki wskaźnik osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. 2. Wysoki wskaźnik osób długotrwale bezrobotnych. 3. Niższe niż w województwie wyniki z egzaminu ósmoklasisty. 4. Niedostateczna aktywność, integracja i zaangażowanie mieszkańców w sprawy lokalne – brak poczucia tożsamości lokalnej i integracji między mieszkańcami rdzennymi i ludnością napływową. 5. Trudności w pozyskiwaniu środków finansowych przez organizacje pozarządowe oraz niewykorzystany potencjał tych organizacji. 6. Niedostatecznie rozwinięta oferta kulturalna i spędzania czasu wolnego przez mieszkańców. 7. Niewystarczająca jakość i dostępność usług i przestrzeni publicznych dla osób niepełnosprawnych. 8. Brak efektywnych partnerstw trójsektorowych. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Korzystny wskaźnik obciążenia demograficznego. 2. Dodatni przyrost naturalny i dodatnie saldo migracji. 3. Potencjał związany z liczbą organizacji działających na podobszarze. 4. Dostęp do istniejącej bazy obiektów opieki przedszkolnej. 5. Aktywna działalność Centrum Kultury i Sztuki. 6. Niższy niż w gminie wskaźnik przestępstw.
SFERA GOSPODARCZA	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Małe zróżnicowanie oferty handlu i usług przy Rynku. 2. Spadek liczby nowo zakładanych podmiotów gospodarczych przy jednoczesnym wzroście liczby podmiotów wyrejestrowywanych w 2021 r. 3. Przedsiębiorczość mieszkańców na podobszarze rewitalizacji – liczba podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w 2021 r. niższa niż średnia dla gminy, powiatu i województwa. 	
SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Bariery architektoniczne dla osób starszych oraz niepełnosprawnych w przestrzeniach publicznych i budynkach użyteczności publicznej. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Lokalizacja funkcji centrotwórczych: licznych obiektów administracyjnych, ochrony zdrowia, oświaty, usługowo-handlowych, kulturowych, religijnych, rekreacyjnych i innych. 2. Układ urbanistyczny Połańca – przebieg ulic,

<ol style="list-style-type: none"> 2. Brak estetycznego, funkcjonalnego i bezpiecznego zagospodarowania przestrzeni publicznych, w tym placów zabaw. 3. Niedostatecznie rozwinięta oraz niefunkcjonalna infrastruktura sportowa, rekreacyjna, turystyczna i okołoturystyczna. 4. Brak spójnego systemu szlaków pieszych i rowerowych. 5. Niedostateczny stan techniczny oraz niefunkcjonalny układ części infrastruktury drogowej. 6. Brak wystarczającej liczby miejsc parkingowych w części miejskiej obszaru rewitalizacji. 7. Brak i/lub zły stan techniczny infrastruktury komunalnej. 8. Niewystarczający i częściowo będący w złym stanie technicznym system oświetlenia ulicznego. 9. Brak budynków nowo oddanych do użytkowania na obszarze rewitalizacji w 2021 r. 	<p>działek w kształcie kwadratu z Rynkiem w środku.</p>
SFERA TECHNICZNA	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Zły stan infrastruktury drogowej. 2. Niewystarczająca ilość i jakość chodników, parkingów oraz ścieżek rowerowych. 3. Brak zaplecza lokalowego dla aktywności społecznych mieszkańców. 4. Zły stan techniczny i niska efektywność energetyczna części budynków użyteczności publicznej. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zasoby dziedzictwa kulturowego zlokalizowane na obszarze.
SFERA ŚRODOWISKOWA	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Niski odsetek ludności korzystającej z sieci gazowej. 2. Utrzymujące się zanieczyszczenie powietrza benzo(a)pirenem w pyłe zawieszonym PM10. 3. Niedotrzymany poziom celu długoterminowego ozonu określonego ze względu na ochronę zdrowia. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Położenie na terenach nie będących obszarami szczególnego zagrożenia powodzią.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 6 Zidentyfikowane problemy oraz potencjały wyznaczonego Podobszaru II rewitalizacji na terenie Gminy Polaniec

Problemy	Potencjały
SFERA SPOŁECZNA	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Przyrost naturalny niższy w porównaniu do gminy. 2. Wysoki wskaźnik osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. 3. Wysoki wskaźnik osób długotrwale bezrobotnych. 4. Niski wskaźnik fundacji i stowarzyszeń. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dodatnie saldo migracji. 2. Mniejsza niż w gminie liczba osób w wieku poprodukcyjnym oraz większa niż w gminie liczba osób w wieku produkcyjnym.

<ol style="list-style-type: none"> 5. Niedostateczna aktywność, integracja i zaangażowanie mieszkańców w sprawy lokalne – brak poczucia tożsamości lokalnej i integracji między mieszkańcami rdzennymi i ludnością napływową. 6. trudności w pozyskiwaniu środków finansowych przez organizacje pozarządowe oraz niewykorzystany potencjał tych organizacji. 7. Niedostatecznie rozwinięta oferta kulturalna i spędzania czasu wolnego przez mieszkańców. 8. Niewystarczająca jakość i dostępność usług i przestrzeni publicznych dla osób niepełnosprawnych. 9. Brak efektywnych partnerstw trójsektorowych. 	
SFERA GOSPODARCZA	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Małe zróżnicowanie oferty handlu i usług przy Rynku. 2. Wzrost liczby podmiotów gospodarczych wyrejestrowywanych w 2021 r. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przedsiębiorczość mieszkańców na obszarze rewitalizacji – liczba podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w 2021 r. wyższa niż średnia dla gminy i powiatu. Potencjał ten jednak wymaga wsparcia – wskaźnik nadal dużo niższy niż średnio w województwie. 2. Wzrost liczby nowo zakładanych podmiotów gospodarczych w 2021 r.
SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Bariery architektoniczne dla osób starszych oraz niepełnosprawnych w przestrzeniach publicznych i budynkach użyteczności publicznej. 2. Brak estetycznego, funkcjonalnego i bezpiecznego zagospodarowania przestrzeni publicznych, w tym placów zabaw. 3. Niedostateczny stan techniczny oraz niefunkcyjny układ części infrastruktury drogowej. 4. Brak wystarczającej liczby miejsc parkingowych w części miejskiej obszaru rewitalizacji. 5. Brak i/lub zły stan techniczny infrastruktury komunalnej. 6. Niewystarczający i częściowo będący w złym stanie technicznym system oświetlenia ulicznego. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Lokalizacja funkcji centrowych: licznych obiektów administracyjnych, ochrony zdrowia, oświaty, usługowo-handlowych, kulturowych, religijnych, rekreacyjnych i innych. 2. Układ urbanistyczny Połanica – przebieg ulic, działek w kształcie kwadratu z Rynkiem w środku. 3. Wyższa od średniej dla gminy liczba budynków nowo oddanych do użytkowania na obszarze rewitalizacji w 2021 r.
SFERA TECHNICZNA	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Zły stan infrastruktury drogowej. 2. Niewystarczająca ilość i jakość chodników, parkingów oraz ścieżek rowerowych. 3. Brak zaplecza lokalowego dla aktywności społecznych mieszkańców. 4. Nieodpowiednie warunki techniczne części bazy sportowej i rekreacyjnej. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Atrakcyjna baza sportowa, którą stanowi Stadion Miejski. 2. Lokalizacja zbiornika wodnego na rzece Wschodniej.

5. Zły stan techniczny i niska efektywność energetyczna części budynków użyteczności publicznej.	
SFERA ŚRODOWISKOWA	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Niski odsetek ludności korzystającej z sieci gazowej. 2. Położenie na terenach zalewowych. 3. Utrzymujące się zanieczyszczenie powietrza benzo(a)pirenem w pyłe zawieszonym PM10. 4. Niedotrzymany poziom celu długoterminowego ozonu określonego ze względu na ochronę zdrowia. 	1. Przepływająca przez obszar rzeka Wschodnia.

Źródło: Opracowanie własne

Po dokonaniu całościowej analizy **problemów** oraz **potencjałów** zidentyfikowanych na wyznaczonych podobszarach rewitalizacji, poniżej wskazano **skalę i charakter zdiagnozowanych potrzeb**, które determinują zakres działań rewitalizacyjnych.

Zidentyfikowane potrzeby w zakresie przewyższania zjawisk kryzysowych w sferze społecznej to:

1. *Tworzenie warunków do aktywności rodzin i mieszkańców obszaru rewitalizacji* – konieczne jest wsparcie rodzin dysfunkcyjnych, a także ogólnie rodzin zamieszkujących teren rewitalizacji oraz pozostałych mieszkańców poprzez stworzenie przestrzeni oraz systemu usług publicznych, który podniósłby ich aktywność społeczną oraz pozwoliłby na wzajemną integrację. Ważne w tym kontekście jest zapewnienie dostępu do wysokiej jakości usług publicznych i rozszerzenie oferty kulturalnej i rekreacyjnej. W porównaniu do danych z 2017 roku – ma Podobszarze I rośnie udział osób najmłodszych, zaś na Podobszarach I i II rośnie liczba osób najstarszych – należy dążyć do dostosowania usług do zmian demograficznych. Jednocześnie powinno się podejmować działania dążące do integracji międzypokoleniowej, ale też integracji ludności rdzennej z napływową.
2. *Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w sprawy lokalne oraz integracji w działaniu na rzecz obszaru rewitalizacji* – niezbędne jest budowanie wspólnoty aktywnych mieszkańców wokół dobra wspólnego, integrowanie społeczności, zachęcanie do działania w organizacjach pozarządowych i wspieranie tych organizacji, wzmocnienie tożsamości lokalnej poprzez różne formy aktywności społecznej we współpracy z podmiotami czy instytucjami działającymi na obszarze rewitalizacji.
3. *Zapewnianie udziału w życiu społecznym seniorom oraz osobom niepełnosprawnym* – niezbędne jest zwiększanie dostępności do usług opiekuńczych oraz organizacja aktywnych form spędzania czasu wolnego (zaspokajanie ich potrzeb kulturalno-społecznych, rekreacyjnych i edukacyjnych poprzez organizowanie cyklicznych wydarzeń i spotkań integracyjnych, warsztatów międzypokoleniowych, wycieczek itp.). Na obszarze rewitalizacji zidentyfikowano wysoką skalę problemów społecznych oraz rosnący udział osób w wieku poprodukcyjnym, istnieje więc potrzeba realizacji działań mających na celu włączenie społeczne grup zagrożonych wykluczeniem.

4. *Poprawa jakości edukacji i stworzenie możliwości do rozwoju zawodowego ludzi młodych* – istnieje potrzeba zapewnienia odpowiednich warunków technicznych, a także możliwości w zakresie kształcenia oraz samorozwoju w celu zwiększenia szans życiowych dzieci i młodzieży (m.in. kreowanie postaw przedsiębiorczych, wprowadzanie i rozwijanie nowych kierunków kształcenia, organizacja zajęć pozalekcyjnych i różnych form spędzania czasu wolnego). Ważne, aby zapewnić dzieciom i młodzieży wysokiej jakości warunki do nauki i rozwoju już od najmłodszych lat.
5. *Poprawa stanu bezpieczeństwa publicznego na obszarze rewitalizacji* – określono potrzeby w zakresie przeciwdziałania przestępczości i dewastacji mienia publicznego poprzez wzmocnienie więzi społecznych, zwiększenia poczucia tożsamości lokalnej, zamontowanie monitoringu, a także realizację profilaktycznych działań edukacyjnych we współpracy z Komisariatem Policji w Połancu. Istotne jest również dostosowanie infrastruktury drogowej do potrzeb użytkowników, szczególnie na trasach do szkół czy innych obiektów użyteczności publicznej. Ważne jest zapewnienie odpowiedniej jakości i bezpieczeństwa układów komunikacyjnych, z uwzględnieniem preferencji dla ruchu pieszego i rowerowego.

Zdiagnozowane potrzeby w zakresie przewyższania zjawisk kryzysowych w sferze gospodarczej to:

1. *Zwiększenie i pobudzenie przedsiębiorczości, a także rozwój kwalifikacji zawodowych mieszkańców obszaru rewitalizacji* – istnieje potrzeba „ożywienia” gospodarczego na terenie obszaru rewitalizacji, poprzez podjęcie kompleksowych działań inwestycyjnych w przestrzeni, tworzących odpowiednią bazę techniczną oraz wdrożenie programów ułatwiających podjęcie działalności gospodarczych przez mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz ograniczenie zamykania prowadzonych działalności..
2. *Wspieranie rozwoju przedsiębiorstw i działalności gospodarczych mieszkańców na obszarze rewitalizacji* – niezbędne jest podjęcie działań związanych z zagospodarowaniem terenów oraz budynków na cele gospodarcze, przyczyniając się tym do wzrostu zamożności i przedsiębiorczości mieszkańców.

Zdiagnozowane potrzeby w zakresie przewyższania zjawisk kryzysowych w sferze przestrzenno-funkcjonalnej to:

1. *Zagospodarowanie przestrzeni publicznych sprzyjających aktywności interesariuszy rewitalizacji* – zauważa się szereg potrzeb związanych z poprawą estetyki, funkcjonalności i bezpieczeństwa w ogólnodostępnych przestrzeniach publicznych dla wzrostu aktywności społecznej i gospodarczej, m.in. poprzez tworzenie infrastruktury społecznej, elementów małej architektury, a także likwidowanie barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych i starszych.
2. *Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej i/lub zwiększenie dostępu do podstawowej infrastruktury komunalnej dla mieszkańców* – zdiagnozowano szeroki zakres potrzeb w zakresie uzupełnienia braków lub poprawy stanu technicznego podstawowej infrastruktury komunalnej, wpływającej na warunki i jakość zamieszkania czy prowadzenia działalności gospodarczej na obszarze rewitalizacji. Należy

modernizować i uzupełniać istniejącą infrastrukturę w celu dostosowania jej do zmian demograficznych.

3. *Tworzenie warunków technicznych do aktywności rodzin i grup społecznych obszaru rewitalizacji, a także zapewnienie dostępu do podstawowych usług publicznych i kulturalnych* – zauważa się niedostateczne wykorzystanie obiektów użyteczności publicznej oraz niedostateczne zagospodarowanie powierzchni do zidentyfikowanych potrzeb związanych z rozszerzeniem oferty kulturalnej ze względu na ich nieodpowiedni stan techniczny, bariery architektoniczne dla osób starszych oraz niepełnosprawnych. W związku z tym konieczna jest ich modernizacja, rozbudowa i przebudowa, aby mieszkańcy w pełni mogli z nich korzystać.
4. *Zwiększenie funkcjonalności i bezpieczeństwa układów komunikacyjnych z uwzględnieniem preferencji dla ruchu pieszego i rowerowego* – ze względu na planowany rozwój usług kulturalnych oraz infrastruktury rekreacyjno-sportowej, konieczna jest poprawa stanu technicznego i jakości ciągów pieszo-jezdnych. Umożliwi to bezpieczną komunikację i poprawi dostępność do tych obiektów. Ważne jest utworzenie infrastruktury przyjaznej mieszkańcom i środowisku, jak szlaki czy ścieżki rowerowe.

Zdiagnozowane potrzeby w zakresie przewyższania zjawisk kryzysowych w sferze technicznej to:

1. *Modernizacja oraz przebudowa obiektów użyteczności publicznej* – zauważa się niedostateczne wykorzystanie istniejących już obiektów, ze względu na ich zły stan techniczny. W związku z tym konieczna jest ich przebudowa, modernizacja i adaptacja do nowych funkcji lub poprawa obecnego funkcjonowania, w tym szczególnie dla osób niepełnosprawnych.
2. *Zachowanie i wykorzystanie na cele społeczne i publiczne obiektów zabytkowych świadczących o tożsamości lokalnej* – należy podjąć działania mające na celu zachowanie dziedzictwa kulturowego i przeciwdziałanie degradacji tych obiektów, m.in.: działania renowacyjne, remontowe czy modernizacyjne, służące ich zabezpieczeniu i adaptacji do pełnienia różnych funkcji na rzecz mieszkańców obszaru.

Zdiagnozowane potrzeby w zakresie przewyższania zjawisk kryzysowych w sferze środowiskowej to:

1. *Ograniczenie tzw. „niskiej” emisji zanieczyszczeń powietrza* – zdiagnozowano konieczność podjęcia kompleksowych działań zmniejszających wysoki poziom zanieczyszczenia powietrza w zakresie różnych projektów pozwalających na zastąpienie starych, nisko sprawnych urządzeń grzewczych, bardziej proekologicznymi rozwiązaniami dostarczającymi ciepło, a także zamontowanie instalacji odnawialnych źródeł energii. Ważne w tym kontekście jest również ograniczenie zużycia energii poprzez zwiększenie efektywności energetycznej budynków.
2. *Uporządkowanie oraz uzupełnienie zieleni urządzonej na terenach publicznych* – zauważa się potrzebę w zakresie uporządkowania i odpowiedniego zagospodarowania przestrzeni publicznych czy skwerów w zieleni urządzonej, które przyczynią się do ochrony i kształtowania klimatu oraz środowiska naturalnego, a także będą pełniły funkcje rekreacyjne i wypoczynkowe na rzecz mieszkańców różnych grup wiekowych.

3. *Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców* – potrzebne są inicjatywy edukacyjne dla mieszkańców obszaru rewitalizacji w zakresie świadomości, postaw i zachowań ekologicznych przyczyniających się do ochrony środowiska naturalnego.
4. *Efektywne wykorzystanie walorów przyrodniczych i zasobów naturalnych* – podczas planowania działań rewitalizacyjnych należy wykorzystywać wysokie walory przyrodnicze i mieć na uwadze ochronę obszarów zielonych i miejsc atrakcyjnych krajobrazowo.

III. Część programowa

1. Założenia Gminnego Programu Rewitalizacji

Przeprowadzenie całościowej analizy zjawisk kryzysowych i potencjałów oraz wskazanie czynników mających szczególne znaczenie z punktu widzenia rewitalizacji (tabele 3 i 4) pozwoliło określić strategiczne kierunki działań dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Połaniec. Określono wizję (planowany efekt), misję oraz 4 cele rewitalizacji, po dwa dla każdego podobszaru, wokół których skoncentrowane zostały kierunki działań. Realizacja zaplanowanych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych pozwoli na wykonanie misji, a tym samym wyprowadzenie wyznaczonego obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego.

1.1. Misja i wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Gminny Program Rewitalizacji opracowany został w układzie uwzględniającym dwa kluczowe jego elementy, tj. *wizję* – pokazującą wizerunek obszaru rewitalizacji w przyszłości i *misję* – będącą naczelnym kierunkiem zintegrowanej polityki terytorialnej, wokół której koncentrować się będą kompleksowe i partnerskie działania wszystkich interesariuszy rewitalizacji. Na podstawie przeprowadzonej pogłębionej diagnozy, analizy zjawisk kryzysowych i lokalnych potencjałów oraz w wyniku wspólnej pracy warsztatowej interesariuszy rewitalizacji, sformułowano misję oraz wizję stanu dla każdego z dwóch wyznaczonych podobszarów po przeprowadzeniu procesu rewitalizacji, jako efekt przeprowadzonych działań rewitalizacyjnych.

Podobszar I rewitalizacji

WIZJA

Bezpieczna przestrzeń z wysokiej jakości usługami społecznymi i kulturalnymi, nowoczesną infrastrukturą techniczną oraz czystym środowiskiem, miejscem do życia współdziałających i zintegrowanych mieszkańców

MISJA REWITALIZACJI

Zapewnienie wysokiej jakości struktury funkcjonalno-przestrzennej do rozwoju i wzmacniania więzi społecznych, pobudzania przedsiębiorczości oraz włączenia osób zagrożonych wykluczeniem

Podobszar II rewitalizacji

WIZJA

Spoleczna, gospodarcza i przestrzenna spójność obszaru pobudza interesariuszy rewitalizacji do działań w kierunku poprawy ich sytuacji życiowej

MISJA REWITALIZACJI

Tworzenie warunków do integracji i aktywizacji mieszkańców oraz przeciwdziałanie rozwarstwieniu społecznemu

Wizja obszaru rewitalizacji zawiera w sobie opis pożądanego stanu docelowego we wszystkich sferach, tj. społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej.

W wymiarze *społecznym* na rewitalizowanym obszarze nastąpi poprawa warunków i jakości życia mieszkańców poprzez wspieranie organizacji pozarządowych, budowanie postaw przedsiębiorczości, wzmocnianie lokalnej tożsamości, poprawę dostępu do nowoczesnych i bezpiecznych obiektów użyteczności publicznej oraz funkcjonalne zagospodarowanie przestrzeni, przyczyniając się tym do aktywizacji i integracji społecznej, wspólnie działającej na korzyść obszaru rewitalizacji. Łączenie wsparcia społeczności z działaniami infrastrukturalnymi zniweluje zjawisko marginalizacji i wykluczenia społecznego, spowodowane problemami społecznymi takimi jak niepełnosprawność czy podeszły wiek.

W wymiarze *gospodarczym* proces rewitalizacji przyczyni się w sposób bezpośredni do wzmocnienia przedsiębiorczości mieszkańców, a w sposób pośredni – do wzrostu inwestycji. Duże znaczenie będzie miało stworzenie warunków do pracy zdalnej, co nie tylko przełoży się na wzrost możliwości pracy na lokalnym rynku pracy, ale też wzmocni potencjał osiedleńczy obszaru.

W wymiarze *przestrzenno-funkcjonalnym* po przeprowadzeniu kompleksowej rewitalizacji, będącej kontynuacją rozpoczętych działań, nastąpi zbudowanie spójnej i funkcjonalnej przestrzeni, która zostanie osiągnięta poprzez zagospodarowanie i ponowne nadanie funkcji terenom i obiektom publicznym na obszarze rewitalizacji – takich jak rekreacyjna, kulturowa, wypoczynkowa i sportowa.

W wymiarze *technicznym*, dzięki realizacji kompleksowych działań, zwiększy się dostępność wszystkich mieszkańców do podstawowych usług komunalnych, a także poprawiony zostanie stan techniczny (w tym efektywność energetyczna) zdegradowanych i częściowo nieużytkowanych budynków użyteczności publicznej i mieszkalnych, umożliwiając tym samym nadanie im nowej lub przywrócenie pierwotnej funkcji, a także budynków mieszkalnych wielorodzinnych.

W wymiarze *środowiskowym* nastąpi poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie tzw. „niskiej” emisji zanieczyszczeń oraz świadomości proekologicznej mieszkańców, a także zwiększenie powierzchni i uporządkowanie terenów zieleni urządzonej, które zwiększają komfort życia mieszkańców. Wszystkie działania, w tym te związane ściśle ze sferą techniczną i przestrzenną, będą uwzględniały zasady zrównoważonego rozwoju i będą się przyczyniać do realizacji wyzwań środowiskowych i klimatycznych. Projekty rewitalizacyjne będą realizowane z myślą o zachowaniu i rozwoju zielonej infrastruktury.

W związku z powyższym wizja obszaru rewitalizacji odnosi się do zdiagnozowanych:

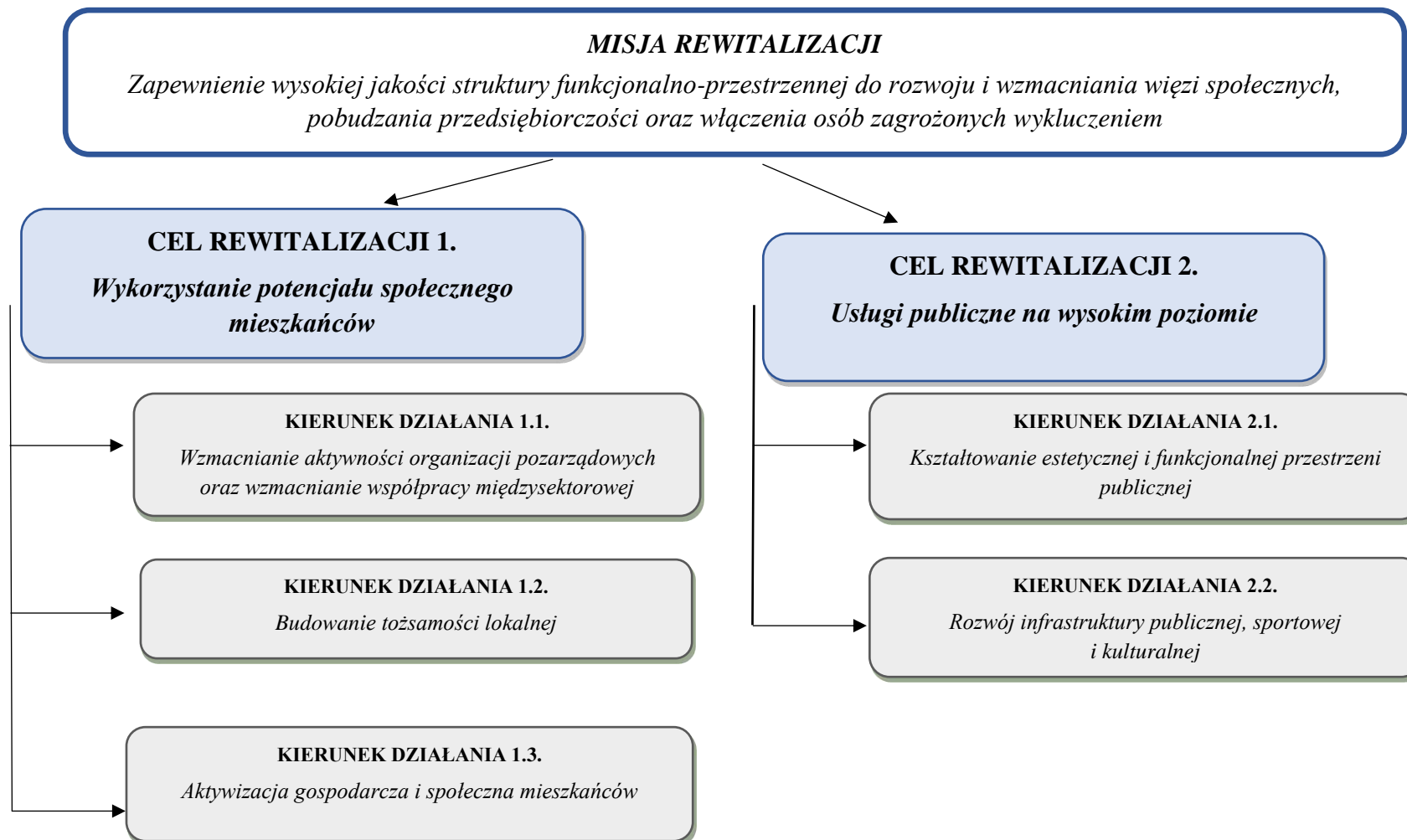
- 1) **potrzeb** – związanych z „ożywieniem” społeczno-gospodarczym obszaru rewitalizacji przy jednoczesnej ochronie środowiska;
- 2) **uwarunkowań** – wynikających z przeznaczenia terenów przemysłowych;
- 3) **potencjałów obszaru rewitalizacji** – lokalizacji w bliskim sąsiedztwie dużych przedsiębiorstw oraz prężnie działających organizacji pozarządowych.

1.2. Cele rewitalizacji wraz z odpowiadającymi im kierunkami działań

Wypełnienie przyjętej wizji i misji jest uwarunkowane realizacją postawionych celów rewitalizacji i zaplanowanych do realizacji kierunków działań, służących eliminacji lub ograniczeniu zdiagnozowanych na etapie diagnostycznym negatywnych zjawisk, ściśle odpowiadających przyjętym celom (schematy 3 i 4).

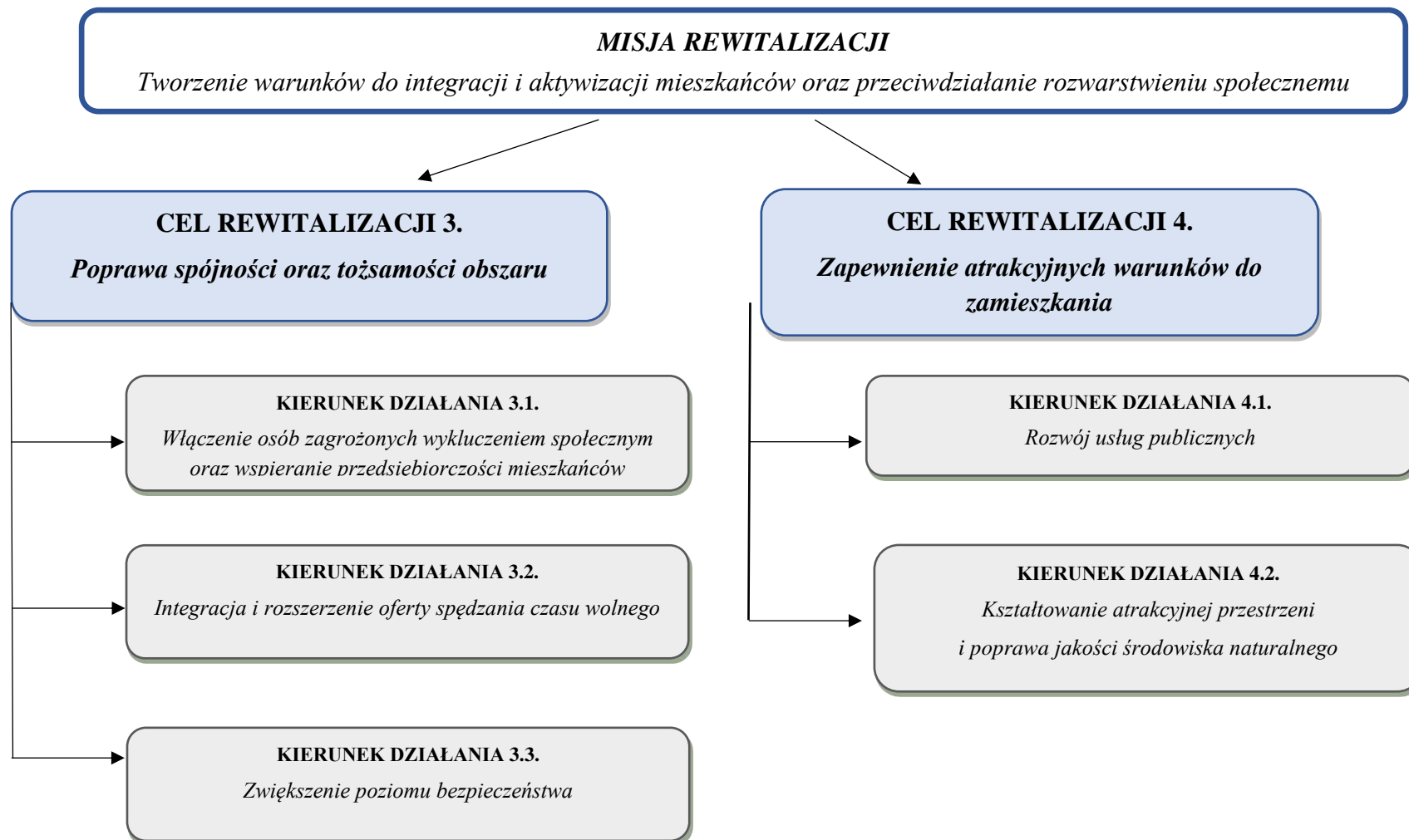
Cele rewitalizacji są kwantyfikowalne (wymierne) oraz adekwatne do wyników pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji, co zostało wskazane w tabeli 5. Wskaźniki monitoringowe wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Połaniec zamieszczono w tabeli 17 – do poszczególnych celów przyporządkowano odpowiednie wskaźniki oddziaływania. Przedstawiona poniżej struktura założeń Gminnego Programu Rewitalizacji jest odpowiedzią na zdiagnozowane problemy i potencjały, a także wynikające z nich potrzeby rewitalizacyjne. Cele rewitalizacji służą hierarchizacji działań w odniesieniu do wskazanych potrzeb, a także są powiązane z wizją stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji.

Schemat 3 Założenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Polanec na lata 2024–2034 dla Podobszaru I

Źródło: Opracowanie własne

Schemat 4 Założenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Polaniec na lata 2024–2034 dla Podobszaru II

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 7 Kierunki działań wraz z odniesieniem ich do zidentyfikowanych potrzeb rewitalizacyjnych, mające na celu eliminację lub ograniczenie występowania negatywnych zjawisk

Podobszar I	
CEL REWITALIZACJI 1. Wykorzystanie potencjału społecznego mieszkańców	
Kierunek działań	Potrzeba rewitalizacyjna
1.1. <i>Wzmacnianie aktywności organizacji pozarządowych oraz wzmacnianie współpracy międzysektorowej</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie warunków do rozwoju organizacji społecznych; • Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w sprawy lokalne oraz integracji w działaniu na rzecz obszaru rewitalizacji; • Wspieranie rozwoju przedsiębiorstw i działalności gospodarczych mieszkańców na obszarze rewitalizacji.
1.2. <i>Budowanie tożsamości lokalnej</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie warunków do aktywności rodzin i mieszkańców obszaru rewitalizacji; • Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w sprawy lokalne oraz integracji w działaniu na rzecz obszaru rewitalizacji; • Zagospodarowanie przestrzeni publicznych sprzyjających aktywności interesariuszy rewitalizacji; • Zachowanie i wykorzystanie na cele społeczne i publiczne obiektów świadczących o tożsamości lokalnej.
1.3. <i>Aktywizacja gospodarcza i społeczna mieszkańców</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie i pobudzenie przedsiębiorczości, a także rozwój kwalifikacji zawodowych mieszkańców obszaru rewitalizacji; • Wspieranie rozwoju przedsiębiorstw i działalności gospodarczych mieszkańców na obszarze rewitalizacji; • Zapewnianie udziału w życiu społecznym seniorom oraz osobom niepełnosprawnym; • Poprawa jakości edukacji i stworzenie możliwości do rozwoju zawodowego ludzi młodych; • Wspieranie rozwoju przedsiębiorstw i działalności gospodarczych mieszkańców na obszarze rewitalizacji.
CEL REWITALIZACJI 2. Usługi publiczne na wysokim poziomie	
Kierunek działań	Potrzeba rewitalizacyjna
2.1. <i>Kształtowanie estetycznej i funkcjonalnej przestrzeni publicznej</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie funkcjonalności i bezpieczeństwa układów komunikacyjnych z uwzględnieniem preferencji dla ruchu pieszego i rowerowego; • Poprawa stanu bezpieczeństwa publicznego na obszarze rewitalizacji; • Uporządkowanie oraz uzupełnienie zieleni urządzonej na terenach publicznych; • Efektywne wykorzystanie walorów przyrodniczych i zasobów naturalnych; • Tworzenie warunków technicznych do aktywności rodzin i grup społecznych obszaru rewitalizacji, a także zapewnienie dostępu do podstawowych usług publicznych i kulturalnych.
2.2. <i>Rozwój infrastruktury publicznej, sportowej i kulturalnej</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Zagospodarowanie przestrzeni publicznych sprzyjających aktywności interesariuszy rewitalizacji; • Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej i/lub zwiększenie dostępu do podstawowej infrastruktury komunalnej dla mieszkańców; • Modernizacja oraz przebudowa obiektów użyteczności publicznej; • Ograniczenie tzw. „niskiej” emisji zanieczyszczeń powietrza;

	<ul style="list-style-type: none"> • Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców; • Zapewnianie udziału w życiu społecznym seniorom oraz osobom niepełnosprawnym.
Podobszar II	
CEL REWITALIZACJI 3. Poprawa spójności oraz tożsamości obszaru	
Kierunek działań	Potrzeba rewitalizacyjna
3.1. <i>Włączenie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie warunków do rozwoju organizacji społecznych; • Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w sprawy lokalne oraz integracji w działaniu na rzecz obszaru rewitalizacji. • Zwiększenie i pobudzenie przedsiębiorczości, a także rozwój kwalifikacji zawodowych mieszkańców obszaru rewitalizacji; • Wspieranie rozwoju przedsiębiorstw i działalności gospodarczych mieszkańców na obszarze rewitalizacji; • Zapewnianie udziału w życiu społecznym seniorom oraz osobom niepełnosprawnym.
3.2. <i>Integracja i rozszerzenie oferty spędzania czasu wolnego</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Zagospodarowanie przestrzeni publicznych sprzyjających aktywności interesariuszy rewitalizacji; • Tworzenie warunków do aktywności rodzin i mieszkańców obszaru rewitalizacji.
3.3. <i>Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa stanu bezpieczeństwa publicznego na obszarze rewitalizacji; • Zwiększenie funkcjonalności i bezpieczeństwa układów komunikacyjnych z uwzględnieniem preferencji dla ruchu pieszego i rowerowego.
CEL REWITALIZACJI 4. Zapewnienie atrakcyjnych warunków do zamieszkania	
Kierunek działań	Potrzeba rewitalizacyjna
4.1. <i>Rozwój usług publicznych</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie warunków do aktywności rodzin i mieszkańców obszaru rewitalizacji; • Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w sprawy lokalne oraz integracji w działaniu na rzecz obszaru rewitalizacji; • Zagospodarowanie przestrzeni publicznych sprzyjających aktywności interesariuszy rewitalizacji; • Zachowanie i wykorzystanie na cele społeczne i publiczne obiektów świadczących o tożsamości lokalnej; • Poprawa jakości edukacji i stworzenie możliwości do rozwoju zawodowego ludzi młodych.
4.2. <i>Kształtowanie atrakcyjnej przestrzeni i poprawa jakości środowiska naturalnego</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Zagospodarowanie przestrzeni publicznych sprzyjających aktywności interesariuszy rewitalizacji; • Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej i/lub zwiększenie dostępu do podstawowej infrastruktury komunalnej dla mieszkańców; • Modernizacja oraz przebudowa obiektów użyteczności publicznej; • Ograniczenie tzw. „niskiej” emisji zanieczyszczeń powietrza; • Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców; • Tworzenie warunków technicznych do aktywności rodzin i grup społecznych obszaru rewitalizacji, a także zapewnienie dostępu do podstawowych usług publicznych i kulturalnych.

Źródło: Opracowanie własne

2. Projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne w latach 2024–2034

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Polaniec na lata 2024–2034 złożony jest z listy planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz z charakterystyki pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Dzięki temu dokument jest konstrukcją złożoną z wielu różnorodnych projektów, która warunkuje osiągnięcie zaplanowanych efektów, a tym samym ich efektywne oddziaływanie na zidentyfikowane na etapie diagnozy zjawiska kryzysowe oraz wykorzystuje lokalne potencjały.

2.1. Lista planowanych podstawowych projektów/przedsięwzięć

W wyniku prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji, a także w oparciu o zasadę partnerstwa oraz partycypacji społecznej, zdefiniowano i scharakteryzowano 4 projekty podstawowe, dwa dla podobszaru I, jeden podobszaru II oraz jeden wspólny dla obydwu podobszarów, czyli takie, bez których realizacja celów dokumentu nie będzie możliwa i obszar rewitalizacji nie będzie w stanie wyjść z kryzysowej sytuacji. Ponadto są to projekty kluczowe do powodzenia procesu rewitalizacji, ponieważ oddziałują kompleksowo na zidentyfikowane problemy we wszystkich sferach, a przede wszystkim w sferze społecznej. W tabelach 8–10 umieszczono projekty planowane do realizacji w ramach Instrumentu Terytorialnego IIT z FEŚ 2021-2027. Natomiast główne założenia projektów przedstawiono w tabelach 11–14.

Lista projektów planowanych do realizacji w ramach Instrumentu Terytorialnego IIT z FEŚ 2021-2027

Tabela 8 Projekt nr 1

1.	Tytuł projektu	Ochrona dziedzictwa lokalnego oraz poprawa dostępności obiektów sportowych i kulturalnych zlokalizowanych na Podobszarze I
2.	Priorytet FEŚ 2021–2027	Priorytet 6. Fundusze Europejskie dla wspólnot lokalnych
3.	Cel szczegółowy FEŚ 2021–2027	Cel szczegółowy RSO5.1. Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich (EFRR) – Działanie 6.2 – Rewitalizacja Miast
4.	Zakres rzeczowy – typ projektu zgodny z FEŚ 2021-2027	Zakres rzeczowy projektu obejmuje: <ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie oferty spędzania czasu wolnego dla rodzin z dziećmi poprzez modernizację placów zabaw przy ul. Batalionów Chłopskich, ul. Madlińskiego, ul. Żapniowskiej, ul. Głowackiego, ul. Królowej Jadwigi, ul. Kościuszki. 2. Budowa biblioteki publicznej. 3. Rewitalizacja obiektów zabytkowych, wykonanie monitoringu oraz oświetlenia na obszarze rewitalizacji. 4. Budowa kompleksu sportowego w okolicy pływalni „Delfin” obejmującego budowę: <ul style="list-style-type: none"> • hali sportowej; • motelu dla ok. 40 osób z basenami siarczanowymi; • tężni solankowej;

		<ul style="list-style-type: none"> • alejek wokół obiektu wraz z elementami małej architektury, w tym ławek, grilli, ścieżek rowerowych oraz parkingów. • wielofunkcyjny obiekt sportowy z przeznaczeniem pod m.in. lodowisko, kort tenisowy. <p>5. Poprawa dostępności Kopca Kościuszki poprzez zagospodarowanie terenu, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rekonstrukcję historycznego obozu T. Kościuszki; • zagospodarowanie skarpy nadwiślańskiej; • wykonanie elementów małej architektury; • utworzenie parku rekreacyjno-sportowego przystosowanego dla biegaczy, z elementami zewnętrznej siłowni, wieżą widokową i placem zabaw dla dzieci oraz wiatą, a także budowa ścieżek rekreacyjnych wokół kopca oraz prowadzących spod obiektu w kierunku kaplicy Św. Katarzyny i nieaktywnej przeprawy promowej przez Wisłę; • budowa dwupoziomowego tarasu widokowego w formie spirali wraz z montażem lunet obserwacyjnych; • montaż podświetlanej mapy Połania z zaznaczonymi atrakcjami i zabytkami miasta oraz tablic informacyjnych z opisem najważniejszych momentów historycznych miasta; • remont schodów prowadzących na szczyt Kopca; • montaż masztów flagowych; • modernizacja parkingu wraz z wyposażeniem go w udogodnienia dla osób odwiedzających; • wykonanie energooszczędnego oświetlenia oraz monitoringu na terenie obiektu; • przystosowanie obiektu do osób z niepełnosprawnościami. <p>6. Rozwój Centrum Kultury i Sztuki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymiana oświetlenia zewnętrznego oraz wewnętrznego budynku; • wymiana podłogi na scenie widowiskowej; • modernizacja kręgielni i przebudowa kręgielni; • zakup trwałego wyposażenia do prowadzenia działalności kulturalnej; • utworzenie placu sensorycznego dla dzieci przy budynku Centrum Kultury i Sztuki; • zakup zestawu do kina plenerowego. <p>7. Poprawa dostępności obiektów sakralnych poprzez budowę i przebudowę parkingów, w tym przy Kościele pw. Matki Bożej Wspomożenia Wiernych oraz parkingu przy cmentarzu przy ul. Czarnieckiego;</p> <p>8. Przebudowa placu przy ul. Stefana Czarnieckiego oraz placu targowego w Połaniu.</p>
5.	Podmioty realizujące projekt	Gmina Połaniec, Centrum Kultury i Sztuki, Ośrodek Sportu i Rekreacji, organizacje pozarządowe, spółki gminne, ewentualni inni partnerzy
6.	Budżet projektu	80 mln zł
7.	Środki własne realizatorów projektu	12 mln
8.	Finansowanie zewnętrzne – dotacja bezzwrotna	68 mln

9.	Okres realizacji projektu	2024–2029
10.	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	<p>Cel rewitalizacji 2: <i>Usługi publiczne na wysokim poziomie.</i></p> <p><i>Wskaźniki produktu:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem [obiekty kulturalne i turystyczne] – 1. <p><i>Wskaźniki rezultatu:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem [osoby odwiedzające/rok] – 100.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 9 Projekt nr 2

1.	Tytuł projektu	Zwiększenie dostępności usług publicznych i społecznych na Podobszarze I
2.	Priorytet FEŚ 2021–2027	Priorytet 6. Fundusze Europejskie dla wspólnot lokalnych
3.	Cel szczegółowy FEŚ 2021–2027	Cel szczegółowy RSO5.1. Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich (EFRR) – Działanie 6.2 – Rewitalizacja Miast
4.	Zakres rzeczowy – typ projektu zgodny z FEŚ 2021-2027	<p>Zakres rzeczowy projektu obejmuje m.in.:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawę usług społecznych i zdrowotnych poprzez: <ul style="list-style-type: none"> • modernizację przychodni zdrowia w Połańcu oraz dostosowanie budynku do potrzeb osób z niepełnosprawnościami; • budowę nowoczesnej przychodni zdrowia oraz rozszerzenie oferty usług zdrowotnych; • budowę Centrum Senioralnego – całodobowego domu opieki dla osób starszych; • powstanie centrum opiekuńczo-mieszkalnego; • budowę filii Środowiskowego Domu Samopomocy w Połańcu. 2. Modernizację, rozbudowę i wyposażenie obiektów edukacyjnych oraz zagospodarowanie przestrzeni wokół nich , w tym: <ul style="list-style-type: none"> • Publicznego Przedszkola wraz z Filiami nr 1; • Publicznej Szkoły Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi im. T. Kościuszki. 3. Budowa parkingów osiedlowych na obszarze rewitalizacji. 4. Adaptacja wymiennikowni ciepła na osiedlach na cele społeczne. 5. Projekty zgłaszane w ramach budżetu obywatelskiego na obszarze rewitalizacji, m.in.: budowa toalety publicznej, budowa strzelnicy sportowej pneumatycznej, zakup witaczy
5.	Podmioty realizujące projekt	Gmina Połaniec, Ośrodek Pomocy Społecznej w Połańcu, organizacje pozarządowe, ewentualni inni partnerzy
6.	Budżet projektu	60 mln zł
7.	Środki własne realizatorów projektu	9 mln
8.	Finansowanie zewnętrzne – dotacja bezzwrotna	51 mln
9.	Okres realizacji projektu	2024–2029
10.	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i	<p>Cel rewitalizacji 2: <i>Usługi publiczne na wysokim poziomie.</i></p> <p><i>Wskaźniki produktu:</i></p>

zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	– Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na,rewitalizowanych obszarach [sztuki] – 1.
--	--

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 10 Projekt nr 3

1.	Tytuł projektu	Zwiększenie aktywności mieszkańców i włączenie społeczne poprzez zintegrowany rozwój społeczno-gospodarczy i funkcjonalne zagospodarowanie przestrzeni publicznych Podobszaru II rewitalizacji
2.	Priorytet FEŚ 2021–2027	Priorytet 6. Fundusze Europejskie dla wspólnot lokalnych
3.	Cel szczegółowy FEŚ 2021–2027	Cel szczegółowy RSO5.1. Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich (EFRR) – Działanie 6.2 – Rewitalizacja Miast
4.	Zakres rzeczowy – typ projektu zgodny z FEŚ 2021-2027	<p>Zakres rzeczowy projektu obejmuje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pobudzenie aktywności mieszkańców i organizacji pozarządowych: <ul style="list-style-type: none"> • adaptacja i wyposażenie budynku po spółdzielni inwalidów przy ul. Staszowskiej wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu na potrzeby utworzenia Centrum Inicjatyw/Aktywności Obywatelskich; • przebudowa, rozbudowa i doposażenie budynku świetlicy osiedlowej przy ul. Jędrusiów. 2. Rozwój oferty rekreacji i możliwości rozwoju pasji poprzez rozwój infrastruktury sportowej oraz ogólnodostępnej infrastruktury publicznej: <ul style="list-style-type: none"> • modernizacja placów zabaw przy ul. ul. Reymonta, ul. Jędrusiów, ul. Zrębińskiej, ul. Kościelnej, ul. Sportowej; • rozbudowa i modernizacja przestrzeni stadionu miejskiego. 3. Zagospodarowanie terenu przy rzece Wschodniej na potrzeby kąpieliska miejskiego, w tym: <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie plaży oraz placu zabaw wraz z oświetleniem i parkingiem; • wyposażenie terenu w infrastrukturę rekreacyjną i elementy małej architektury oraz tymczasowe obiekty małej gastronomii; • wykonanie pomostów; • uporządkowanie zbiornika wodnego i budowę mnicha. 4. Poprawa dostępności obiektów sakralnych poprzez budowę i przebudowę parkingu przy Kościele pw. Św. Marcina. 5. Rewitalizacja obiektów zabytkowych, wykonanie monitoringu oraz oświetlenia na obszarze rewitalizacji. 6. Budowa, modernizacja, rozbudowę i doposażenie obiektów edukacyjnych oraz zagospodarowanie przestrzeni wokół nich , w tym: <ul style="list-style-type: none"> • publicznego Przedszkola wraz z Filiami nr 2; • budowa przedszkola z oddziałem Żłobkowym.
5.	Podmioty realizujące projekt	Gmina Polaniec, Centrum Kultury i Sztuki, Ośrodek Sportu i Rekreacji, organizacje pozarządowe, spółki gminne, ewentualni inni partnerzy
6.	Budżet projektu	30 mln zł
7.	Środki własne realizatorów projektu	4,5 mln

8.	Finansowanie zewnętrzne – dotacja bezzwrotna	25,5 mln
9.	Okres realizacji projektu	2024–2029
10.	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Cel rewitalizacji 4: <i>Zapewnienie atrakcyjnych warunków do zamieszkania</i> <i>Wskaźniki produktu:</i> – Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją [ha] – 1,5 ha.

Źródło: Opracowanie własne

Lista projektów podstawowych

Tabela 11 Projekt podstawowy nr 1

Nazwa projektu	<i>Ochrona dziedzictwa lokalnego oraz poprawa dostępności obiektów sportowych i kulturalnych, a także przestrzeni publicznych zlokalizowanych na Podobszarze I</i>		
Lokalizacja	Podobszar I	Okres realizacji	2024–2034
Szacowana wartość	80 mln	Główne źródło finansowania	Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021–2027
Zakres rzeczowy realizowanych zadań	<p>Zakres rzeczowy projektu obejmuje:</p> <ol style="list-style-type: none"> Zwiększenie oferty spędzania czasu wolnego dla rodzin z dziećmi poprzez modernizację placów zabaw przy ul. Batalionów Chłopskich, ul. Madlińskiego, ul. Zapniowskiej, ul. Głowackiego, ul. Królowej Jadwigi, ul. Kościuszki. Budowa biblioteki publicznej. Rewitalizacja obiektów zabytkowych, wykonanie monitoringu oraz oświetlenia na obszarze rewitalizacji. Budowa kompleksu sportowego w okolicy pływalni „Delfin” obejmującego budowę: <ul style="list-style-type: none"> hali sportowej; motelu dla ok. 40 osób z basenami siarczanowymi; tężni solankowej; alejek wokół obiektu wraz z elementami małej architektury, w tym ławek, grilli, ścieżek rowerowych oraz parkingów. wielofunkcyjny obiekt sportowy z przeznaczeniem pod m.in. lodowisko, kort tenisowy. Poprawa dostępności Kopca Kościuszki poprzez zagospodarowanie terenu, w tym: <ul style="list-style-type: none"> rekonstrukcję historycznego obozu T. Kościuszki; zagospodarowanie skarpy nadwiślańskiej; wykonanie elementów małej architektury; utworzenie parku rekreacyjno-sportowego przystosowanego dla biegaczy, z elementami zewnętrznej siłowni, wieżą widokową i placem zabaw dla dzieci oraz wiatą, a także budowa ścieżek rekreacyjnych wokół kopca oraz prowadzących spod obiektu w kierunku kaplicy Św. Katarzyny i nieaktywnej przeprawy promowej przez Wisłę; budowa dwupoziomowego tarasu widokowego w formie spirali wraz z montażem lunet obserwacyjnych; 		

	<ul style="list-style-type: none"> • montaż podświetlanej mapy Połańca z zaznaczonymi atrakcjami i zabytkami miasta oraz tablic informacyjnych z opisem najważniejszych momentów historycznych miasta; • remont schodów prowadzących na szczyt Kopca; • montaż masztów flagowych; • modernizacja parkingu wraz z wyposażeniem go w udogodnienia dla osób odwiedzających; • wykonanie energooszczędnego oświetlenia oraz monitoringu na terenie obiektu; • przystosowanie obiektu do osób z niepełnosprawnościami. <p>6. Rozwój Centrum Kultury i Sztuki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymiana oświetlenia zewnętrznego oraz wewnętrznego budynku; • wymiana podłogi na scenie widowiskowej; • modernizacja kręgielni i przebudowa kręgielni; • zakup trwałego wyposażenia do prowadzenia działalności kulturalnej; • utworzenie placu sensorycznego dla dzieci przy budynku Centrum Kultury i Sztuki; • zakup zestawu do kina plenerowego. <p>7. Poprawa dostępności obiektów sakralnych poprzez budowę i przebudowę parkingów, w tym przy Kościele pw. Matki Bożej Wspomożenia Wiernych oraz parkingu przy cmentarzu przy ul. Czarnieckiego;</p> <p>8. Przebudowa placu przy ul. Stefana Czarnieckiego oraz placu targowego w Połańcu.</p> <p>Podczas projektowania i realizacji zakresów projektu nastąpi szczególna dbałość o zachowanie i rozwój zielonej infrastruktury, zwłaszcza ochronę drzew. Projekt zostanie zrealizowany w podziale na etapy, w zależności od możliwości finansowania zewnętrznego.</p>
<p>Podmioty realizujące projekt</p>	<p>Gmina Połaniec, Centrum Kultury i Sztuki, Ośrodek Sportu i Rekreacji, organizacje pozarządowe, spółki gminne, ewentualni inni partnerzy</p>
<p>Grupy docelowe</p>	<p>Główną grupą docelową są mieszkańcy podobszaru I rewitalizacji. Odbiorcami będą również mieszkańcy gminy, odwiedzający, pracownicy instytucji publicznych.</p>
<p>Oddziaływanie projektu na zdiagnozowane problemy i potencjały</p>	<p>Realizacja projektu oddziaływać będzie na następujące <u>zidentyfikowane problemy</u> (tabela 5 i 6):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) <i>w sferze społecznej</i>:– realizacja projektu przyczyni się do zniwelowania problemu niewystarczającej dostępności przestrzeni dla osób starszych i osób z niepełnosprawnościami. Wszelkie działania związane z poszerzeniem oferty kultury, rekreacji i rozwojem infrastruktury przyczynią się do rozwiązania problemu niskiej aktywności, integracji i zaangażowania mieszkańców w sprawy lokalne, a także niedostatecznie rozwiniętej oferty kultury i spędzania czasu wolnego. 2) <i>w sferze przestrzenno-funkcjonalnej</i> – realizacja projektu wpłynie na zwiększenie spójności przestrzennej i funkcjonalnej obszaru, szczególnie poprzez poprawę zwiększenie oferty rekreacyjnej i kulturalnej. Wzrośnie atrakcyjność obszaru zarówno dla mieszkańców jak i odwiedzających. 3) <i>w sferze technicznej</i>: – zwłaszcza poprzez efektywne wykorzystanie do celów społecznych i publicznych ogólnodostępnych obiektów i przestrzeni publicznych. <p>Ponadto projekt wykorzystywać będzie podczas wdrażania zakresu przedmiotowego <u>następujące potencjały</u> (tabela 5):</p>

	<p>1) w sferze społecznej: – projekt wykorzystuje potencjał organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów, działających szczególnie w zakresie sportu i rekreacji.</p> <p>2) w sferze przestrzenno-funkcjonalnej: – projekt wykorzystuje potencjały związane z przestrzenią i funkcjonalnością obszaru.</p> <p>3) w sferze technicznej: – w ramach projektu nastąpi ochrona i wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego.</p>
Cele rewitalizacji, kierunki działań, które realizuje projekt	<p>CEL REWITALIZACJI 1. <i>Wykorzystanie potencjału społecznego mieszkańców.</i> KIERUNEK DZIAŁANIA 1.2. <i>Budowanie tożsamości lokalnej.</i></p> <p>CEL REWITALIZACJI 2. <i>Usługi publiczne na wysokim poziomie.</i> KIERUNEK DZIAŁANIA 2.1. <i>Kształtowanie estetycznej i funkcjonalnej przestrzeni publicznej.</i> KIERUNEK DZIAŁANIA 2.2. <i>Rozwój infrastruktury publicznej, sportowej i kulturalnej.</i></p>
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i mierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	<p>Prognozowane rezultaty podjętych działań to:</p> <ul style="list-style-type: none"> – podniesienie jakości infrastruktury kultury oraz zwiększanie dostępu do oferty kulturalnej; – wzrost uczestnictwa w kulturze; – poprawa stanu zachowania dziedzictwa, stanowiącego ważny potencjał rozwoju społeczności lokalnej; – rozwój oferty rekreacyjnej; – wzrost atrakcyjności obszaru jako miejsca zamieszkania, pracy i odpoczynku; – wsparcie i wykorzystanie potencjału organizacji pozarządowych; – poprawa estetyki, funkcjonalności i bezpieczeństwa przestrzeni publicznych; – likwidacja barier architektonicznych dla osób starszych i niepełnosprawnych; – zwiększona współpraca między władzami lokalnymi i partnerami społeczno-gospodarczymi; – poprawa jakości życia mieszkańców. <p><i>Wskaźniki produktu:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem [obiekty kulturalne i turystyczne]. <p><i>Wskaźniki rezultatu:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem [osoby odwiedzające/rok].
Powiązanie projektu z innymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi	<p>Projekt wykazuje powiązania i oddziaływanie z następującymi podstawowymi projektami rewitalizacyjnymi: nr 2 i 3.</p>

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 12 Projekt podstawowy nr 2

Nazwa projektu	<i>Zwiększenie dostępności usług publicznych i społecznych na Podobszarze I</i>		
Lokalizacja	Podobszar II	Okres realizacji	2024–2034
Szacowana wartość	60 mln	Główne źródło finansowania	Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021–2027
Zakres rzeczowy realizowanych zadań	<p>Zakres rzeczowy projektu obejmuje m.in.:</p> <ol style="list-style-type: none"> Poprawę usług społecznych i zdrowotnych poprzez: <ul style="list-style-type: none"> modernizację przychodni zdrowia w Połańcu oraz dostosowanie budynku do potrzeb osób z niepełnosprawnościami; budowę nowoczesnej przychodni zdrowia oraz rozszerzenie oferty usług zdrowotnych; budowę Centrum Senioralnego – całodobowego domu opieki dla osób starszych; powstanie centrum opiekuńczo-mieszkalnego; budowę filii Środowiskowego Domu Samopomocy w Połańcu. Modernizację, rozbudowę i doposażenie obiektów edukacyjnych oraz zagospodarowanie przestrzeni wokół nich, w tym: <ul style="list-style-type: none"> Publicznego Przedszkola wraz z Filiami nr 1; Publicznej Szkoły Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi im. T. Kościuszki. Budowa parkingów osiedlowych na obszarze rewitalizacji. Adaptacja wymiennikowni ciepła na osiedlach na cele społeczne. Projekty zgłaszane w ramach budżetu obywatelskiego na obszarze rewitalizacji m.in.: budowa toalety publicznej, budowa strzelnicy sportowej pneumatycznej, zakup witaczy. <p>Podczas projektowania i realizacji zakresów projektu nastąpi szczególna dbałość o zachowanie i rozwój zielonej infrastruktury, zwłaszcza ochronę drzew. Projekt zostanie zrealizowany w podziale na etapy, w zależności od możliwości finansowania zewnętrznego.</p>		
Podmioty realizujące projekt	Gmina Połaniec, Ośrodek Pomocy Społecznej w Połańcu, organizacje pozarządowe, spółki gminne ewentualni inni partnerzy		
Grupy docelowe	Główną grupą docelową są mieszkańcy podobszaru I rewitalizacji. Odbiorcami będą również mieszkańcy gminy, odwiedzający, pracownicy instytucji publicznych.		
Oddziaływanie projektu na zdiagnozowane problemy i potencjały	<p>Realizacja projektu oddziaływać będzie na następujące <u>zidentyfikowane problemy</u> (tabela 5 i 6):</p> <ol style="list-style-type: none"> w sferze społecznej:– realizacja projektu przyczyni się do zniwelowania problemu niewystarczającej dostępności usług zdrowotnych i opiekuńczych szczególnie przeznaczonych dla osób starszych i osób z niepełnosprawnościami oraz do poprawy infrastruktury edukacyjnej. w sferze technicznej: – zwłaszcza poprzez efektywne wykorzystanie do celów społecznych i publicznych ogólnodostępnych obiektów i przestrzeni publicznych. <p>Ponadto projekt wykorzystywać będzie podczas wdrażania zakresu przedmiotowego <u>następujące potencjały</u> (tabela 5):</p> <ol style="list-style-type: none"> w sferze społecznej: – projekt wykorzystuje potencjał podmiotów, działających szczególnie w zakresie opieki społecznej. 		
Cele rewitalizacji, kierunki działań,	CEL REWITALIZACJI 2. <i>Usługi publiczne na wysokim poziomie.</i> KIERUNEK DZIAŁANIA 2.1. <i>Kształtowanie estetycznej i funkcjonalnej przestrzeni publicznej.</i>		

które realizuje projekt	KIERUNEK DZIAŁANIA 2.2. <i>Rozwój infrastruktury publicznej, sportowej i kulturalnej.</i>
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	<p>Prognozowane rezultaty podjętych działań to:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wzrost dostępności do wysokiej jakości usług społecznych; – wzmocnienie potencjału instytucji systemu pomocy i integracji społecznej; – rozwój wolontariatu; – rozwój środowiskowych form pomocy; – wzrost atrakcyjności obszaru jako miejsca zamieszkania, pracy i odpoczynku; – poprawę jakości edukacji; – poprawę bezpieczeństwa infrastruktury edukacyjnej; – wsparcie i wykorzystanie potencjału organizacji pozarządowych; – likwidacja barier architektonicznych dla osób starszych i niepełnosprawnych; – zwiększona współpraca między władzami lokalnymi i partnerami społeczno-gospodarczymi; – poprawa jakości życia mieszkańców. <p><i>Wskaźniki produktu:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na,rewitalizowanych obszarach [sztuki] – Liczba obiektów dostosowanych do osób z niepełnosprawnościami [obiekty] <p><i>Wskaźniki rezultatu:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych [osoby/rok]
Powiązanie projektu z innymi projektami/ przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi	Projekt wykazuje powiązania i oddziaływanie z następującymi podstawowymi projektami rewitalizacyjnymi: nr 1 i 3.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 13 Projekt podstawowy nr 3

Nazwa projektu	<i>Zwiększenie aktywności mieszkańców i włączenie społeczne poprzez zintegrowany rozwój społeczno-gospodarczy i funkcjonalne zagospodarowanie przestrzeni publicznych Podobszaru II rewitalizacji</i>		
Lokalizacja	Podobszar II	Okres realizacji	2024–2034
Szacowana wartość	30 mln	Główne źródło finansowania	Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021–2027
Zakres rzeczowy realizowanych zadań	<p>Zakres rzeczowy projektu obejmuje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pobudzenie aktywności mieszkańców i organizacji pozarządowych: <ul style="list-style-type: none"> • adaptacja i wyposażenie budynku po spółdzielni inwalidów przy ul. Staszowskiej wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu na potrzeby utworzenia Centrum Inicjatyw/Aktywności Obywatelskich; • przebudowa, rozbudowa i doposażenie budynku świetlicy osiedlowej przy ul. Jędrusiów. 2. Rozwój oferty rekreacji i możliwości rozwoju pasji poprzez rozwój infrastruktury sportowej oraz ogólnodostępnej infrastruktury publicznej: <ul style="list-style-type: none"> • modernizacja placów zabaw przy ul. ul. Reymonta, ul. Jędrusiów, ul. Zrębińskiej, ul. Kościelnej, ul. Sportowej; • rozbudowa i modernizacja przestrzeni stadionu miejskiego. 		

	<p>3. Zagospodarowanie terenu przy rzece Wschodniej na potrzeby kąpieliska miejskiego, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie plaży oraz placu zabaw wraz z oświetleniem i parkingiem; • wyposażenie terenu w infrastrukturę rekreacyjną i elementy małej architektury oraz tymczasowe obiekty małej gastronomii; • wykonanie pomostów; • uporządkowanie zbiornika wodnego i budowę mnicha. <p>4. Poprawa dostępności obiektów sakralnych poprzez budowę i przebudowę parkingu przy Kościele pw. Św. Marcina.</p> <p>5. Rewitalizacja obiektów zabytkowych, wykonanie monitoringu oraz oświetlenia na obszarze rewitalizacji.</p> <p>6. Budowa, modernizacja, rozbudowę i doposażenie obiektów edukacyjnych oraz zagospodarowanie przestrzeni wokół nich , w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> • publicznego Przedszkola wraz z Filiami nr 2; • budowa przedszkola z oddziałem Żłobkowym. <p>Podczas projektowania i realizacji zakresów projektu nastąpi szczególna dbałość o zachowanie i rozwój zielonej infrastruktury, zwłaszcza ochronę drzew. Projekt zostanie zrealizowany w podziale na etapy, w zależności od możliwości finansowania zewnętrznego.</p>
<p>Podmioty realizujące projekt</p>	<p>Gmina Połaniec, Ośrodek Sportu i Rekreacji, organizacje pozarządowe, spółki gminne, ewentualni inni partnerzy</p>
<p>Grupy docelowe</p>	<p>Główną grupą docelową są mieszkańcy podobszaru II rewitalizacji. Odbiorcami będą również mieszkańcy gminy, odwiedzający, pracownicy instytucji publicznych.</p>
<p>Oddziaływanie projektu na zdiagnozowane problemy i potencjały</p>	<p>Realizacja projektu oddziaływać będzie na następujące <u>zidentyfikowane problemy</u> (w tabeli 5 i 6):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) <i>w sferze społecznej</i>: – realizacja projektu przyczyni się do ograniczenia negatywnych konsekwencji problemów społecznych, zapobiegna rozwarstwieniu społecznemu i zwiększy aktywność społeczną mieszkańców 2) <i>w sferze przestrzenno-funkcjonalnej</i>: – realizacja projektu wpłynie na zwiększenie spójności przestrzennej i funkcjonalnej obszaru, szczególnie poprzez poprawę infrastruktury drogowej, w tym szczególnie chodników dla pieszych.. W wyniku realizacji projektu zlikwidowane zostaną bariery architektoniczne w obiektach i przestrzeniach publicznych. 3) <i>w sferze technicznej</i>: –zwłaszcza poprzez efektywne wykorzystanie do celów społecznych i publicznych nieużytkowanych i zdegradowanych obiektów i przestrzeni oraz poprawę stanu infrastruktury drogowej oraz stanu małej architektury. <p>Ponadto projekt wykorzystywać będzie podczas wdrażania zakresu przedmiotowego <u>następujące potencjały</u> (tabela 5 i 6):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) <i>w sferze społecznej</i>: – projekt wykorzystuje potencjał aktywnych organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów, działających szczególnie w zakresie sportu i rekreacji. 2) <i>w sferze gospodarczej</i>: – Produkowane na miejscu lokalne produkty będą mogły być sprzedawane na doposażonym i zmodernizowanym placu targowym. 3) <i>w sferze przestrzenno-funkcjonalnej</i>: – projekt wykorzystuje wszystkie potencjały związane z przestrzenią i funkcjonalności obszaru.
<p>Cele rewitalizacji, kierunki działań, które realizuje projekt</p>	<p>CEL REWITALIZACJI 3. <i>Poprawa spójności i tożsamości obszaru</i> KIERUNEK DZIAŁANIA 3.3 <i>Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa</i> CEL REWITALIZACJI 4. <i>Zapewnienie atrakcyjnych warunków do zamieszkania.</i></p>

	KIERUNEK DZIAŁANIA 4.2. <i>Kształtowanie atrakcyjnej przestrzeni i poprawa jakości środowiska naturalnego.</i>
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	<p>Prognozowane rezultaty podjętych działań to:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wzrost atrakcyjności obszaru jako miejsca zamieszkania, pracy i odpoczynku; – wsparcie i wykorzystanie potencjału organizacji pozarządowych; – stworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości lokalnej; – poprawa estetyki, funkcjonalności i bezpieczeństwa przestrzeni publicznych; – likwidacja barier architektonicznych dla osób starszych i niepełnosprawnych; – zwiększona współpraca między władzami lokalnymi i partnerami społeczno-gospodarczymi; – poprawa jakości życia mieszkańców. <p><i>Wskaźniki produktu:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją [ha]; – Liczba obiektów przystosowanych do osób z niepełnosprawnościami [szt.]; – Liczba obiektów powstałych do użytku organizacji pozarządowych [szt.]. <p><i>Wskaźniki rezultatu:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba organizacji pozarządowych korzystająca z nowopowstałych budynków [szt.].
Powiązanie projektu z innymi projektami/ przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi	Projekt wykazuje powiązania i oddziaływanie z następującymi podstawowymi projektami rewitalizacyjnymi: 1, 2, 4.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 14 Projekt podstawowy nr 4

Nazwa projektu	<i>Aktywna integracja i uczenie się przez całe życie szansą na lepszą przyszłość</i>		
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji	Okres realizacji	2024–2034
Szacowana wartość	5 mln	Główne źródło finansowania	Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021–2027, Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021–2027
Zakres rzeczowy realizowanych zadań	<p>Projekt obejmuje działania mające na celu zapobieganie marginalizacji, włączenie społeczne oraz wspieranie uczenia się przez całe życie, poprzez:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Działania edukacyjne z zakresu edukacji ekologicznej i przyrodniczej, a także tożsamości regionalnej, w szczególności uwrażliwiające na problem zmian klimatycznych i zagrożeń z nich wynikających. 2. Narzędzia oraz formy aktywnej integracji i pracy socjalnej, w szczególności, prac społecznie użytecznych, usług aktywnej integracji, działań o charakterze środowiskowym (m.in. przygotowanie i wsparcie działań indywidualnych i programów środowiskowych, edukacja społeczna i obywatelska, działania o charakterze integracyjnym). 3. Cyfryzację szkół, zapobieganie wykluczeniu cyfrowemu i edukację w zakresie cyberbezpieczeństwa. 4. Realizację lokalnych inicjatyw edukacyjnych dla dorosłych, organizację czasu osób starszych, klub seniora. 		

	<p>5. Organizację spotkań z doradcą zawodowym oraz psychologiem w celu pogłębienia wiedzy na temat m.in. własnych cech osobowościowych, mocnych i słabych stron, umiejętności radzenia sobie w sytuacjach stresowych. Indywidualne i grupowe zajęcia z doradcą zawodowym umożliwiają określenie szkoleń zawodowych, które są zgodne z preferencjami oraz kwalifikacjami uczestników projektu z deficytowych zawodów na lokalnym rynku pracy.</p> <p>6. Działania podejmowane w ramach aktywnego włączenia społecznego, dotyczące osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz osób biernych zawodowo, w celu poprawy ich funkcjonowania w społeczeństwie, jak również zwiększenia ich szans na zatrudnienie.</p> <p>7. Rozwój kompetencji kluczowych i podnoszenie kwalifikacji zawodowych mieszkańców, m.in. kursy, szkolenia i inne zajęcia.</p> <p>8. Wspieranie budowania potencjału partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego.</p>
<p>Podmioty realizujące projekt</p>	<p>Gmina Połaniec, Ośrodek Pomocy Społecznej, Warsztaty Terapii Zajęciowej, Środowiskowy Dom Samopomocy, organizacje pozarządowe, Powiatowy Urząd Pracy, szkoły z obszaru rewitalizacji.</p>
<p>Grupy docelowe</p>	<p>Główną grupą docelową są mieszkańcy obszaru rewitalizacji, w tym szczególnie osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osoby bierne zawodowo, dzieci i młodzież, organizacje pozarządowe. Ze względu na charakter projektu odbiorcami mogą być również mieszkańcy pozostałych obszarów gminy, w tym szczególnie obszaru zdegradowanego.</p>
<p>Oddziaływanie projektu na zdiagnozowane problemy i potencjały</p>	<p>Realizacja projektu oddziaływać będzie na następujące <u>zidentyfikowane problemy</u> (tabela 5 i 6):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) <i>w sferze społecznej</i>: – realizacja projektu przyczyni się do ograniczenia negatywnych konsekwencji problemów społecznych, zapobiegania rozwarstwieniu społecznemu i zwiększy aktywność społeczną i zawodową mieszkańców. 2) <i>w sferze gospodarczej</i>: – wzrost kompetencji i kwalifikacji mieszkańców przyczyni się do wzrostu ich możliwości zatrudnienia, a w niektórych przypadkach może doprowadzić do wzrostu przedsiębiorczości. 3) <i>w sferze środowiskowej</i>: – projekt przyczyni się do wzrostu świadomości ekologicznej mieszkańców. <p>Ponadto projekt wykorzystywać będzie podczas wdrażania zakresu przedmiotowego <u>następujące potencjały</u> (tabela 5 i 6):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) <i>w sferze społecznej</i>: – dzięki podejmowanym działaniom edukacyjnym zwiększy się aktywność społeczna mieszkańców w każdym wieku. 2) <i>w sferze gospodarczej</i>: – współpraca wielosektorowa – mieszkańcy z wysokimi kwalifikacjami będą korzystać z potencjałów obszaru w sferze gospodarczej, w szczególności z rosnącej liczby nowo zakładanych przedsiębiorstw, a tym samym miejsc pracy.
<p>Cele rewitalizacji, kierunki działań, które realizuje projekt</p>	<p>CEL REWITALIZACJI 1. <i>Wykorzystanie potencjału społecznego mieszkańców.</i> KIERUNEK DZIAŁANIA 1.3. <i>Aktywizacja gospodarcza i społeczna mieszkańców.</i> CEL REWITALIZACJI 3. <i>Poprawa spójności oraz tożsamości obszaru.</i> KIERUNEK DZIAŁANIA 3.1. <i>Włączenie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców.</i></p>

<p>Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji</p>	<p>Prognozowane rezultaty podjętych działań to:</p> <ul style="list-style-type: none"> – włączenie społeczne osób wykluczonych; – aktywizacja społeczna i zawodowa osób pozostających bez pracy; – poprawa jakości usług publicznych w zakresie edukacji na obszarze rewitalizacji; – wzrost partnerstw wielosektorowych. <p><i>Wskaźniki produktu:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba przeprowadzonych zajęć w zakresie cyberbezpieczeństwa [sztuki]. – Liczba warsztatów skierowanych do seniorów [sztuki]. <p><i>Wskaźniki rezultatu:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób biorących udział w zajęciach z zakresu cyberbezpieczeństwa [osoby]. – Liczba osób starszych uczestnicząca w zorganizowanych warsztatach [osoby].
<p>Powiązanie projektu z innymi projektami/ przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi</p>	<p>Projekt wykazuje powiązania i oddziaływanie z następującymi podstawowymi projektami rewitalizacyjnymi: 1, 2, 3.</p>

Źródło: Opracowanie własne

Wszystkie projekty zostały zweryfikowane w trybie partycypacji społecznej. Pierwszym etapem było przeprowadzenie otwartego naboru pomysłów na projekty rewitalizacyjne, które można było składać do Urzędu Miasta i Gminy za pomocą fiszek projektowych dostępnych na stronie internetowej gminy, na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej oraz w Urzędzie Miasta i Gminy w Połancu. Wszystkie założenia dokumentu i elementy projektów były konsultowane z różnymi grupami interesariuszy zarówno podczas otwartych spotkań konsultacyjnych z mieszkańcami obszaru rewitalizacji jak i podczas warsztatów. Wszystkie powyżej wskazane i opisane projekty podstawowe, ze względu na zidentyfikowane w pogłębionej diagnozie obszaru problemy i potencjały (tabele 5 i 6), są kluczowe dla powodzenia procesu rewitalizacji oraz osiągnięcia założonych celów w dążeniu do wizji obszaru (planowanego efektu). Tylko kompleksowe działania odnoszące się do wszystkich sfer: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej, spowodują osiągnięcie efektu synergii w oddziaływaniu na sytuację kryzysową.

Ze względu na to, że wyznaczony obszar rewitalizacji posiada potencjały w postaci zasobów lokalnych – ich wykorzystanie w działaniach rewitalizacyjnych przyczyni się do wzrostu dochodów mieszkańców całej gminy, a nie tylko obszaru rewitalizacji. Dzięki takiemu podejściu rewitalizacja jest niezbędnym elementem rozwoju gminy. Kompleksowe działania dotyczące rozwoju atrakcyjnej infrastruktury oraz świadczonych usług, spowodują wzrost atrakcyjności osiedleńczej oraz jakości życia mieszkańców. Szeroki zakres projektów polegających na aktywizacji i integracji różnych interesariuszy rewitalizacji spowoduje zwiększenie ich zaangażowania w sprawy lokalne. Zarówno działania inwestycyjne, jak i społeczne, realizowane przez podmioty z sektorów: społecznego, gospodarczego oraz

publicznego, współfinansowane z różnych źródeł zewnętrznych, przyczynią się do osiągnięcia wizji obszarów (planowanego efektu).

Projekty „miękkie” będą dedykowane przede wszystkim mieszkańcom obszaru rewitalizacji, jednak ze względu na ich charakter obejmować mogą również pozostałych mieszkańców gminy (szczególnie z obszaru zdegradowanego). W ten sposób osoby zagrożone marginalizacją spoza obszaru rewitalizacji nie będą czuły się wykluczone z możliwości uzyskania pomocy i szersze będą efekty oddziaływania tych projektów. W przypadku braku pozyskania planowanych dofinansowań ze środków zewnętrznych dla projektów podstawowych, alternatywnym źródłem finansowania dla ich realizacji będą środki własne gminy i partnerów (w zakresie możliwym do zrealizowania) oraz w niektórych przypadkach także środki krajowe, które powinny przyczynić się do przywrócenia i/lub nadawania nowych funkcji społecznych, gospodarczych, edukacyjnych, kulturalnych, sportowych, turystycznych lub rekreacyjnych obiektom i przestrzeniom publicznym.

W tabeli 15 przedstawione zostały potencjalne planowane i alternatywne źródła finansowania projektów podstawowych. Projekty podstawowe zaplanowane w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji obejmują współfinansowanie z różnych źródeł, w tym m.in. ze środków Unii Europejskiej, krajowych środków publicznych oraz środków gminy, warunkując konstrukcję ukierunkowaną na osiągnięcie zaplanowanych efektów założonych w dokumencie.

Tabela 15 Planowane źródła finansowania projektów podstawowych

Lp.	Nazwa projektu	Planowane źródło finansowania	Alternatywne źródło finansowania
1.	<i>Ochrona dziedzictwa lokalnego oraz poprawa dostępności obiektów sportowych i kulturalnych, a także przestrzeni publicznych zlokalizowanych na Podobszarze I</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021–2027; – budżet gminy i ewentualnych partnerów. 	<ul style="list-style-type: none"> – Krajowy Plan Odbudowy; – Środki krajowe, np. Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych, Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych; – Środki prywatne; – Inne.
2.	<i>Zwiększenie dostępności usług publicznych i społecznych na Podobszarze I</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021–2027; – budżet gminy 	<ul style="list-style-type: none"> – Krajowy Plan Odbudowy; – Środki krajowe, np. Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych, Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych; – Środki prywatne; – Inne.
3.	<i>Zwiększenie aktywności mieszkańców i włączenie społeczne poprzez zintegrowany rozwój społeczno-gospodarczy i funkcjonalne zagospodarowanie przestrzeni publicznych Podobszaru II rewitalizacji</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021–2027; – budżet gminy 	<ul style="list-style-type: none"> – Krajowy Plan Odbudowy; – Środki krajowe, np. Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych, Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych; – Środki prywatne; – Inne.
4.	<i>Aktywna integracja i uczenie się przez całe życie szansą na lepszą przyszłość</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021–2027; – Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021–2027; – budżet gminy i ewentualnych partnerów. 	<ul style="list-style-type: none"> – Krajowy Plan Odbudowy; – Środki prywatne; – inne

Źródło: Opracowanie własne

2.2. Charakterystyka pozostałych rodzajów przedsięwzięć

Uzupełnieniem listy podstawowych projektów rewitalizacyjnych jest charakterystyka pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych (tabela 16), realizujących określone kierunki działań, które mają na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Należy również zaznaczyć, że wzmacniają one zaplanowane efekty procesu rewitalizacji w odniesieniu do rozwoju społeczno-gospodarczego całej gminy.

Tabela 16 Charakterystyka uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Charakterystyka tematyczna przedsięwzięcia	Powiązanie z celami rewitalizacji i kierunkami działań	Potrzeby rewitalizacyjne
1.	<i>Organizowanie zajęć rekreacyjnych i sportowych dla mieszkańców</i>	<p>Zakres rzeczowy przedsięwzięcia obejmuje organizację i rozszerzenie oferty działań sportowych i rekreacyjnych (szczególnie w obiektach/przestrzeniach rewitalizowanych) na rzecz społeczności lokalnej poprzez podjęcie współpracy z klubami sportowymi oraz instytucjami/podmiotami działającymi na rzecz promowania zdrowego i aktywnego trybu życia oraz włączenia różnych grup społecznych do regularnej aktywności fizycznej. W ramach działań przewidziane zostaną m.in. zajęcia sportowe dla uczniów z elementami gimnastyki korekcyjno-kompensacyjnej.</p>	<p>CEL 2. Kierunek działania 2.2. CEL 3. Kierunek działania 3.2.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Tworzenie warunków do aktywności rodzin i mieszkańców obszaru rewitalizacji; – Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w sprawy lokalne oraz integracji w działaniu na rzecz obszaru rewitalizacji; – Zagospodarowanie przestrzeni publicznych sprzyjających aktywności interesariuszy rewitalizacji.
2.	<i>Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych</i>	<p>Realizacja przedsięwzięć obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kompleksową i głęboką termomodernizację budynków użyteczności publicznej; • kompleksową i głęboką termomodernizację budynków mikro i małych przedsiębiorstw oraz wspólnot mieszkaniowych; • wymianę źródeł ciepła i poprawie efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych; • rozbudowę istniejących instalacji do produkcji energii i ciepła z OZE o magazyny energii na potrzeby istniejącego źródła oraz budowie nowych instalacji do produkcji energii elektrycznej i ciepła wraz z przyłączami i możliwością budowy magazynów energii na potrzeby danego źródła; 	<p>Cel 2. Kierunek działania 2.1. Kierunek działania 2.2. Cel 4. Kierunek działania 4.2</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Ograniczenie tzw. „niskiej” emisji zanieczyszczeń powietrza; – Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców.

		<ul style="list-style-type: none"> • budowę farmy fotowoltaicznej na terenie Połańca; • budowę biogazowni; • wykorzystanie geotermii do ogrzewania; • działania promocyjne i edukacyjne w zakresie podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców, w tym szczególnie edukacja, doradztwo w zakresie gospodarki niskoemisyjnej, promowanie oszczędności energii, gospodarki o obiegu zamkniętym i wykorzystania OZE. 		
3.	<i>Poprawa stanu środowiska i rozwój błękitno-zielonej infrastruktury</i>	<p>Realizacja przedsięwzięcia obejmuje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Działania mające na celu adaptację do zmian klimatu i zapobieganie ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, poprzez: <ul style="list-style-type: none"> • rozwój różnych form małej retencji; • tworzenie i rozwój elementów błękitno-zielonej infrastruktury, w szczególności takich jak zielone przystanki, zielone dachy, nawierzchnie przepuszczalne; • zwiększenie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego. 2. Zwiększanie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej poprzez: <ul style="list-style-type: none"> • rozwój infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej; • modernizacja i rozbudowa przepompowni ścieków. 3. Modernizację i remont istniejącej sieci ciepłowniczej. 4. Budowę Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych. 5. Zakup pojazdów niskoemisyjnych. 	<p>Cel 2. Kierunek działania 2.1. Kierunek działania 2.2. Cel 4. Kierunek działania 4.2</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Uporządkowanie oraz uzupełnienie zieleni urządzonej na terenach publicznych; – Efektywne wykorzystanie walorów przyrodniczych i zasobów naturalnych; – Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej i/lub zwiększenie dostępu do podstawowej infrastruktury komunalnej dla mieszkańców
4.	<i>Organizacja wydarzeń kulturalnych i dydaktycznych integrujących mieszkańców</i>	<p>Projekt zakłada ukierunkowanie działań na rozszerzenie zajęć integracyjnych i wzmacniających tożsamość lokalną. Projekt zakłada:</p> <ul style="list-style-type: none"> • organizację wydarzeń kulturalnych dla mieszkańców gminy; • organizację wydarzeń historycznych związanych z regionem; • aktywizację seniorów poprzez organizację warsztatów i spotkań; 	<p>CEL 1. Kierunek działania 1.1. Kierunek działania 1.2 CEL 3. Kierunek działania 3.1.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Tworzenie warunków do aktywności rodzin i mieszkańców obszaru rewitalizacji; – Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w sprawy lokalne oraz integracji

		<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie oferty zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym z powodu ubóstwa. 		w działaniu na rzecz obszaru rewitalizacji.
5.	<i>Tworzenie infrastruktury społecznej, zdrowotnej i opiekuńczej</i>	<p>Realizacja przedsięwzięcia obejmuje zwiększenie dostępności do opieki zdrowotnej dla mieszkańców oraz działań na rzecz deinstytucjonalizacji opieki nad osobami niesamodzielnymi poprzez rozwój alternatywnych form opieki nad ww. osobami (w tym osobami starszymi), w tym m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwój i poprawę dostępności do usług asystenckich, opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, m.in. usług asystenta osoby niepełnosprawnej, specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, usług opieki wytechnieniowej. <p>Przedsięwzięcie również zakłada rozwój wsparcia osób w trudnej sytuacji życiowej poprzez budowę mieszkań socjalnych, komunalnych i chronionych.</p>	<p>Cel 1. Kierunek działania 1.2. Cel 3 Kierunek działania 3.1. Cel 4. Kierunek działania 4.1.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Zapewnianie udziału w życiu społecznym seniorom oraz osobom niepełnosprawnym; – Tworzenie warunków do aktywności rodzin i mieszkańców obszaru rewitalizacji.
6.	<i>Rozwój i modernizacja infrastruktury sportowej oraz rekreacyjnej</i>	<p>Przedsięwzięcie polega na budowie oraz modernizacji, przebudowie i/lub remoncie wraz z doposażeniem istniejących obiektów sportowych i rekreacyjnych na rzecz różnych grup interesariuszy rewitalizacji (w tym dostosowanie do potrzeb sportu osób niepełnosprawnych). Ponadto w ramach przedsięwzięcia zakłada się:</p> <ul style="list-style-type: none"> • budowę lodowiska; • tworzenie szlaków turystyczno-rekreacyjnych. 	<p>CEL 2. Kierunek działania 2.1. Kierunek działania 2.2. CEL 4. Kierunek działania 4.2.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Zagospodarowanie przestrzeni publicznych sprzyjających aktywności interesariuszy rewitalizacji; – Tworzenie warunków technicznych do aktywności rodzin i grup społecznych obszaru rewitalizacji, a także zapewnienie dostępu do podstawowych usług publicznych i kulturalnych; – Tworzenie warunków do aktywności rodzin i mieszkańców obszaru rewitalizacji;

				– Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w sprawy lokalne oraz integracji w działaniu na rzecz obszaru rewitalizacji.
7.	<i>Stworzenie systemu wspierania przedsiębiorczości mieszkańców (ze szczególnym uwzględnieniem obszaru rewitalizacji)</i>	W ramach przedsięwzięcia przewiduje się prowadzenie kampanii informacyjnych, doradztwa indywidualnego i grupowego związanego z możliwościami zewnętrznego finansowania projektów na rozpoczęcie i rozwój działalności gospodarczej. Ponadto planuje się nawiązanie ścisłej współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie wsparcia merytoryczno-finansowego mieszkańców planujących założyć lub rozwinąć swoją działalność (w szczególności na wyznaczonym obszarze rewitalizacji). Ważnym elementem będzie również wdrożenie systemu wsparcia merytorycznego związanego z powstawaniem podmiotów ekonomii społecznej.	CEL 1. Kierunek działania 1.3. Cel 3. Kierunek działania 3.1.	– Zwiększenie i pobudzenie przedsiębiorczości, a także rozwój kwalifikacji zawodowych mieszkańców obszaru rewitalizacji.
8.	<i>Rozwój infrastruktury edukacyjnej i wychowania przedszkolnego</i>	Celem projektu jest podniesienie jakości i dostępu do kształcenia przedszkolnego i podstawowego, w tym poprawa jakości prowadzonych zajęć dydaktycznych. Zakres przedsięwzięcia obejmuje modernizację, rozbudowę i wyposażenie obiektów edukacyjnych oraz zagospodarowanie przestrzeni wokół nich. Realizacja projektu wpłynie na poprawę jakości przeprowadzanych zajęć dydaktycznych, a także na bezpieczeństwo uczniów. Zapewnienie dobrych warunków technicznych szkoły oraz dobrej jakości urządzeń i infrastruktury towarzyszącej wpłynie na bezpieczne użytkowanie. Projekt obejmuje także organizację zajęć o charakterze edukacyjnym, kulturalnym, plastycznym, rozrywkowym na obszarze rewitalizacji (z możliwością korzystania również przez pozostałych mieszkańców gminy), dostosowanych do potrzeb różnych grup wiekowych. Projekt realizowany będzie na terenie obszaru rewitalizacji i dedykowany głównie dla jego mieszkańców, jednak ze względu na charakter projektu (także przedsięwzięcia „miękkie”) nie wyklucza się uczestnictwa innych mieszkańców gminy. Pierwszeństwo i preferencje w uczestnictwie w	CEL 1. Kierunek działania 1.3. Cel 2. Kierunek działania 2.1. Kierunek działania 2.2. Cel 4. Kierunek działania 4.1. Kierunek działania 4.2.	– Poprawa jakości edukacji i stworzenie możliwości do rozwoju zawodowego ludzi młodych; – Zwiększenie i pobudzenie przedsiębiorczości, a także rozwój kwalifikacji zawodowych mieszkańców obszaru rewitalizacji; – Tworzenie warunków do aktywności rodzin i mieszkańców obszaru rewitalizacji.

		projekcie będą miały osoby zamieszkujące obszar rewitalizacji, a w drugiej kolejności osoby z pozostałych obszarów kryzysowych.		
9.	<i>Wdrażanie e-usług publicznych, szczególnie w obszarze administracji, edukacji, informacji przestrzennej</i>	<p>Przedsięwzięcie dotyczy rozwoju e-administracji oraz informacji sektora publicznego, zasobów nauki i kultury w zakresie m.in.:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) budowy systemów teleinformatycznych wraz z niezbędną infrastrukturą dla potrzeb elektronicznego obiegu dokumentów; 2) budowy szeroko dostępnych dla obywateli regionalnych platform umożliwiających dostęp przez Internet do usług publicznych; 3) budowy teleinformatycznych systemów komunikacji (podpis elektroniczny, elektroniczna pieczętka oraz inne sposoby uwierzytelniania form elektronicznych); 4) tworzenia, rozwijania rejestrów publicznych, w tym systemów informacji przestrzennej; 5) budowy, przebudowy lub zakupu systemów zapewniających bezpieczeństwo przechowywania danych cyfrowych; 6) budowy, przebudowy lub zakupu systemów teleinformatycznych służących digitalizacji zasobów, w tym kulturowych lub naukowych, będących w posiadaniu instytucji publicznych, a także zapewnienie powszechnego, otwartego dostępu do tych zasobów w postaci cyfrowej; 7) budowa sieci światłowodowej. 	<p>Cel 1. Kierunek działania 1.3. Cel 4. Kierunek działania 4.1.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Tworzenie warunków do aktywności rodzin i mieszkańców obszaru rewitalizacji; – Poprawa jakości edukacji i stworzenie możliwości do rozwoju zawodowego ludzi młodych; – Wspieranie rozwoju przedsiębiorstw i działalności gospodarczych mieszkańców na obszarze rewitalizacji.
10.	<i>Poprawa stanu infrastruktury drogowej oraz zwiększenie poziomu bezpieczeństwa</i>	<p>Realizacja przedsięwzięcia obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwój i modernizację infrastruktury drogowej i towarzyszącej; • modernizację i rozbudowę oświetlenia; • budowę systemu obwodnic Połańca; • likwidację barier architektonicznych w obiektach i przestrzeniach publicznych; • poprawę bezpieczeństwa ciągów komunikacyjnych; • rozbudowę i modernizację miejskiego monitoringu. 	<p>Cel 2. Kierunek działania 2.1. Cel 4. Kierunek działania 4.2.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Zwiększenie funkcjonalności i bezpieczeństwa układów komunikacyjnych z uwzględnieniem preferencji dla ruchu pieszego i rowerowego

Źródło: Opracowanie własne

2.3. Mechanizmy zapewnienia komplementarności oraz integrowania działań i przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Połaniec na lata 2024–2034 ma charakter kompleksowy, dlatego że podczas programowania działań rewitalizacyjnych zastosowano mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji. W odniesieniu do projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w celu osiągnięcia efektu synergii w oddziaływaniu na obszar rewitalizacji, zapewniona została ich komplementarność w różnych wymiarach, tj. przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym oraz źródeł finansowania.

KOMPLEMENTARNOŚĆ PRZESTRZENNA

Wszystkie projekty zawarte w dokumencie realizowane będą na wyznaczonym obszarze rewitalizacji, znacznej części Miasta Połaniec, gdzie zlokalizowane są funkcje centrotwórcze, natomiast zasięg ich oddziaływania będzie większy i efektywniejszy z punktu widzenia interesariuszy rewitalizacji – obejmie teren całej gminy. Część z zaplanowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, ze względu na charakter działań, obejmie teren całej gminy, ponieważ tylko poprzez większą skalę zadań, szczególnie w sferze społecznej, można uzyskać założone efekty w postaci rozwiązania zidentyfikowanych problemów. Wzajemne dopełnianie się projektów podstawowych i przedsięwzięć uzupełniających oraz zaangażowanie lokalnej społeczności pozwoli na osiągnięcie efektu rewitalizacji widocznego na całym obszarze i uniknięcie wybiórczości inwestycji. Zindywidualizowane działania rewitalizacyjne wdrażane na obszarze rewitalizacji, a także poza obszarem, wzajemnie będą się dopełniać przestrzennie, dzięki czemu efekty ich realizacji nie będą widoczne punktowo w pojedynczych miejscach, a na całym obszarze objętym kryzysem. Projekty i/lub przedsięwzięcia podstawowe zostały zaprogramowane w taki sposób, aby odpowiadały na problemy mieszkańców, a przede wszystkim nie skutkowały przenoszeniem problemów w inne miejsce. W tym celu zawarto zarówno przedsięwzięcia inwestycyjne, jak i społeczne, które zapobiegą prowadzeniu do niepożądanych efektów społecznych, w tym konfliktów międzyludzkich i „dziedziczenia biedy”. Dostępność do powstałej infrastruktury oraz działań społecznych i kulturalnych dla wszystkich użytkowników zamieszkujących dany teren spowoduje, że z pozytywnych efektów rewitalizacji korzystać będą wszyscy mieszkańcy, bez względu na sytuację materialną.

KOMPLEMENTARNOŚĆ PROBLEMOWA

Projekty i/lub przedsięwzięcia podstawowe oraz uzupełniające zawarte w dokumencie stanowią kompleksową odpowiedź na zdiagnozowane we wszystkich sferach zróżnicowane problemy i wykorzystują potencjały wyznaczonego obszaru rewitalizacji. Wykazane to zostało

w powiązaniu każdego projektu podstawowego ze zdiagnozowanymi problemami. Dzięki temu wszystkie projekty i/lub przedsięwzięcia uzupełniające są komplementarne w oddziaływaniu całościowym na obszar rewitalizacji w aspekcie społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcyjnym, technicznym i środowiskowym. Takie podejście ma przeciwdziałać fragmentaryzacji działań, koncentrując się na całościowym spojrzeniu na przyczyny kryzysu danego obszaru, które w tym przypadku spowodowane są głównie kumulacją wykluczenia społecznego oraz utratą pierwotnie pełnionych funkcji przez podobszary rewitalizacji. W związku z tym wykonana została pogłębiona analiza i diagnoza podobszarów rewitalizacji we wszystkich aspektach: społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcyjnym, technicznym i środowiskowym, która zawarta jest w II części niniejszego dokumentu. Konieczne jest również określenie pożądanego stanu do jakiego mają doprowadzić dany obszar projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne, dlatego została określona wizja (planowany efekt rewitalizacji) uwzględniająca specyfikę terenu. Parametryzacja efektów rewitalizacji określona została na poziomie celów rewitalizacji, ponieważ wizja określa zbiór poświadanych wartości do osiągnięcia po wdrożeniu założeń dokumentu.

Komplementarność problemowa wykazana została w tabeli 17, gdzie przedstawione zostały potrzeby rewitalizacyjne, odpowiadające im cele i kierunki działań oraz projekty podstawowe i przedsięwzięcia uzupełniające w każdej sferze. Poszczególne projekty realizują konkretne cele rewitalizacji i kierunki działań. Wszystkie kierunki działań i odpowiadające im projekty są powiązane problemowo oraz odnoszą się do wszystkich sfer: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcyjnej, technicznej i środowiskowej, rozwiązując zidentyfikowane problemy (zawarte w tabelach 5 i 6).

Podczas podejmowania strategicznych decyzji przez samorząd lokalny na innych płaszczyznach, będą brane pod uwagę zaplanowane działania rewitalizacyjne, aby zapewnić koordynację tematyczną i organizacyjno-techniczną działań administracji samorządowej. Ponadto ważne jest, że proces rewitalizacji realizuje założenia innych dokumentów strategicznych i planistycznych zarówno na szczeblu lokalnym, jak i powiatowym, regionalnym, krajowym czy europejskim, co zostało wykazane w rozdziale 3 części III dokumentu.

Tabela 17 Komplementarność problemowa – potrzeby rewitalizacyjne wraz z odpowiadającymi im celami rewitalizacji i kierunkami działań oraz zaplanowanymi projektami podstawowymi i przedsięwzięciami uzupełniającymi

SFERA	POTRZEBA REWITALIZACYJNA	CEL REWITALIZACJI	KIERUNKI DZIAŁANIA	PROJEKTY PODSTAWOWE	PRZEDSIĘWZIĘCIA UZUPEŁNIAJĄCE
SPOŁECZNA	<i>Tworzenie warunków do aktywności rodzin i mieszkańców obszaru rewitalizacji</i>	Cel rewitalizacji 1	1.2..	1	1, 4, 5, 6, 8, 9
		Cel rewitalizacji 3	3.1. 3.2.	4	
		Cel rewitalizacji 4	4.1.	3	
	<i>Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w sprawy lokalne oraz integracji w działaniu na rzecz obszaru rewitalizacji</i>	Cel rewitalizacji 1	1.1. 1.2.	1	1, 6
		Cel rewitalizacji 3	3.1.	4	
		Cel rewitalizacji 4	4.1.	3	
	<i>Zapewnianie udziału w życiu społecznym seniorom oraz osobom niepełnosprawnym</i>	Cel rewitalizacji 1	1.3	4	4, 5
		Cel rewitalizacji 2	2.2.	1, 2	
		Cel rewitalizacji 3	3.2.	–	
	<i>Poprawa jakości edukacji i stworzenie możliwości do rozwoju zawodowego ludzi młodych</i>	Cel rewitalizacji 1	1.3	4	4, 8, 9
		Cel rewitalizacji 2	2.2.	1, 2	
		Cel rewitalizacji 4	4.1.	3	

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Polaniec na lata 2024–2034

	<i>Poprawa stanu bezpieczeństwa publicznego na obszarze rewitalizacji</i>	Cel rewitalizacji 2	2.1.	1, 2	–
		Cel rewitalizacji 3	3.3.	2	
GOSPODARCZA	<i>Zwiększenie i pobudzenie przedsiębiorczości, a także rozwój kwalifikacji zawodowych mieszkańców obszaru rewitalizacji</i>	Cel rewitalizacji 1	1.3.	4	7
		Cel rewitalizacji 3	3.1.	4	–
	<i>Wspieranie rozwoju przedsiębiorstw i działalności gospodarczych mieszkańców na obszarze rewitalizacji</i>	Cel rewitalizacji 1	1.1. 1.3.	4	9
		Cel rewitalizacji 3	3.1.	4	
PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	<i>Zagospodarowanie przestrzeni publicznych sprzyjających aktywności interesariuszy rewitalizacji</i>	Cel rewitalizacji 1	1.2.	1	1, 6
		Cel rewitalizacji 2	2.2.	1, 2	
		Cel rewitalizacji 3	3.2.		1, 6
		Cel rewitalizacji 4	4.1. 4.2.	4	
		Cel rewitalizacji 2	2.2.	1, 2	3

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Polaniec na lata 2024–2034

	<i>Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej i/lub zwiększenie dostępu do podstawowej infrastruktury komunalnej dla mieszkańców</i>	Cel rewitalizacji 4	4.2.	3	6
	<i>Tworzenie warunków technicznych do aktywności rodzin i grup społecznych obszaru rewitalizacji, a także zapewnienie dostępu do podstawowych usług publicznych i kulturalnych</i>	Cel rewitalizacji 2	2.1.	1, 2	
		Cel rewitalizacji 4	4.2.	3	
	<i>Zwiększenie funkcjonalności i bezpieczeństwa układów komunikacyjnych z uwzględnieniem preferencji dla ruchu pieszego i rowerowego</i>	Cel rewitalizacji 2	2.1.	1, 2	10
		Cel rewitalizacji 3	3.3.	3	
	TECHNICZNA	<i>Modernizacja oraz przebudowa obiektów użyteczności publicznej</i>	Cel rewitalizacji 2	2.2.	1, 2
Cel rewitalizacji 4			4.2.	3	
<i>Zachowanie i wykorzystanie na cele społeczne i publiczne obiektów zabytkowych świadczących o tożsamości lokalnej</i>		Cel rewitalizacji 1	1.2.	1	
ŚRODOWISKO WA	<i>Ograniczenie tzw. „niskiej” emisji zanieczyszczeń powietrza</i>	Cel rewitalizacji 2	2.2.	1, 2	2
		Cel rewitalizacji 4	4.2.	3	

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Polaniec na lata 2024–2034

	<i>Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców</i>	Cel rewitalizacji 2	2.2.	1, 2	2
		Cel rewitalizacji 4	4.2.	3	
	<i>Uporządkowanie oraz uzupełnienie zieleni urządzonej na terenach publicznych</i>	Cel rewitalizacji 2	2.1.	1, 2	3
	<i>Efektywne wykorzystanie walorów przyrodniczych i zasobów naturalnych</i>	Cel rewitalizacji 2	2.1.	1, 2	3

Źródło: Opracowanie własne

KOMPLEMENTARNOŚĆ PROCEDURALNO-INSTYTUCJONALNA

Dla zagwarantowania, że przyjęte postanowienia będą konsekwentnie realizowane, zapewnione zostały warunki organizacyjne i instytucjonalne do ich wdrażania oraz weryfikacji.

Podmiotem odpowiedzialnym za wdrażanie założeń dokumentu jest Burmistrz Miasta i Gminy Połaniec przy pomocy Koordynatora ds. rewitalizacji, powołanego w Referacie Pozyskiwania Środków Pomocowych i Rozwoju Gminy, który posiada wiedzę i doświadczenie w zakresie zarządzania projektami. Jednocześnie jest to efekt osadzenia rewitalizacji w ramach istniejących struktur organizacyjnych Urzędu, odpowiedzialnych za koordynację systemu zarządzania rozwojem gminy.

Koordinator będzie współpracował z innymi pracownikami Urzędu Miasta i Gminy w Połańcu, a także jednostek organizacyjnych gminy, będących specjalistami w danych dziedzinach.

W celu efektywnego oraz zintegrowanego współdziałania różnych jednostek, Burmistrz może powołać Zespół Zadaniowy, w którego skład wejdą przedstawiciele referatów Urzędu Miasta i Gminy w Połańcu i/lub jednostek organizacyjnych gminy, odpowiedzialnych za realizację konkretnych projektów. Powołanie Zespołu Zadaniowego przyczyni się do wzajemnego uzupełniania się działań oraz spójności procedur w realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych w zakresie powiązanych projektów infrastrukturalnych („twardych”) oraz społecznych („miękkich”). Przewiduje się również, iż w zależności od realizowanego przedsięwzięcia, w skład Zespołu Zadaniowego mogą wejść też przedstawiciele interesariuszy rewitalizacji, biorących udział we wdrażaniu GPR.

Organem opiniodawczo-doradczym Burmistrza Miasta i Gminy Połaniec jest Komitet Rewitalizacji, który powołany został Zarządzeniem Nr 80/2016 Burmistrza Miasta i Gminy Połaniec z dnia 21 października 2016 r. w sprawie powołania Komitetu Rewitalizacji ds. Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Połaniec na lata 2016–2023. Kadencja Komitetu upływa wraz z zakończeniem procesu rewitalizacji, w momencie opracowania raportu ewaluacyjnego ex-post z realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Połaniec na lata 2016–2023. Po tym czasie zostanie przeprowadzony nabór, w ramach którego wybrani kandydaci zostaną powołani Zarządzeniem Burmistrza Miasta i Gminy Połaniec na członków Komitetu ds. Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Połaniec na lata 2024–2034.

KOMPLEMENTARNOŚĆ MIĘDZYOKRESOWA

W Gminnym Programie Rewitalizacji zwrócono również uwagę na zachowanie ciągłości programowej w odniesieniu do przedsięwzięć o charakterze infrastrukturalnym, które zostały już zrealizowane w ramach polityki spójności 2014–2020, a także komplementarnymi projektami społecznymi planowanymi do wdrażania w ramach polityki spójności 2021–2027. Ma to kluczowe znaczenie dla efektywności procesu rewitalizacji w oddziaływaniu na sytuację kryzysową występującą na danym obszarze.

W okresie programowania UE na lata 2014–2020 samorząd gminy zrealizował wiele projektów z naciskiem na rozwiązanie problemów w sferze społecznej lub na podniesienie poziomu życia mieszkańców. W ramach obowiązywania *Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Połaniec* przyjętego Uchwałą Nr XLIII/284/2017 Rady Miejskiej w Połańcu z dnia 19

lipca 2017 r., zaplanowano szereg działań rewitalizacyjnych szczególnie w sferze społecznej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej, które z powodzeniem zostały zrealizowane na obszarach rewitalizacji. Działania te stanowią podstawę do jego kontynuacji lub/i rozwinięcia w ramach obecnej perspektywy finansowej na lata 2021–2027 w zakresie rozwiązywania problemów społecznych oraz w wyniku realizacji *Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Połaniec na lata 2024–2034*. Planuje się ich rozwinięcie, szczególnie w zakresie podnoszenia wiedzy i kompetencji mieszkańców, a co za tym idzie – ich przedsiębiorczości oraz poziomu życia, a także tworzenia miejsc aktywizacji lokalnej społeczności, zapewniając dostęp do szeroko rozumianej kultury i rekreacji.

Wykaz najważniejszych projektów zrealizowanych przez Gminę Połaniec (lub w partnerstwie), obejmujących swym zasięgiem wyznaczony obszar rewitalizacji i/lub mających na niego wpływ społeczno-gospodarczy, przedstawiono w tabeli 18.

Tabela 18 Wykaz najważniejszych projektów zrealizowanych na wyznaczonym obszarze rewitalizacji lub mających wpływ na jego rozwój społeczno-gospodarczy na terenie Gminy Połaniec

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta	Wartość projektu [zł]	Dofinansowanie z EU [zł]	Źródło Finansowania
<i>Aktywna integracja społeczno-zawodowa mieszkańców Gminy Połaniec zagrożonych wykluczeniem społecznym</i>	Gmina Połaniec	4 688 408,55	3 978 008,55	<i>Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020 Działanie 9.1</i>
<i>Remont pomieszczeń Warsztatów Terapii Zajęciowej i adaptacja budynku z przeznaczeniem na działalność WTZ w Połańcu</i>	Gmina Połaniec	4 337 518,44	3 410 562,15	<i>Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020 Działanie 7.3</i>
<i>Modernizacja oświetlenia na terenie Gminy Połaniec</i>	Gmina Połaniec	4 788 077,58	3 399 691,03	<i>Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020 Działanie 3.4</i>
<i>Poprawa efektywności energetycznej wytwarzania energii elektrycznej i ciepła poprzez modernizację pomp wody chłodzącej w Enea Połaniec S.A.</i>	Enea Elektrownia Połaniec Spółka Akcyjna	6 740 400,00	3 150 000,00	<i>Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020 Działanie 1.2</i>
<i>Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenie gmin partnerskich Połańca, Oleśnicy, Łubnic, Stopnicy</i>	Gmina Połaniec	5 396 278,50	2 925 458,40	<i>Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020 Działanie 3.1</i>
<i>Termomodernizacja budynków użyteczności</i>	Gmina Połaniec	4 726 926,55	2 782 475,17	<i>Regionalny Program Operacyjny Województwa</i>

<i>publicznej na terenie gminy Połaniec</i>				<i>Świętokrzyskiego na lata 2014–2020 Działanie 3.3</i>
<i>Rozwój terenów zieleni na obszarze miasta Połaniec</i>	Gmina Połaniec	2 982 931,22	2 531 446,38	<i>Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020 Działanie 2.5</i>
<i>Poprawa jakości systemów wczesnego reagowania i ratownictwa w Gminie Połaniec</i>	Gmina Połaniec	952 921,59	714 691,19	<i>Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020 Działanie 4.1</i>
<i>Adaptacja pomieszczeń w budynku Centrum Kultury i Sztuki w Połańcu pod działalność kulturalną</i>	Gmina Połaniec	2 401 114,00	546 624,21	<i>Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020 Działanie 4.4</i>
<i>Dla dobra rodziny – zapewnienie dobrej jakości usług społecznych w Gminie Połaniec poprzez powstanie świetlicy środowiskowej</i>	Gmina Połaniec	367 855,00	340 265,87	<i>Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020 Działanie 9.2</i>
<i>Podniesienie jakości kształcenia poprzez poprawę warunków infrastruktury edukacyjnej wraz z zakupem niezbędnego wyposażenia w placówkach oświatowych na terenie gminy Połaniec</i>	Gmina Połaniec	789 741,97	451 608,51	<i>Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020 Działanie 7.4</i>

Źródło: Opracowanie własne na podstawie portalu Ministerstwa Rozwoju – Mapa Dotacji UE, mapadotacji.gov.pl

Przeprowadzona analiza wykazała, że przedsięwzięcia podejmowane w poprzednich latach mają swoją ciągłość i kontynuację w aktualnym dokumencie. Wnioski wyciągnięte z realizacji poprzednich działań na wyznaczonym obszarze pozwolą na bardziej efektywne wykorzystanie środków i możliwości w obecnej perspektywie finansowej, dzięki czemu proces rewitalizacji wzmocni ich efektywność i skuteczność.

KOMPLEMENTARNOŚĆ ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

Projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne zawarte w niniejszym dokumencie będą współfinansowane z różnych źródeł, obejmujących m.in. środki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+), krajowych środków publicznych oraz środków prywatnych z wykluczeniem ryzyka podwójnego finansowania.

Komplementarność źródeł finansowania określona została w rozdziale 3 części III, dotyczącym szacunkowych ram finansowych Programu, gdzie na poziomie poszczególnych przedsięwzięć określono szacowaną ogólną wartość projektu w podziale na publiczne i prywatne źródła finansowania.

Dzięki zaangażowaniu środków publicznych (składających się ze środków własnych gminy, jednostek podległych gminie, podmiotów z sektora finansów publicznych), następuje integracja finansowa zaplanowanych projektów podstawowych i przedsięwzięć uzupełniających.

Poszczególne projekty podstawowe i przedsięwzięcia uzupełniające realizują konkretne cele rewitalizacji i kierunki działań. Wszystkie kierunki działań i odpowiadające im projekty są powiązane problemowo oraz odnoszą się do wszystkich sfer: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej, rozwiązując zidentyfikowane problemy.

KOMPLEMENTARNOŚĆ I INTEGROWANIE NA POZIOMIE KIERUNKÓW DZIAŁAŃ ORAZ PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Kierunki działań określone w Gminnym Programie Rewitalizacji dzięki temu, że dotyczą: włączania społecznego osób zagrożonych wykluczeniem, pobudzania aktywności i przedsiębiorczości mieszkańców, kształtowania funkcjonalnej i bezpiecznej przestrzeni publicznej oraz zapewniania dostępności i wysokiej jakości usług – integrują działania rewitalizacyjne we wszystkich sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej na wyznaczonym obszarze rewitalizacji, oddziałując kompleksowo na sytuację kryzysową.

Projekty i/lub przedsięwzięcia rewitalizacyjne o charakterze społecznym i inwestycyjnym wzajemnie się uzupełniają i rozwiązują zdiagnozowane problemy oraz wykorzystują lokalne potencjały odpowiadając na określone potrzeby, co zostało przedstawione w tabeli 15, a także w zakresie rzeczowym poszczególnych projektów podstawowych jako: „Powiązanie projektu z innymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi”.

3. Powiązanie Programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Gminny Program Rewitalizacji odnosząc się w swych założeniach do określonych problemów społecznych mieszkańców na wyznaczonym obszarze rewitalizacji, realizuje założenia innych dokumentów strategicznych i planistycznych na szczeblu lokalnym (stanowiąc istotny element całościowej wizji rozwoju gminy), a także założenia dokumentów regulujących działania w przedmiotowym obszarze na szczeblu subregionalnym, regionalnym, krajowym oraz europejskim. W związku z tym komplementarność z celami, działaniami czy priorytetami innych dokumentów wpływa na skuteczność i efektywność procesu rewitalizacji.

Zestawienie dokumentów wraz z nawiązaniem do ich założeń przedstawiono w tabeli 19.

Tabela 19 Nawiązanie Gminnego Programu Rewitalizacji do dokumentów strategicznych i planistycznych

	Nazwa dokumentu	Nawiązanie GPR do zapisów dokumentu strategicznego i planistycznego ⁶
POZIOM MIĘDZYNARODOWY I KRAJOWY		
1.	<i>Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju</i>	<p><i>Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju</i>, przyjęta w 2015 r. przez 193 państwa Organizacji Narodów Zjednoczonych (ONZ), to program działań o bezprecedensowym zakresie i znaczeniu, definiujący model zrównoważonego rozwoju na poziomie globalnym. Zgodnie z Agendą 2030 współczesny wysiłek modernizacyjny powinien koncentrować się na wyeliminowaniu ubóstwa we wszystkich jego przejawach, przy równoczesnej realizacji szeregu celów gospodarczych, społecznych i środowiskowych.</p> <p>Analiza spójności dokumentów strategicznych z Agendą ONZ 2030 stanowi swego rodzaju novum w polskiej polityce rozwoju. Zobowiązanie do realizacji Agendy jest dobrowolne i nie umocowane w instrumentach finansowych, z których mogłaby korzystać Polska lub polskie regiony. Niemniej układ celów Agendy wyznacza uniwersalny, globalny model zrównoważonego rozwoju, a sygnatariusze Agendy, w tym Polska, solidarnie zobowiązali się do aktywnej realizacji i monitorowania jej postępu.</p> <p>Założenia niniejszego Gminnego Programu Rewitalizacji wpisują się w większość celów wskazanych w Agendzie, przy czym największa spójność występuje pomiędzy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Celem 1 GPR <i>Wykorzystanie potencjału społecznego</i> oraz celem 3 <i>Poprawa spójności i tożsamości obszaru</i>, a następującymi celami Agendy: 1 <i>Wyeliminować ubóstwo we wszystkich jego formach na całym świecie</i>, 3 <i>Zapewnić wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowe życie oraz promować dobrobyt</i>, 4 <i>Zapewnić wszystkim wysokiej jakości edukację oraz promować uczenie się przez całe życie</i>, 8 <i>Promować stabilny, zrównoważony i inkluzyjny wzrost gospodarczy, pełne i produktywnie zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich</i>; 2. Celem 2 GPR <i>Usługi publiczne na wysokim poziomie</i> oraz celem 4 <i>Zapewnienie atrakcyjnych warunków do zamieszkania</i> a następującymi celami Agendy: 6 <i>Zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnym</i>, 7 <i>Zapewnić wszystkim dostęp do źródeł stabilnej</i>,

⁶ Zapis założeń dokumentów przytoczono w niezmienionej formie.

		<p><i>zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie, 11 Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu, 13 Podjąć pilne działania w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom i 15 Chronić, przywrócić oraz promować zrównoważone użytkowanie ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczać pustynnienie, powstrzymać i odwracać proces degradacji gleby oraz powstrzymać utratę różnorodności biologicznej.</i></p>
<p>2.</p>	<p>Umowa Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021–2027 w Polsce</p>	<p>Umowa Partnerstwa określa strategiczne kierunki programowania i ustalenia dotyczące skutecznego i efektywnego korzystania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+), Funduszu Spójności (FS), Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST) i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury (EFMRA) na okres od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2027 r. Dokument ten zawiera 6 celów, są to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki promowaniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej;</i> • <i>Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa;</i> • <i>Lepiej połączona Europa;</i> • <i>Europa o silniejszym wymiarze społecznym;</i> • <i>Europa bliżej obywateli;</i> • <i>Umożliwienie regionom i obywatelom łagodzenia społecznych, gospodarczych i środowiskowych skutków.</i> <p>Proces rewitalizacji wpisuje się wprost w cel polityki 5 <i>Europa bliżej obywateli: szczególnym rodzajem działań podejmowanych w ramach CP5 będzie kontynuacja procesu wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych. Wspierane będą kompleksowe, zintegrowane działania na rzecz: lokalnej społeczności i gospodarki, ładu przestrzennego i zrównoważonego gospodarowania przestrzenią, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji. W Umowie Partnerstwa określono oczekiwane rezultaty interwencji w ramach poszczególnych celów. Jednym z rezultatów przewidzianych w ramach CP5 jest przyczynienie się działań związanych z rewitalizacją: do zmniejszenia problemów społecznych i gospodarczych w obszarach zdegradowanych wyznaczonych do rewitalizacji. Realizacja celu poprawi także bezpieczeństwo przestrzeni publicznych i zdolności samorządu lokalnego do współpracy w zakresie polityki bezpieczeństwa oraz reagowania na różnego rodzaju zagrożenia w przestrzeni publicznej.</i></p> <p>Wszystkie założone cele i kierunki działań w niniejszym GPR są spójne i zgodne z zapisami Umowy Partnerstwa i wpisują się szczególnie w Cel Polityki 5.</p>

<p>3.</p>	<p>Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)</p>	<p>Głównym celem <i>Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)</i> (SOR) jest: <i>tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski, przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym</i>. Cel ten uwypukla zatem aspekty związane z jakością życia i dobrobytem ludności, stawiając wymiar społeczny na pierwszym miejscu.</p> <p>Poniżej przedstawiono najważniejsze założenia SOR, w które bezpośrednio lub pośrednio wpisują się założenia niniejszego GPR:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Cel szczegółowy I <i>Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną</i> – spójność z celem 1 GPR, w tym szczególnie z kierunkiem działania 1.3. <i>Aktywizacja gospodarcza i społeczna mieszkańców</i> oraz celem 3 GPR, w tym szczególnie z kierunkiem działania 3.1. <i>Włączenie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców</i>; 2. Cel szczegółowy II <i>Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony</i> – spójność z celem 3 GPR, w tym szczególnie z kierunkiem działania 3.1. <i>Włączenie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców</i>.
<p>4.</p>	<p>Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030</p>	<p><i>Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030</i> (KSRR) jest dokumentem przyjętym przez Radę Ministrów we wrześniu 2019 r. i jest on w pełni komplementarny do zapisów SOR w wymiarze terytorialnym. KSRR przewiduje realizację trzech głównych celów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym</i>; - <i>Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych</i>; - <i>Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk publicznych</i>. <p>W zakresie komplementarności z merytorycznymi celami KSRR, <i>Gminny Program Rewitalizacji Gminy Połaniec na lata 2024–2034</i> wykazuje najsilniejszą komplementarność z celami szczegółowymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 1.4. <i>Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych</i>; – 1.5. <i>Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów</i>; – 2.1. <i>Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego</i>; – 2.2. <i>Wsparcie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym</i>; – 3.2. <i>Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym</i>; – 3.3. <i>Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych</i>. <p>Samo opracowanie i wdrażanie zapisów GPR jest już spójne z założeniami KSRR 2030, w myśl celu 1.4. <i>Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych</i>. Rewitalizacja jako proces wyprowadzenia ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, wykorzystywana jest do zapewnienia spójności terytorialnej i wyrównywania szans obszarów borykających się z problemami rozwojowymi.</p>
<p>5.</p>	<p>Polityka Ekologiczna Państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej</p>	<p>W systemie dokumentów strategicznych <i>Polityka Ekologiczna Państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej</i> (PEP2030) stanowi doprecyzowanie i operacjonalizację zapisów SOR. W związku z powyższym, cel główny PEP2030, tj. <i>Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców</i>, został przeniesiony wprost z SOR. Cele szczegółowe zostały doprecyzowane i określone w odpowiedzi na najważniejsze trendy w obszarze środowiska:</p>

		<p><i>Cel I: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego;</i></p> <p><i>Cel II: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska;</i></p> <p><i>Cel III: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych.</i></p> <p>Na cele te w sposób bezpośredni lub pośredni odpowiada w szczególności cel 2. GPR: <i>Usługi publiczne na wysokim poziomie</i>, kierunek działań 2.1. <i>Kształtowanie estetycznej i funkcjonalnej przestrzeni publicznej</i> oraz cel 4 GPR, kierunek działań 4.2 <i>Kształtowanie atrakcyjnej przestrzeni i poprawa jakości środowiska naturalnego.</i></p>
6.	<p>Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030</p>	<p>GPR wykazuje spójność ze wszystkimi celami <i>Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2030</i>, tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Cel szczegółowy 1: <i>Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne;</i> – Cel szczegółowy 2: <i>Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich;</i> – Cel szczegółowy 3: <i>Zwiększenie wykorzystania potencjału kulturowego i kreatywnego dla rozwoju.</i> <p>Cel główny <i>Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2030</i> stanowi: <i>wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków</i>, co w sposób bezpośredni wiąże się także z wizją przyjętą w GPR, która obrazuje obszar rewitalizacji w przyszłości jako bezpieczne miejsce dobrej jakości życia aktywnych mieszkańców. Oba dokumenty kładą nacisk na rozwój kultury i budowanie tożsamości. W <i>Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego</i> przyjęto, że digitalizacja, cyfrowa rekonstrukcja i udostępnianie zbiorów dziedzictwa kulturowego za pomocą Internetu należą do najważniejszych przedsięwzięć prowadzących do rozwoju kultury cyfrowej w Polsce. W ramach projektów podstawowych w GPR przewiduje się m.in. cyfryzację szkół, zapobieganie wykluczeniu cyfrowemu i edukację w zakresie cyberbezpieczeństwa.</p>
7.	<p>Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030</p>	<p><i>Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030</i> jest jedną ze strategii rozwoju, o których mowa w <i>Ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju</i> (Dz. U. z 2023 r. poz. 1259 z późn. zm.) i zastępuje <i>Strategię zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012–2020</i>, przyjętą uchwałą nr 163 Rady Ministrów z dnia 25 kwietnia 2012 r. (M.P. poz. 839). W <i>Strategii</i> przedstawiono pogłębioną analizę możliwości rozwoju obszarów wiejskich, rolnictwa i rybactwa w wymiarze regionalnym, co umożliwiło określenie kluczowych kierunków ich rozwoju do 2030 r. Cele i kierunki interwencji, w które bezpośrednio wpisują się założenia <i>Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Polaniec na lata 2024–2034</i>:</p> <p>Cel szczegółowy II <i>Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kierunek interwencji II.2 <i>Dostępność wysokiej jakości usług publicznych;</i> • Kierunek interwencji II.3 <i>Rozwój infrastruktury społecznej i rewitalizacja wsi i małych miast;</i> • Kierunek interwencji II.4 <i>Zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów środowiska.</i> <p>Cel szczegółowy III <i>Rozwój przedsiębiorczości, pozarolniczych miejsc pracy i aktywnego społeczeństwa</i>:</p>

		<ul style="list-style-type: none"> • Kierunek interwencji III.1 <i>Odpowiedź na zmiany demograficzne i ich następstwa;</i> • Kierunek interwencji III.2 <i>Rozwój przedsiębiorczości i nowych miejsc pracy.</i> <p>Jednym z elementów przewidzianych do realizacji w ramach GPR będzie zwiększenie dostępności cyfrowej na obszarach wiejskich, która coraz silniej warunkuje możliwość upowszechnienia wielu nowych technologii i modeli biznesowych opartych na cyfryzacji i sieci internetowej, w tym Internetu rzeczy, technologii satelitarnych, e-handlu. Do najważniejszych pozarolniczych wyzwań o charakterze społeczno-gospodarczym, przed którymi stoją obszary wiejskie niebędące wiejskimi strefami podmiejskimi dużych miast, zaliczono m.in. inwestycje służące poprawie jakości usług podstawowych na obszarach wiejskich, w tym: edukację, opiekę zdrowotną, opiekę nad matką z dzieckiem, osobami niepełnosprawnymi i seniorami, rozwój kapitału społecznego, jak też poprawę jakości działania instytucji publicznych i kultury – działania te zostały zaplanowane w ramach projektów podstawowych. Planowany jest m.in. rozwój e-usług, zwiększenie dostępu do wysokiej jakości opieki przedszkolnej i żłobkowej, wspieranie rozwoju i uczenia się mieszkańców przez całe życie, w tym w zakresie podnoszenia kompetencji zawodowych, wzmacnianie tożsamości, poczucia wspólnoty i więzi międzypokoleniowych.</p>
POZIOM REGIONALNY I SUBREGIONALNY		
8.	<p>Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+</p>	<p>Wizja Strategii: <i>Świętokrzyskie w 2034 roku to ambitny region o atrakcyjnym wizerunku:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>wnoszący coraz większy wkład w rozwój gospodarczy, społeczny i kulturowy Polski i Europy,</i> • <i>szanujący i dbający o swoje dziedzictwo kulturowe i środowisko naturalne,</i> • <i>będący dobrym miejscem do życia, pracy i rozwoju.</i> <p>Misja Strategii: <i>Samorząd Województwa Świętokrzyskiego:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>tworzy przestrzeń współdziałania, pozwalającą na wykorzystanie potencjału mieszkańców i przedsiębiorców regionu dla budowania wspólnoty o wysokim kapitale społecznym i rosnącej zdolności konkurencyjnej,</i> • <i>uzyskuje konsensus w regionie wokół najważniejszych celów strategicznych i przedsięwzięć, służących modernizacji i transformacji ścieżki rozwoju województwa,</i> • <i>pozyskuje kapitał stymulujący rozwój regionu, obejmujący publiczne środki finansowe (od wspólnotowych po lokalne), środki prywatne (w tym nowe inwestycje zewnętrzne).</i> <p>Gmina Połaniec została uwzględniona w OSI Doliny Wisły, który swoim zasięgiem obejmuje także: Sandomierz, Klimontów, Koprzywnicę, Opatów, Osiek, Ożarów, Zawichost, Pacanów, Staszów, Dwikozy, Lipnik, Łoniów, Łubnice, Obrazów, Rytwiany, Samborzec, Tarłów, Wilczyce oraz Wojciechowice. Obszar Strategicznej Interwencji Dolina Wisły wyznaczony został m.in. na podstawie ważności terenu pod względem przyrodniczym. Z powodu niskiego odsetka korzystających z kanalizacji, obszar ten może być zagrożony pod względem zanieczyszczeń. W granicach OSI Dolina Wisły ważne są również gospodarstwa rolne zajmujące się uprawą tradycyjną oraz</p>

		<p>ekologiczną ze względu na dostęp do dobrej jakości gleb. Cały obszar cechuje się wysokim wskaźnikiem kulturowym, co wpływa na rozwój regionu. Głównym ograniczeniem przyrodniczym całego OSI jest występowanie terenów zagrożonych powodzią.</p> <p>Rewitalizacja w Gminie Połaniec jest szczególnie spójna z następującymi elementami struktury celów <i>Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+</i>:</p> <p>Cel strategiczny 3. <i>Wspólnota i bezpieczna przestrzeń, które łączą ludzi.</i></p> <p>Cel operacyjny 3.3. <i>Wzmocnienie spójności przestrzennej i społecznej regionu.</i></p> <p>Kluczowe kierunki działań 3.3.4. <i>Rewitalizacja obszarów zdegradowanych.</i></p> <p>W kontekście powyższego należy zwrócić uwagę, że jednym z kierunków działań rewitalizacji są: 2.1. <i>Kształtowanie estetycznej i funkcjonalnej przestrzeni</i> 4.2. <i>Kształtowanie atrakcyjnej przestrzeni i poprawa jakości środowiska naturalnego</i> – kierunki te wpisują się w powyższe założenia.</p>
<p>9.</p>	<p>Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego⁷</p>	<p>W <i>Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego (PZPWŚ)</i> wskazano misję, która brzmi: <i>Wzmocnienie spójności terytorialnej regionu oraz konkurencyjności jego struktur funkcjonalnych drogą poprawy dostępności komunikacyjnej, zwiększenia wpływu miast na sąsiadujące obszary wiejskie, a także ułatwienia dostępu społeczeństwa do rynków pracy i wyżej zorganizowanych usług.</i></p> <p>Plan ustala hierarchię ośrodków osadniczych, uwzględniając możliwości ich rozwoju oraz zwiększenie zasięgu oddziaływania. Gmina Połaniec została zakwalifikowana jako ośrodek lokalny, świadczący usługi wykraczające swym zasięgiem poza granice administracyjne siedziby gminy o dominującej funkcji przemysłowej. Miasto i Gminę Połaniec zakwalifikowano do następujących obszarów funkcjonalnych o charakterze ponadlokalnym: Staszowski obszar aktywności gospodarczej oraz Podobszar Dolina Wisły.</p> <p>Staszowski obszar aktywności gospodarczej obejmuje następujące obszary węzłowe: Tarnobrzeską Specjalną Strefę Ekonomiczną „Euro-Park Wisłosan” ze Staszowem i rejonem inwestycyjnym w Połańcu, miasto Połaniec oraz Elektrownię Połaniec i jej strefę przemysłową (składowisko popiołów, zakłady towarzyszące). Obszar ten posiada warunki do rozwoju społeczno-gospodarczego w oparciu o innowacyjne projekty inwestycyjne. Plan wskazuje na działania kształtujące ośrodki energetyki konwencjonalnej ze źródeł odnawialnych. Główną funkcją obszaru będzie przedsiębiorczość przemysłowa, której powinna towarzyszyć zrównoważona urbanizacja, rekultywacja terenów posiarokowych oraz wspieranie wielokierunkowych inicjatyw. Do zadań priorytetowych należy również usprawnienie systemu komunikacji.</p> <p>Podobszar Dolina Wisły stanowi obszar narażony na niebezpieczeństwo powodzi w skali dorzeczy w województwie świętokrzyskim. Podobszar ten wymaga wzmocnienia ochrony przeciwpowodziowej, budowy przepraw mostowych oraz zachowania czynnych obszarów przyrodniczych i krajobrazowych terenów nadwiślańskich. Na obszarze Doliny Wisły, obok rolnictwa ekologicznego, będzie rozwijać się turystyka bazująca na bogatych zasobach dziedzictwa kulturowego oraz walorach przyrodniczo-krajobrazowych Doliny Wisły.</p>

⁷ Załącznik nr 21 do uchwały nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 r.

		<p>W Planie tym wymieniono nadrzędne priorytety zagospodarowania przestrzennego. Te, w które wpisują się założenia niniejszego GPR, to m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymagania ład przestrzennego, urbanistyki i architektury (kierunek działania 2.1 i 2.2, a także 4.2 w ramach GPR); - walory architektoniczne i krajobrazowe (kierunek działania 2.1 i 2.2, a także 4.2 w ramach GPR); - wymagania ochrony środowiska przyrodniczego, zdrowia oraz bezpieczeństwa ludzi i mienia, a także wymagania osób niepełnosprawnych (kierunek działania 3.1, 3.3, a także 4.2 w ramach GPR); - wymagania ochrony dziedzictwa kulturowego i dóbr kultury (kierunek działania 2.1, a także 4.2 w ramach GPR).
POZIOM LOKALNY		
10.	Strategia Rozwoju Gminy Połaniec na lata 2021–2030	<p>Wizja: <i>Gmina Połaniec – wieloaspektowy rozwój w kierunku przedsiębiorczości. Gmina Połaniec prowadząca zarządzanie oparte na wsparciu indywidualnych inicjatyw społeczno-gospodarczych, wykorzystujących potencjał regionu i tworzących nowe miejsca pracy; rozwijająca infrastrukturę techniczną, rekreacyjną, oświatową, ofertę kulturalną i sportową w kierunku promocji atrakcyjności Gminy dla mieszkańców i turystów, przy jednoczesnym pozytywnym oddziaływaniu na środowisko; zapewniająca mieszkańcom szeroki zakres usług dopasowanych do ich potrzeb, w tym zdrowotnych oraz społecznych.</i></p> <p>W Strategii zostały określone cele strategiczne oraz operacyjne, w tym wynikające z nich zadania.</p> <p>CEL STRATEGICZNY I <i>Wyższa jakość życia wraz z dostępem do usług, możliwością rozwoju zawodowego oraz dbałością o dziedzictwo kulturowe;</i></p> <p>CEL STRATEGICZNY II <i>Zadbana przestrzeń publiczna z uwzględnieniem terenów zielonych oraz miejsc turystycznych;</i></p> <p>CEL STRATEGICZNY III <i>Wysoki poziom przedsiębiorczości oraz wsparcie małych firm poprzez wykorzystanie szans rozwojowych;</i></p> <p>CEL STRATEGICZNY IV <i>Ochrona środowiska naturalnego.</i></p> <p>Jednym z projektów w GRP przewidzianych do realizacji w ramach celu strategicznego I jest: <i>Zwiększenie aktywności mieszkańców i włączenie społeczne poprzez zintegrowany rozwój społeczno-gospodarczy i funkcjonalne zagospodarowanie przestrzeni publicznych Podobszaru I rewitalizacji.</i></p> <p>Zadania oraz projekty przedstawione w Strategii są komplementarne z projektami planowanymi w GPR na wyznaczonym obszarze rewitalizacji.</p>
11.	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Połaniec	<p>Gmina Połaniec posiada Studium (SUiKZP) przyjęte Uchwałą Nr XXXXI/199/2016 Rady Miejskiej w Połańcu z dnia 27 października 2016 r. <i>Miasto i Gmina Połaniec posiadają zróżnicowaną strukturę funkcjonalno-przestrzenną, w ramach której wyróżniają się dwa obszary zakwalifikowane w planie województwa do odrębnych jednostek strukturalnych: staszowski obszar aktywności przemysłowo-osadniczej oraz obszar doliny Wisły, założenia GPR są zgodne z kierunkami SUiKZP, w szczególności:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Cel strategiczny 2 Usługi publiczne na wysokim poziomie;</i> • <i>Cel strategiczny 4 Zapewnienie atrakcyjnych warunków do zamieszkania</i> <p><i>Gminny Program Rewitalizacji Gminy Połaniec na lata 2024–2034 kładzie nacisk na rozwój centrum Połańca, aby stało się miejscem lokalnych przestrzeni publicznych, które będą pełnić funkcję przyjaznego i bezpiecznego miejsca spotkań mieszkańców, zapewniając integrację lokalnej społeczności, będą tam</i></p>

		zlokalizowane w pobliżu najważniejsze funkcje administracyjne, usługowe, oświatowe itp.
--	--	---

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ww. dokumentów strategicznych i planistycznych

Strategia Rozwoju Gminy Połaniec na lata 2021–2030 została opracowana przy zintegrowanym podejściu, które ma służyć zaspokojeniu zidentyfikowanych potrzeb rozwojowych, wykorzystaniu potencjału Gminy Połaniec oraz podobnie jak założenia rewitalizacji, ma prowadzić do ożywienia społeczno-gospodarczego i poprawy jakości życia mieszkańców gminy.

W Strategii wskazane zostały cztery główne cele strategiczne:

1. *Wyższa jakość życia wraz z dostępem do usług, możliwością rozwoju zawodowego oraz dbałością o dziedzictwo kulturowe.*
2. *Zadbana przestrzeń publiczna z uwzględnieniem terenów zielonych oraz miejsc turystycznych.*
3. *Wysoki poziom przedsiębiorczości oraz wsparcie małych firm poprzez wykorzystanie szans rozwojowych.*
4. *Ochrona środowiska naturalnego.*

Do każdego wyżej wymienionego celu strategicznego przypisano cztery lub pięć celów operacyjnych, na które składają się poszczególne zadania. Osiągnięcie oczekiwanych rezultatów zapisanych w Strategii będzie możliwe tylko wówczas, kiedy działania, które często są zbieżne z działaniami rewitalizacyjnymi, będą kompleksowym procesem powiązanych wzajemnie przedsięwzięć (obejmujących kwestie społeczne, gospodarcze, przestrzenno-funkcjonalne, techniczne lub środowiskowe) skoncentrowanych terytorialnie i prowadzonych w sposób zaplanowany.

Widoczne jest więc, że wzajemna komplementarność Gminnego Programu Rewitalizacji z innymi dokumentami strategicznymi gminy jest niezwykle istotna, ponieważ nie tylko podnosi efektywność podejmowanych w jego ramach działań, ale także znacząco zwiększa prawdopodobieństwo ich realizacji.

Realizacja celów przyczyni się do osiągnięcia stanu określonego w wizji przedstawionej w Strategii, tj. *Gmina Połaniec – wieloaspektowy rozwój w kierunku przedsiębiorczości. Gmina Połaniec prowadząca zarządzanie oparte na wsparciu indywidualnych inicjatyw społeczno-gospodarczych, wykorzystujących potencjał regionu i tworzących nowe miejsca pracy; rozwijająca infrastrukturę techniczną, rekreacyjną, oświatową, ofertę kulturalną i sportową w kierunku promocji atrakcyjności Gminy dla mieszkańców i turystów, przy jednoczesnym pozytywnym oddziaływaniu na środowisko; zapewniająca mieszkańcom szeroki zakres usług dopasowanych do ich potrzeb, w tym zdrowotnych oraz społecznych.* Założenia GPR wpisują się w tę wizję oraz we wszystkie wskazane powyżej cele, przy czym najbardziej spójne ze sobą są:

- cel operacyjny Strategii *Poszerzenie dostępności do kultury, sportu i rekreacji* jest spójny z kierunkami działań 1.2. *Budowanie tożsamości lokalnej*, 2.2. *Rozwój infrastruktury publicznej, sportowej i kulturalnej* oraz 4.2. *Kształtowanie atrakcyjnej przestrzeni i poprawa jakości środowiska naturalnego*;

- cel operacyjny Strategii *Podniesienie poziomu edukacji* jest spójny z kierunkami działań: 1.3. *Aktywizacja gospodarcza i społeczna mieszkańców*, 3.1. *Włączenie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców*;
- cel operacyjny Strategii *Rozwój infrastruktury technicznej* jest spójny z kierunkiem działań 2.1. *Kształtowanie estetycznej i funkcjonalnej przestrzeni publicznej*⁸.

Należy zwrócić uwagę, iż w Strategii w rozdziale 9. *System wdrażania i finansowania* wskazano, iż zaleca się opracowanie bądź aktualizację poszczególnych dokumentów strategicznych oraz planistycznych, takich jak: *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego*, *Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego*, *Program Ochrony Środowiska*, *Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Połaniec na lata 2016–2023*, *Wieloletnia Prognoza Finansowa* oraz *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Połaniec na lata 2021–2027*. W zakresie *Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Połaniec na lata 2016–2023* wskazano następującą rekomendację: *wymaga aktualizacji po 2023 roku*. Niniejszy dokument, *Gminny Program Rewitalizacji Gminy Połaniec na lata 2024–2034*, jest spójny z założeniami Strategii.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Połaniec na lata 2021–2027 jest dokumentem opracowanym zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 1 *Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej* (Dz. U. z 2023 r. poz. 901), a za koordynację jego realizacji odpowiada Ośrodek Pomocy Społecznej w Połańcu. W Strategii tej określono trzy cele strategiczne:

- *I CEL STRATEGICZNY Wspieranie rodzin oraz dalsza integracja mieszkańców*;
- *II CEL STRATEGICZNY Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu spowodowanemu przez ubóstwo, uzależnienia, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwałą chorobę lub wiek*;
- *III CEL STRATEGICZNY Zwiększenia kapitału kompetencyjnego i budowa społeczeństwa obywatelskiego*.

Zadania realizowane w ramach powyższych celów będą częścią kompleksowych działań zaplanowanych do realizacji w ramach procesu rewitalizacji na wyznaczonym obszarze. Dzięki temu wdrożenie wszystkich planów rewitalizacyjnych przyczyni się również do realizacji misji rozwoju społecznego gminy.

Gmina Połaniec posiada Studium (SUiKZP) przyjęte *Uchwałą Nr XXXI/199/2016 Rady Miejskiej w Połańcu z dnia 27 października 2016 r. w sprawie uchwalenia Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Połaniec*.

Planowane do realizacji projekty pełniące głównie funkcje społeczne, gospodarcze, środowiskowe i związane z zagospodarowaniem przestrzeni publicznych są w całości zgodne z obowiązującymi zapisami Studium. Wymagane zmiany w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego określone zostały w części IV, rozdziale 6 (podrozdział 6.2.) niniejszego GPR.

⁸ *Strategia Rozwoju Gminy Połaniec na lata 2021–2030*, str. 22–26.

Wszystkie przedstawione założenia dokumentów strategicznych i planistycznych gminy są powiązane z opracowanym Gminnym Programem Rewitalizacji, szczególnie w sferze społecznej, poprzez rozwój przedsiębiorczości mieszkańców oraz potencjały jakie posiada obszar rewitalizacji.

4. Szacunkowe ramy finansowe dokumentu wraz ze wskazaniem źródeł finansowania

Indykatywne ramy finansowe *Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Połaniec na lata 2024–2034* obejmują projekty podstawowe, które wynikają z planów projektowych gminy, podległych jej jednostek organizacyjnych, jak również projektów zgłoszonych przez interesariuszy rewitalizacji planujących ich realizację na obszarze rewitalizacji lub poza wyznaczonym obszarem, ale wpływających na jego rozwój społeczno-gospodarczy.

Podsumowanie podanych wartości brutto poszczególnych projektów pozwoliło określić szacunkowe ramy finansowe dokumentu z podziałem na różne źródła finansowania (także spoza funduszy polityki spójności na lata 2021–2027 – publiczne i prywatne środki krajowe w celu realizacji zasady dodatkowości środków Unii Europejskiej).

Ze względu na charakterystykę tematyczną projektów uzupełniających realizowanych w systemie ciągłym, a tym samym brak możliwości dokładnego oszacowania ich całkowitych wartości, ramy finansowe z uwzględnieniem różnych źródeł finansowania podane zostały szacunkowo. Ramy finansowe dokumentu przedstawiono w tabeli 20.

Tabela 20 Szacunkowe ramy finansowe Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Polaniec na lata 2024–2034

Lp.	Nazwa projektu/przedsięwzięcia	Całkowita wartość projektu (w mln zł)	Środki publiczne					Środki prywatne	Środki z innych źródeł
			Środki budżetu gminy	Środki UE			Krajowe środki publiczne		
				EFRR	EFS+	FS			
PROJEKTY PODSTAWOWE									
1.	<i>Ochrona dziedzictwa lokalnego oraz poprawa dostępności obiektów sportowych i kulturalnych, a także przestrzeni publicznych zlokalizowanych na Podobszarze I</i>	80,0	16,0	57,3			6,4	0,15	0,15
2.	<i>Zwiększenie aktywności mieszkańców i włączenie społeczne poprzez zintegrowany rozwój społeczno-gospodarczy i funkcjonalne zagospodarowanie przestrzeni publicznych obszaru rewitalizacji</i>	60,0	12,0	43,0			4,80	0,11	0,11
3.	<i>Zwiększenie aktywności mieszkańców i włączenie społeczne poprzez zintegrowany rozwój społeczno-gospodarczy i funkcjonalne zagospodarowanie przestrzeni publicznych obszaru rewitalizacji</i>	30,0	6,0	21,5			2,40	0,06	0,06
4.	<i>Aktywna integracja i uczenie się przez całe życie szansą na lepszą przyszłość.</i>	5,0	1,0			1,5	1,0	1,0	0,5
PROJEKTY UZUPEŁNIAJĄCE									
1.	<i>Organizowanie zajęć rekreacyjnych i sportowych dla mieszkańców</i>	1,0	0,1	-	0,5	-	0,2	0,2	-
2.	<i>Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych</i>	120,0	25,0	78,0	-	-	5,0	12,0	-
3.	<i>Poprawa stanu środowiska i rozwój błękitno-zielonej infrastruktury</i>	25,0	5,0	17,9	-	-	2,0	-	0,1
4.	<i>Organizacja wydarzeń kulturalnych i dydaktycznych integrujących mieszkańców</i>	1,2	0,3	-	0,4	-	0,2	0,2	0,1
5.	<i>Tworzenie infrastruktury społecznej, zdrowotnej i opiekuńczej</i>	45,0	9,0	33,0	-	-	3,0	-	-

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Polaniec na lata 2024–2034

6.	<i>Rozwój i modernizacja infrastruktury sportowej oraz rekreacyjnej</i>	5,0	1,0	1,5	–	–	1,0	1,0	0,5
7	<i>Stworzenie systemu wspierania przedsiębiorczości mieszkańców (ze szczególnym uwzględnieniem obszaru rewitalizacji)</i>	3,0	0,6	–	2,1	–	0,3	–	–
8.	<i>Rozwój infrastruktury edukacyjnej i wychowania przedszkolnego</i>	30,0	6,0	21,5	–	–	2,4	–	0,1
9.	<i>Wdrażanie e-usług publicznych, szczególnie w obszarze administracji, edukacji, informacji przestrzennej</i>	5,0	1,0	1,1	2,2	–	0,7	–	–
10.	<i>Poprawa stanu infrastruktury drogowej oraz zwiększenie poziomu bezpieczeństwa</i>	25,0	5,0	17,9	–	–	2,0	–	0,1
SUMA PROJEKTÓW PODSTAWOWYCH		175,0	35,0	121,8	1,5	0,0	14,6	1,3	0,8
SUMA PROJEKTÓW UZUPEŁNIAJĄCYCH		260,2	53	170,9	5,2	0,0	16,8	13,4	0,9
SUMA		435,2	88	292,6	6,7	0,0	31,4	14,7	1,7

Źródło: Opracowanie własne

IV. Część wdrożeniowa

1. System realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji

Gminny Program Rewitalizacji jest dokumentem ponadkadencyjnym, określającym cele i plany działań rewitalizacyjnych na kilka lat, dlatego ważnym elementem decydującym o efektywności realizacji jego założeń jest skuteczny i zintegrowany system zarządzania. Proces wdrażania jest złożonym przedsięwzięciem, które wymaga dobrego przygotowania informacyjnego oraz stałej komunikacji z otoczeniem, opierającej się o pozyskiwanie obiektywnej informacji o jego przebiegu, skutkach i publicznym odbiorze.

1.1. Struktura zarządzania dokumentem wraz z jego kosztami

Dla zagwarantowania, że przyjęte postanowienia będą konsekwentnie realizowane, zapewnione zostały warunki organizacyjne i instytucjonalne do ich wdrażania oraz weryfikacji.

Podmiotem odpowiedzialnym za wdrażanie założeń dokumentu jest Burmistrz Miasta i Gminy Połaniec przy pomocy Koordynatora ds. rewitalizacji, powołanego w Referacie Pozyskiwania Środków Pomocowych i Rozwoju Gminy, który posiada wiedzę i doświadczenie w zakresie zarządzania projektami. Jednocześnie jest to efekt osadzenia rewitalizacji w ramach istniejących struktur organizacyjnych Urzędu Miasta i Gminy Połaniec (UMiG w Połańcu), odpowiedzialnych za koordynację systemu zarządzania rozwojem gminy. W przypadku potrzeby wsparcia merytorycznego ww. referatu, wszyscy kierownicy i pracownicy UMiG w Połańcu oraz kierownicy jednostek organizacyjnych zobowiązani będą do ścisłej współpracy i udzielania niezbędnych informacji.

Wdrażanie założeń rewitalizacji w ramach struktur organizacyjnych Urzędu przyczyni się do wzajemnego uzupełniania się działań oraz spójności procedur w realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych w zakresie powiązanych projektów infrastrukturalnych („twardych”) oraz społecznych („miękkich”). Przewiduje się, iż w zależności od realizowanego przedsięwzięcia, w proces wdrażania będą włączani również przedstawiciele interesariuszy rewitalizacji realizujących zaplanowane projekty.

Dodatkowo Kierownik Referatu Pozyskiwania Środków Pomocowych i Rozwoju Gminy odpowiedzialny będzie za przepływ informacji między interesariuszami rewitalizacji (w tym partnerami projektów rewitalizacyjnych) a Burmistrzem, który będzie podejmował kluczowe decyzje dotyczące procesu rewitalizacji.

Zadania niezbędne do wdrażania dokumentu wykonywane będą w ramach obowiązków poszczególnych struktur organizacyjnych gminy, dlatego nie określono dodatkowych kosztów ich realizacji. W ramach swoich kompetencji każda z komórek Urzędu i/lub jednostek organizacyjnych gminy będzie wdrażała te działania, dostosowując w sposób elastyczny swoje zasoby osobowe do określonych aktualnie potrzeb.

Wszystkie projekty i/lub przedsięwzięcia rewitalizacyjne realizujące zadania własne gminy będą wdrożone zgodnie z uchwaloną przez Radę Miejską w Połańcu Wieloletnią Prognozą Finansową oraz budżetami rocznymi, zapewniając efektywną realizację

zaplanowanych działań. W zakresie zarządzania środkami finansowymi niezbędnymi do wdrożenia projektów rewitalizacyjnych włączony zostanie Skarbnik Gminy.

Referat Pozyskiwania Środków Pomocowych i Rozwoju Gminy w ramach wykonywanych zadań będzie ściśle współpracował z Komitetem Rewitalizacji, powołanym jako organ opiniotwórczo-doradczy Burmistrza Połanicy w zakresie rewitalizacji i partnerami projektów rewitalizacyjnych. Będzie również odpowiadał za obsługę techniczną i organizacyjną Komitetu Rewitalizacji. Głównym zadaniem Komitetu Rewitalizacji będzie nadzór nad efektywnością i jakością oraz postępem w realizacji określonych projektów, a tym samym celów GPR poprzez opiniowanie dokumentów i inicjatyw związanych z rewitalizacją.

W związku z tym, że realizacja zaplanowanych działań rewitalizacyjnych odbywać się będzie w oparciu o system wdrażania pomocy strukturalnej Unii Europejskiej, to interesariusze rewitalizacji, korzystając z dofinansowania projektów unijnymi środkami finansowymi, będą zobowiązani przestrzegać zasad i procedur wspólnotowych (szczególnie w zakresie realizacji projektów partnerskich). Zasady realizacji projektów rewitalizacyjnych współfinansowanych z Funduszy Europejskich dla Świętokrzyskiego na lata 2021–2027 będą wynikać z obowiązujących dokumentów programowych, a determinowane będą określonymi procedurami konkursowymi.

Wdrażanie projektów rewitalizacyjnych nie ma szans powodzenia bez udanej współpracy, efektywnego współdziałania oraz wzajemnego uzupełniania się działań różnych podmiotów z sektorów: społecznego, gospodarczego i publicznego. W związku z tym określenie zasad i sposobów współuczestnictwa interesariuszy jest kluczowym elementem osiągnięcia zgodności podejmowanych działań z potrzebami i oczekiwaniami społeczności lokalnej, ograniczenia występowania konfliktów oraz kosztów ich rozwiązywania, a także jest podstawą tworzenia się współczesnych form samoświadomości społecznej.

Współpraca międzysektorowa w realizacji zapisów Gminnego Programu Rewitalizacji odbywać się będzie w kilku zintegrowanych wymiarach:

1. MERYTORYCZNYM – poprzez wspólne podejmowanie decyzji, rozwiązywanie problemów, opiniowanie, realizowane przede wszystkim na poziomie Komitetu Rewitalizacji.
2. ORGANIZACYJNYM – polegającym na angażowaniu specyficznych i unikalnych zasobów oraz kompetencji charakterystycznych dla danego sektora i wzajemnym ich uzupełnianiu podczas realizacji wspólnych projektów.
3. FINANSOWYM – opierającym się na współdziałaniu finansowym wszystkich partnerów poprzez zapewnienie wkładu własnego w realizację określonych przedsięwzięć i wykorzystanie koncepcji partnerstwa (w tym np. publiczno-prywatnego).

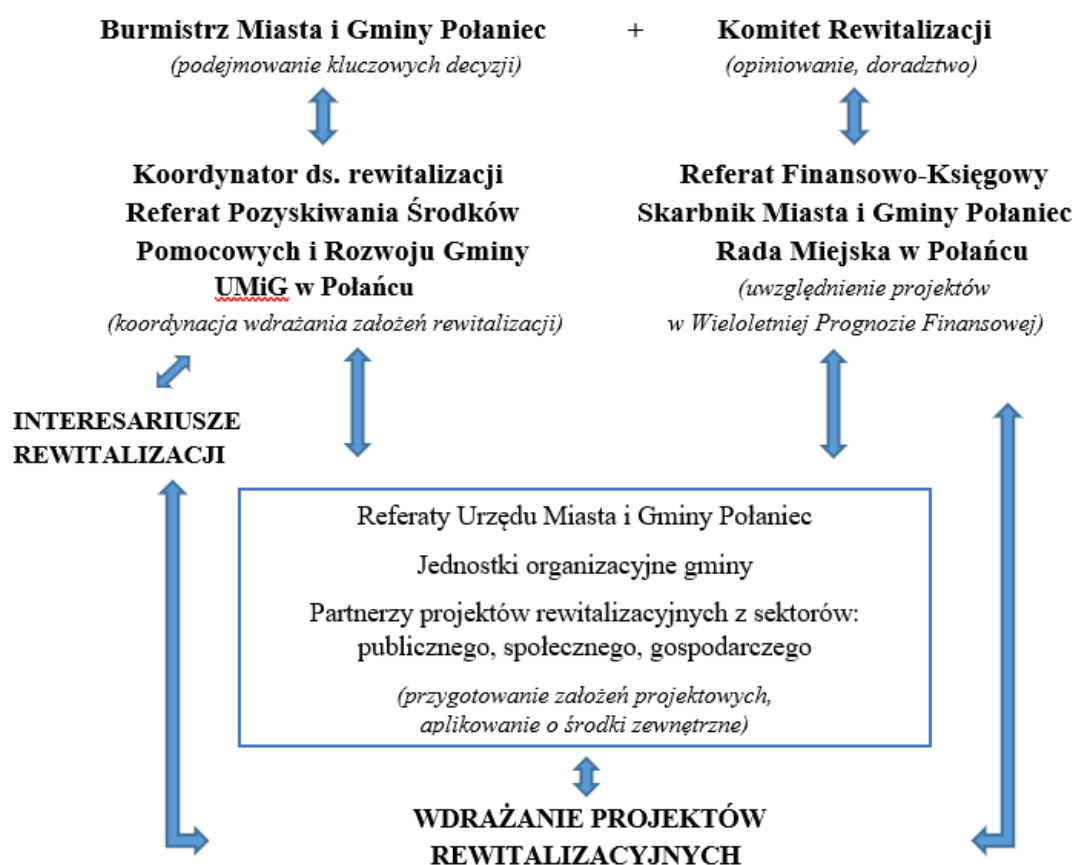
Partnerstwo trzech sektorów: publicznego, społecznego i gospodarczego, oprócz wspólnego celu, jakim jest wyprowadzenie obszaru rewitalizacji z sytuacji kryzysowej w celu poprawy jakości życia mieszkańców, ma określone podstawowe zasady stanowiące fundament wspólnych działań:

- 1) respektowanie własnych potrzeb, możliwości i dążenie do osiągnięcia kompromisu,
- 2) przejrzystość podejmowanych działań,
- 3) otwarty dialog z mieszkańcami.

Współpraca pomiędzy interesariuszami rewitalizacji ma na celu:

- wykorzystanie potencjału organizacji oraz społeczności lokalnej poprzez skoordynowanie działań w ramach kilkunastu wspólnych i spójnych projektów akceptowanych i wspieranych przez wszystkich uczestników;
- optymalne wykorzystanie kompetencji i zasobów będących w dyspozycji gminy, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców czy mieszkańców;
- wsparcie innowacyjności proponowanych rozwiązań, wyrażające się zastosowaniem nowych podejść do rozwiązywania problemów.

Schemat 5 Struktura zarządzania i wdrażania rewitalizacji w Gminie Połaniec

Źródło: Opracowanie własne

1.2. Harmonogram realizacji Programu

Założono, że Gminny Program Rewitalizacji będzie dokumentem na lata 2024–2034, obejmującym okres realizacji zaplanowanych projektów. Przyjęcie takiego horyzontu czasowego jest zgodne z zaleceniami planistycznymi oraz pozwala na dostosowanie do aktualnych potrzeb i oczekiwań mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz wytycznych wynikających z perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2021–2027. Z uwagi na okres obowiązywania programu przyjęto, że będzie to dokument strategiczny skoncentrowany terytorialnie i komplementarny problemowo, tj. mający przeciwdziałać fragmentaryzacji działań w celu wyprowadzenia wyznaczonego obszaru rewitalizacji z sytuacji kryzysowej. Harmonogram wdrażania dokumentu przedstawiono w tabeli 21.

Tabela 21 Harmonogram wdrażania dokumentu

Lp.	Nazwa projektu	Okres realizacji (w latach)										
		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
PROJEKTY PODSTAWOWE												
1.	<i>Ochrona dziedzictwa lokalnego oraz poprawa dostępności obiektów sportowych i kulturalnych, a także przestrzeni publicznych zlokalizowanych na Podobszarze I</i>											
2.	<i>Zwiększenie dostępności usług publicznych i społecznych na Podobszarze I</i>											
3.	<i>Zwiększenie aktywności mieszkańców i włączenie społeczne poprzez zintegrowany rozwój społeczno-gospodarczy i funkcjonalne zagospodarowanie przestrzeni publicznych obszaru rewitalizacji</i>											
4.	<i>Aktywna integracja i uczenie się przez całe życie szansą na lepszą przyszłość</i>											
PROJEKTY UZUPEŁNIAJĄCE												
1.	<i>Organizowanie zajęć rekreacyjnych i sportowych dla mieszkańców</i>											
2.	<i>Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych</i>											
3.	<i>Poprawa stanu środowiska i rozwój błękitno-zielonej infrastruktury</i>											
4.	<i>Organizacja wydarzeń kulturalnych i dydaktycznych integrujących mieszkańców</i>											
5.	<i>Tworzenie infrastruktury społecznej, zdrowotnej i opiekuńczej</i>											
6.	<i>Rozwój i modernizacja infrastruktury sportowej oraz rekreacyjnej</i>											
7.	<i>Stworzenie systemu wspierania przedsiębiorczości mieszkańców (ze szczególnym uwzględnieniem obszaru rewitalizacji)</i>											
8.	<i>Rozwój infrastruktury edukacyjnej i wychowania przedszkolnego</i>											

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Polaniec na lata 2024–2034

9.	<i>Wdrażanie e-usług publicznych, szczególnie w obszarze administracji, edukacji, informacji przestrzennej</i>												
10.	<i>Poprawa stanu infrastruktury drogowej oraz zwiększenie poziomu bezpieczeństwa</i>												

Źródło: Opracowanie własne

1.3. Promocja dokumentu

W celu efektywnego i skutecznego wdrożenia zapisów Gminnego Programu Rewitalizacji ważne jest, aby umożliwić społeczności lokalnej udział w procesie ich tworzenia i realizacji, a tym samym zapewnić skuteczną metodę komunikacji społecznej, czyli przekazywania danych do otoczenia. Szeroka komunikacja stanowić będzie jeden z fundamentów powodzenia całego procesu rewitalizacji, służąc osiągnięciu wizji obszaru rewitalizacji.

Podmiotami odpowiedzialnymi za organizację oraz przeprowadzenie działań promocyjnych związanych z opracowaniem i wdrażaniem założeń Gminnego Programu Rewitalizacji, a w jego ramach również wszystkich projektów i/lub przedsięwzięć rewitalizacyjnych – jest Referat Pozyskiwania Środków Pomocowych i Rozwoju Gminy UMiG w Połancu. Jednostka ta ma za zadanie zapewnić powszechny dostęp do bieżących informacji na temat prowadzonych przedsięwzięć, tj. o zakresie i wymiarze pozyskanego dofinansowania zewnętrznego dla poszczególnych projektów oraz rezultatach działań na poziomie obszaru rewitalizacji oraz całej gminy. Do zakresu ich działań należy wsparcie skutecznej komunikacji, opierającej się na następujących kanałach i narzędziach komunikacji:

- Internet – aktualizacja informacji z zakresu rewitalizacji i projektów realizowanych w ramach GPR na stronie internetowej gminy (portal.polaniec.eu) oraz na stronie internetowej w Biuletynie Informacji Publicznej;
- komunikacja bezpośrednia – warsztaty, spotkania, posiedzenia itp.;
- inne środki promocji – plakaty, zawiadomienia, zaproszenia, ogłoszenia parafialne.

Działania promujące będą miały zarówno zasięg lokalny, jak i regionalny oraz skierowane będą do interesariuszy rewitalizacji, tj. takich grup odbiorców, jak:

- 1) mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczyści nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego;
- 2) mieszkańcy gminy;
- 3) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą;
- 4) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne;
- 5) jednostki organizacyjne gminy;
- 6) organy władzy publicznej;
- 7) podmioty realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

Celem działań związanych z promocją dokumentu jest dotarcie do jak najszerszej grupy interesariuszy – mieszkańców, organizacji pozarządowych i przedsiębiorców, a także instytucji publicznych mogących stać się partnerami w realizacji określonych działań rewitalizacyjnych.

Ponadto odpowiedzialność za upowszechnianie bieżących informacji na temat poszczególnych działań rewitalizacyjnych spoczywa również na partnerach realizowanych przedsięwzięć. Jeśli projekty będą współfinansowane ze środków Unii Europejskiej, wówczas

promocja tychże przedsięwzięć będzie się odbywać zgodnie z wytycznymi właściwych instytucji w tym zakresie.

2. System monitoringu, oceny i wprowadzania zmian do Programu

Kluczowe znaczenie dla prawidłowej i efektywnej realizacji założeń Gminnego Programu Rewitalizacji ma system monitoringu skuteczności działań, oceny oraz wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu dokumentu.

2.1. Sposoby monitorowania i sprawozdawczości

Wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji będzie się odbywało w oparciu o monitoring zmierzający do oceny stopnia realizacji celów rewitalizacji, a także zaplanowanych projektów i/lub przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Monitorowaniem, mającym na celu zapewnienie zgodności realizacji postanowień z wcześniej zatwierdzonymi założeniami, zajmować się będzie Referat Pozyskiwania Środków Pomocowych i Rozwoju Gminy UMiG w Połańcu we współpracy z innymi referatami/zespołami Urzędu, a także w drodze porozumienia m.in. z Powiatowym Urzędem Pracy w Staszowie oraz Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Połańcu i Centrum Kultury i Sztuki w Połańcu. Monitoring polegać będzie na systematycznym zbieraniu oraz analizowaniu ilościowych i jakościowych informacji na temat wdrażanych projektów, a także założonych celów dokumentu na podstawie danych gromadzonych i przekazywanych przez poszczególne referaty/zespoły, jednostki organizacyjne gminy oraz inne instytucje zewnętrzne i podmioty realizujące projekty na obszarze rewitalizacji i/lub będące partnerami w realizacji określonych działań.

Koordinator ds. rewitalizacji jako osoba odpowiedzialna za zarządzanie procesem rewitalizacji w gminie, będzie miał również następujące zadania:

- 1) gromadzenie i analizowanie informacji w układzie określonego dla celów i projektów zestawu wskaźników;
- 2) sporządzanie co 3 lata raportu/sprawozdania z postępu w realizacji dokumentu i przedstawianie go do zaopiniowania przez Komitet Rewitalizacji;
- 3) udostępnianie lokalnej społeczności wyników sprawozdawczości poprzez ich publikowanie na stronie internetowej gminy oraz w Biuletynie Informacji Publicznej oraz przekazywanie informacji wszystkim zainteresowanym podmiotom podczas spotkań z interesariuszami rewitalizacji.

Rada Miejska w Połańcu analizować będzie postępy w realizacji głównych założeń Gminnego Programu Rewitalizacji poprzez:

- 1) akceptację raportu/sprawozdania z postępu we wdrożeniu zapisów,
- 2) uwzględnienie i wprowadzanie zmian w zaplanowanych projektach rewitalizacyjnych zawartych w programie, a służących realizacji zadań własnych do załącznika do uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej gminy (zgodnie z art. 21 ustawy o rewitalizacji).

Monitorowanie obejmować będzie zarówno rzeczowe jak i finansowe aspekty wdrażania dokumentu.

Monitoring rzeczowy dostarczy danych na temat aktualnego stanu realizacji GPR oraz umożliwi ocenę postępu i efektywności jego głównych założeń. Mierzone będą one za pomocą zmian wskaźników produktu i rezultatu, przyporządkowanych do konkretnych projektów i/lub przedsięwzięć rewitalizacyjnych, jak i wskaźników oddziaływania w odniesieniu do celów rewitalizacji, które wykorzystane zostały na etapie diagnostycznym gminy do wyznaczenia obszaru zdegradowanego, a następnie obszaru rewitalizacji. W związku z tym posłużą do przedstawienia skali i charakteru zmian w aktualnej sytuacji czy tendencji zachodzących na obszarze rewitalizacji w porównaniu do terenu całej gminy (tabela 22). Wszystkie wskaźniki gromadzone będą na bieżąco w miarę postępu prac, natomiast ich stan osiągnięcia podawany będzie cyklicznie co 3 lata. Punktem odniesienia w procesie weryfikacji będą dane bazowe dostępne na etapie opracowania diagnozy na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, czyli według stanu na koniec 2021 roku.

Monitoring finansowy dostarczy danych na temat szacunkowego kosztu oraz wykorzystanych źródeł finansowania, będących podstawą do oceny sprawności wydatkowania środków. Na poziomie dokumentu zakłada się monitoring w oparciu o okresowe sprawozdania finansowe. Dane zawarte w tych opracowaniach powinny obejmować m.in. wysokość wkładu własnego i pozyskanych środków zewnętrznych, wydatki poniesione w okresie objętym sprawozdaniem oraz od początku realizacji projektu, procentowy stan zaawansowania realizacji interwencji, stopień osiągnięcia założonych wskaźników, a także informacje na temat postępu wykonania przyjętego harmonogramu w oparciu o ustalony plan finansowy.

Do końca lutego kolejnego roku po skończonym okresie sprawozdawczym, referaty/zespoły UMiG w Połańcu, jednostki organizacyjne gminy i/lub podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych projektów wchodzących w skład GPR zobowiązane są do składania informacji okresowej do Referatu Pozyskiwania Środków Pomocowych i Rozwoju Gminy. Dzięki temu sprawozdawczość zakłada bieżący i ciągły przepływ aktualnych informacji, co pozwala na weryfikację nieprawidłowości oraz wykrycie problemów w procesie wdrażania i monitorowania GPR.

Dla osiągnięcia wartości docelowych wskaźników realizacji projektów, szczególna rola przypada beneficjentom, którzy mają obowiązek monitorowania wdrażania przedsięwzięć współfinansowanych środkami finansowymi z Unii Europejskiej, w tym przygotowywania i przedkładania Instytucji Zarządzającej danym programem operacyjnym sprawozdań z ich realizacji oraz wniosków o płatność.

Tabela 22 Wskaźniki monitoringowe wdrażania *Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Połaniec na lata 2024–2034*

Założenia GPR	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Źródło danych	Wartość bazowa (stan na 31.12.2021 r.)	Średnia wartość dla gminy (stan na 31.12.2021 r.)	Wartość docelowa dla obszaru rewitalizacji (stan na 31.12.2034r.)
WSKAŹNIKI ODDZIAŁYWANIA DLA PODOBSZARU I						
Cel rewitalizacji 1. Wykorzystanie potencjału społecznego mieszkańców	<i>Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w % ludności ogółem</i>	%	Urząd Miasta i Gminy w Połańcu	17,4	18,1	Wartość powyżej średniej dla gminy w 2034 r.
	<i>Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w % ludności ogółem</i>	%	Urząd Miasta i Gminy w Połańcu	17,0	21,8	Utrzymanie wartości poniżej średniej dla gminy w 2034 r.
	<i>Saldo migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania</i>	-	Urząd Miasta i Gminy w Połańcu	1,6	1,1	Utrzymanie wartości dodatniej, powyżej średniej dla gminy w 2034 r.
	<i>Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa w przeliczeniu na 1 000 osób</i>	osoby	OPS w Połańcu	18,7	15,8	Wartość poniżej średniej dla gminy w 2034 r.
	<i>Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w przeliczeniu na 1 000 osób</i>	osoby	OPS w Połańcu	4,1	4,2	Utrzymanie wartości poniżej średniej dla gminy w 2034 r.
	<i>Liczba podmiotów nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 1 000 osób</i>	szt.	Główny Urząd Statystyczny	7,4	6,7	Utrzymanie wartości powyżej średniej dla gminy w 2034 r.
Cel rewitalizacji 2. Usługi publiczne na wysokim poziomie	<i>Powierzchnia terenów zagospodarowanych na działalność sportową, rekreacyjną, kulturową</i>	ha	Urząd Miasta i Gminy w Połańcu	0,11	0,04	Zwiększenie wskaźnika i utrzymanie wartości

	<i>i turystyczną przypadająca na 1 000 mieszkańców</i>					powyżej średniej dla gminy w 2034 r.
	<i>Budynki mieszkalne nowe oddane do użytkowania w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców</i>	szt.	Urząd Miasta i Gminy w Połańcu	0,00	35	Wartość min. połowa wartości średniej dla gminy w 2034 r.
WSKAŹNIKI ODDZIAŁYWANIA DLA PODOBSZARU II						
Cel rewitalizacji 3. Poprawa spójności oraz tożsamości obszaru	<i>Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w % ludności ogółem</i>	%	Urząd Miasta i Gminy w Połańcu	19,1	18,1	Utrzymanie wartości powyżej średniej dla gminy w 2034 r.
	<i>Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem</i>	%	Urząd Miasta i Gminy w Połańcu	19,5	21,8	Utrzymanie wartości poniżej średniej dla gminy w 2034 r.
	<i>Saldo migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania</i>	-	Urząd Miasta i Gminy w Połańcu	1,2	1,1	Utrzymanie wartości dodatniej, powyżej średniej dla gminy w 2034 r.
	<i>Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa w przeliczeniu na 1 000 osób</i>	osoby	OPS w Połańcu	28,0	15,8	Wartość poniżej średniej dla gminy w 2034 r.
	<i>Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w przeliczeniu na 1 000 osób</i>	osoby	OPS w Połańcu	3,4	4,2	Utrzymanie wartości poniżej średniej dla gminy w 2034 r.
	<i>Liczba podmiotów nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 1 000 osób</i>	szt.	Urząd Miasta i Gminy w Połańcu	8,95	6,71	Utrzymanie wartości powyżej średniej dla gminy w 2034 r.

Cel rewitalizacji 4. Zapewnienie atrakcyjnych warunków do zamieszkania	<i>Powierzchnia terenów zagospodarowanych na działalność sportową, rekreacyjną, kulturową i turystyczną przypadająca na 1 000 mieszkańców</i>	ha	Urząd Miasta i Gminy w Połańcu	0,09	0,04	Zwiększenie wskaźnika i osiągnięcie wartości powyżej średniej dla gminy w 2034 r.
	<i>Budynki mieszkalne nowe oddane do użytkowania w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców</i>	szt.	Urząd Miasta i Gminy w Połańcu	45	35	Utrzymanie wartości powyżej średniej dla gminy w 2034 r.
Projekty/Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	WSKAŹNIKI PRODUKTU					
	<i>Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją</i>	ha	Urząd Miasta i Gminy w Połańcu	0	1,5	Z powodu braku możliwości określenia tych danych na etapie sporządzania Gminnego Programu Rewitalizacji, wartości docelowe na koniec 2034 roku zostaną określone na etapie projektowania i realizacji projektów
	<i>Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem</i>	obiekty kulturalne i turystyczne		0	1	
	<i>Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach</i>	szt.		0	1	
	<i>Liczba obiektów przystosowanych do osób z niepełnosprawnościami</i>	szt.		0	0	
	<i>Liczba obiektów powstałych do użytku organizacji pozarządowych</i>	szt.	Realizatorzy projektów	0	0	
	<i>Liczba warsztatów skierowanych do seniorów</i>	szt.		0	0	
	<i>Liczba przeprowadzonych zajęć w zakresie cyberbezpieczeństwa</i>	szt.		0	0	
	WSKAŹNIKI REZULTATU					

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Połaniec na lata 2024–2034

	<i>Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem</i>	osoby odwiedzające/rok	Urząd Miasta i Gminy w Połańcu	0	100
	<i>Liczba osób starszych uczestnicząca w zorganizowanych warsztatach</i>	osoby	Realizatorzy projektów, w tym Urząd Miasta i Gminy w Połańcu	0	Wartość zostanie określona na podstawie dokumentacji przed realizacją projektu
	<i>Liczba organizacji pozarządowych korzystająca z nowopowstałych budynków</i>	osoby		0	
	<i>Liczba osób biorących udział w zajęciach z zakresu cyberbezpieczeństwa</i>	osoby		0	
	<i>Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych</i>	osoby		0	

Źródło: Opracowanie własne

2.2. Sposób ewaluacji i wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu

Przyjęto, że Gminny Program Rewitalizacji ma formułę otwartą, co oznacza, że w przypadku zmiany wymogów prawnych, pojawienia się nowych problemów oraz wykreowania nowych projektów – będzie on aktualizowany. Przedsięwzięcia odpowiadające na zidentyfikowane problemy będą systematycznie przygotowywane w całym okresie wdrożeniowym. Ich konkretni odbiorcy i zakres determinowane będą: aktualnymi warunkami sytuacji społeczno-gospodarczej na obszarze rewitalizacji oraz gminy, potrzebami i oczekiwaniami mieszkańców wyznaczonego obszaru, poziomem zaangażowania podmiotów lokalnych w planowane działania, możliwościami budżetu gminy oraz dostępnością środków zewnętrznych.

Zgodnie z art. 22 ustawy o rewitalizacji, dokument będzie podlegał ocenie aktualności i stopnia realizacji, dokonywanej przez Burmistrza Miasta i Gminy Połaniec (przy pomocy Koordynatora ds. rewitalizacji z Referatu Pozyskiwania Środków Pomocowych i Rozwoju Gminy UMiG w Połańcu oraz sporządzonego przez nich raportu/sprawozdania z postępu w realizacji założeń dokumentu) raz na 3 lata, zgodnie z systemem monitorowania i oceny określonym w Programie. Ocena sporządzona przez Burmistrza Miasta i Gminy Połaniec będzie podlegać zaopiniowaniu przez Komitet Rewitalizacji oraz opublikowana zostanie na stronie internetowej gminy i w Biuletynie Informacji Publicznej. Dopuszcza się również możliwość wcześniejszego wystąpienia z wnioskiem o zmianę treści dokumentu do Burmistrza Miasta i Gminy Połaniec w ramach inicjatywy co najmniej 50 mieszkańców lub podmiotu planującego realizację przedsięwzięcia inwestycyjnego lub społecznego na obszarze rewitalizacji. W przypadku stwierdzenia, że Program wymaga zmiany, Burmistrz Miasta i Gminy Połaniec wystąpi do Rady Miejskiej w Połańcu z wnioskiem o jego zmianę. Dołączona zostanie do niego ww. opinia. Rada Miejska jako instytucja kontrolna i uchwałodawcza będzie mieć za zadanie analizowanie i zatwierdzanie wniosków o zmianę treści dokumentu, a także jego aktualizację, poprzez podjęcie stosownej uchwały w tej sprawie. W tej sytuacji zmiana będzie dokonywana w trybie w jakim Program był uchwalony. W przypadku, gdy nie będzie ona dotyczyła listy planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz nie będzie wymagać zmiany uchwały w sprawie ustanowienia na obszarze rewitalizacji Specjalnej Strefy Rewitalizacji – nie zostaną przeprowadzone konsultacje społeczne, jak również postępowanie w sprawie uzyskania opinii (o których mowa w art. 17 ust 2 pkt 4 ustawy o rewitalizacji).

W sytuacji stwierdzenia osiągnięcia celów dokumentu (w wyniku przeprowadzonej oceny), Rada Miejska uchyli uchwałę w sprawie Gminnego Programu Rewitalizacji w całości albo w części, z własnej inicjatywy albo na wniosek Burmistrza Miasta i Gminy Połaniec.

Ewaluacja ma na celu identyfikację oraz ewentualną poprawę jakości, skuteczności i spójności realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji w odniesieniu do konkretnych problemów obszaru rewitalizacji, z jednoczesnym uwzględnieniem założeń programowych. Jej zadaniem jest sprawdzenie czy w wyniku podejmowanych działań powstały oczekiwane rezultaty oraz czy wpłynęły one na osiągnięcie wyznaczonych celów.

Ocena wszystkich zrealizowanych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych

zostanie dokonana przy współdziałaniu wszystkich interesariuszy rewitalizacji oraz w oparciu o 5 zasadniczych kryteriów ewaluacyjnych:

1. SKUTECZNOŚĆ (ang. *effectiveness*) – kryterium pozwalające ocenić w jakim stopniu osiągnięte zostały cele dokumentu zdefiniowane na etapie planowania.
2. EFEKTYWNOŚĆ (ang. *efficiency*) – kryterium pozwalające ocenić poziom „ekonomiczności” zrealizowanych projektów, czyli stosunek poniesionych nakładów do uzyskanych efektów.
3. UŻYTECZNOŚĆ (ang. *utility*) – kryterium pozwalające ocenić, do jakiego stopnia oddziaływanie programu odpowiada zdiagnozowanym potrzebom grupy docelowej.
4. TRAFNOŚĆ (ang. *relevance*) – kryterium pozwalające ocenić, do jakiego stopnia cele programu odpowiadają charakterowi i skali potrzeb w odniesieniu do obszaru rewitalizacji.
5. TRWAŁOŚĆ (ang. *sustainability*) – kryterium pozwalające ocenić na ile można się spodziewać, że pozytywne zmiany wywołane oddziaływaniem programu będą nadal widoczne po zakończeniu jego realizacji.

Ewaluacja założeń programowych i stopnia realizacji projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawartych w dokumencie zostanie podzielona na następujące części:

- 1) *ex-ante* (przed realizacją GPR) – stanowiąca instrument ułatwiający podejmowanie spójnych decyzji (ocena ta została przeprowadzona przed opracowaniem dokumentu);
- 2) *on-going* (na bieżąco) – instrument obserwacji prowadzonej przez Koordynatora ds. rewitalizacji z Referatu Pozyskiwania Środków Pomocowych i Rozwoju Gminy UMiG w Połańcu, który będzie na jej podstawie przygotowywał sprawozdanie z realizacji GPR, co najmniej raz na 3 lata (jest to również instrument monitorowania bieżących zmian w otoczeniu);
- 3) *mid-term* (śródkresowa) – służąca przede wszystkim jako instrument, w wyniku którego możliwa jest aktualizacja dokumentu;
- 4) *ex-post* (na zakończenie wdrażania GPR) – służąca ocenie zgodności i efektywności zrealizowanych projektów w ramach GPR z założeniami i celami przyjętymi w niniejszym dokumencie.

Wprowadzenie systemu monitoringu oraz powiązanej z nim procedury ewaluacji pozwoli wyeliminować w znacznym stopniu problem dezaktualizacji założeń i celów zawartych w GPR, wynikający ze zmieniających się warunków funkcjonowania podmiotów realizujących poszczególne projekty, zmian prawodawstwa oraz innych warunków i okoliczności mogących wpłynąć na zasadność podejmowanych działań.

3. Mechanizmy włączenia różnych grup interesariuszy w proces rewitalizacji

Partycypacja społeczna i działania aktywizacyjne zostały wpisane w proces rewitalizacji wyznaczonego obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Połaniec jako fundament działań na wszystkich jego etapach, tj. diagnozowanie, programowanie, wdrażanie (w tym finansowanie), monitorowanie i ewaluacja. Takie podejście ma na celu podniesienie skuteczności i trwałości

projektów rewitalizacyjnych oraz gotowości i świadomości mieszkańców o partycypacyjnym współdecydowaniu o obszarze objętym programem rewitalizacji. Ponadto realizuje *zasadę partnerstwa* wynikającą z art. 8 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r., polegającą na łączeniu szerokiego grona partnerów (w szczególności lokalnych społeczności i przedsiębiorców, a także ekspertów) w procesy programowania i realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych oraz konsekwentnego, otwartego i trwałego dialogu, także z tymi podmiotami i grupami, których rezultaty rewitalizacji mają dotyczyć.

Narzędzia i formy partycypacji społecznej zastosowane na każdym etapie sporządzenia i wdrażania GPR ukierunkowane zostały na możliwie dojrzałe formy, obejmujące nie tylko informowanie, ale również opracowywanie, konsultowanie, współdecydowanie, kontrolę obywatelską, badania ilościowe (m.in. ankieta on-line) czy inicjatywę lokalną (m.in. nabór pomysłów na projekty poprzez fiszkę projektową). Ogólny schemat mechanizmów włączenia interesariuszy rewitalizacji na poszczególnych etapach rewitalizacji przedstawiono w tabeli 23.

Tabela 23 Zastosowane oraz zaplanowane formy partycypacji społecznej i partnerstwa na poszczególnych etapach rewitalizacji

Realizowane działania	Zastosowane oraz zaplanowane formy partycypacji społecznej i partnerstwa (mechanizmy włączenia interesariuszy rewitalizacji)
DIAGNOZOWANIE	
<p>Diagnoza gminy w podziale na ustalone jednostki referencyjne we wszystkich sferach: społecznej, gospodarczej, technicznej, przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - analiza wskaźnikowa ilościowa i jakościowa koncentracji problemów na podstawie ustalonych wskaźników dla poszczególnych jednostek we wszystkich ww. sferach; - analiza jakościowa potencjałów; - delimitacja przestrzenna obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. 	<p>1. Konsultacje społeczne projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wraz z diagnozą gminy i mapami poglądowymi granic obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, odbyły się w dniach 11.05–12.06.2023 r. (powiadomienie 7 dni wcześniej, tj. 04.05.2023 roku) w następujących formach:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zbieranie uwag i wniosków w formie elektronicznej z wykorzystaniem formularza konsultacyjnego, który można było dostarczyć: <ul style="list-style-type: none"> - drogą elektroniczną na adres e-mail: sekretariat@poczta.polaniec.eu, - drogą korespondencyjną na adres: Urząd Miasta i Gminy Połaniec, ul. Ruszczańska 27, 28-230 Połaniec, - bezpośrednio do sekretariatu w budynku Urzędu Miasta i Gminy Połaniec w godzinach pracy Urzędu; 2) otwarte spotkanie z interesariuszami rewitalizacji z możliwością złożenia uwag i opinii w dniu 05.06.2023 roku w Centrum Kultury i Sztuki w Połańcu; 3) zbieranie uwag ustnych do protokołu w budynku Urzędu Miasta i Gminy Połaniec, w sekretariacie w godzinach pracy Urzędu. <p>Zgodnie z art. 6 ust. 7 i 9 ustawy o rewitalizacji, niezwłocznie po zakończeniu niniejszych konsultacji została opracowana i opublikowana w dniu 16.05.2023 r. na stronie podmiotowej gminy i w BIP oraz na tablicy ogłoszeń Urzędu informacja podsumowująca ich przebieg wraz z rejestrem zgłoszonych uwag i odniesieniem się do uwag z uzasadnieniem.</p>
PROGRAMOWANIE	
<p>Sporządzenie <i>Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Połaniec na lata 2024–2034</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> - projektowanie i wybór rozwiązań; - określenie głównych założeń dokumentu; - identyfikacja i zaplanowanie listy projektów podstawowych oraz uzupełniających realizowanych przez różnych interesariuszy rewitalizacji; 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podjęcie na sesji przez Radę Miejską w Połańcu Uchwały nr LXXXVI/549/2023 z dnia 5 września 2023 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia <i>Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Połaniec na lata 2024–2034</i>. 2. Przeprowadzenie badania ankietowego w dniach 08–28.09.2023 r., dotyczącego sytuacji na obszarze rewitalizacji i potrzeb jego mieszkańców. 3. Przeprowadzenie naboru fiszek projektowych w dniach 08–28.09.2023 r., umożliwiających zgłoszenie propozycji projektów rewitalizacyjnych na wyznaczonym obszarze rewitalizacji: <ul style="list-style-type: none"> - drogą elektroniczną na adres e-mail Urzędu; - drogą korespondencyjną na adres Urzędu Miasta i Gminy Połaniec; - bezpośrednio do sekretariatu w budynku Urzędu Miasta i Gminy Połaniec.

<p>- określenie ram organizacyjno-finansowych realizacji rewitalizacji; - przeprowadzenie odpowiednich uzgodnień i zaopiniowanie dokumentu.</p>	<p>4. Konsultacje społeczne dokumentu w dniach2023 r. oraz zbieranie uwag w następujących formach:</p> <ul style="list-style-type: none"> - drogą elektroniczną na adres e-mail Urzędu; - drogą korespondencyjną na adres Urzędu Miasta i Gminy Połaniec; - bezpośrednio do sekretariatu w budynku Urzędu Miasta i Gminy Połaniec. <p>5. Otwarte spotkanie konsultacyjne z interesariuszami rewitalizacji z możliwością złożenia uwag i opinii w dniu W</p> <p>Zgodnie z art. 6 ust. 7 i 9 ustawy o rewitalizacji, niezwłocznie po zakończeniu konsultacji została opracowana i opublikowana na stronie podmiotowej gminy i w BIP oraz na tablicy informacyjnej Urzędu informacja podsumowująca ich przebieg wraz z rejestrem zgłoszonych uwag i odniesieniem się do uwag z uzasadnieniem.</p>
<p>WDRAŻANIE (FINANSOWANIE)</p>	
<p>Wdrażanie założeń Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Połaniec na lata 2024–2034:</p> <ul style="list-style-type: none"> - realizacja (wdrażanie) przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych (w tym w ramach partnerstw międzysektorowych); - prowadzenie aktywnej polityki informacyjnej oraz aktywizacji interesariuszy rewitalizacji. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacja przez gminę otwartego naboru na partnera/partnerów spoza sektora finansów publicznych do wspólnej realizacji projektu zgodnie z <i>Ustawą z dnia 28 kwietnia 2022 roku o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2021–2027</i> (Dz. U. z 2022 r. poz. 1079). 2. Konkursy ofert dla organizacji pozarządowych. 3. Konkurs architektoniczny lub architektoniczno-urbanistyczny w zakresie zagospodarowania przestrzeni publicznych na obszarze rewitalizacji. 4. Planowanie partycypacyjne obejmujące cykl spotkań służących zagospodarowaniu przestrzeni. 5. Warsztaty projektowe związane z kształtowaniem przestrzeni z wykorzystaniem map/makiet. 6. Spacerki badawcze dla określonych grup społecznych w celu ogólnej oceny konkretnych rozwiązań architektonicznych czy infrastrukturalnych. 7. Realizacja projektów przez różnych beneficjentów (w tym w partnerstwach międzysektorowych). 8. Wspólne podejmowanie decyzji/kształtowanie przestrzeni/rozwiązywanie problemów/opiniowanie rozwiązań w trakcie cyklicznych spotkań Komitetu Rewitalizacji. 9. Spotkania informacyjno-konsultacyjne z mieszkańcami organizowane w miarę postępu wdrożenia projektów. 10. Realizacja małych inicjatyw interesariuszy rewitalizacji i wydarzeń lokalnych związanych z rewitalizacją.

MONITOROWANIE, EWALUACJA, AKTUALIZACJA	
<p>Ocena realizacji założeń <i>Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Polanec na lata 2024–2034</i>:</p> <ul style="list-style-type: none">- prowadzenie monitoringu realizacji rewitalizacji;- wykonanie ewaluacji założeń programowych;- aktualizacja dokumentu.	<ol style="list-style-type: none">1. Opiniowanie cyklicznych raportów/sprawozdań z postępu w realizacji dokumentu przez Komitet Rewitalizacji oraz ich upublicznianie na stronie internetowej gminy i w Biuletynie Informacji Publicznej.2. Spotkania informacyjno-konsultacyjne w celu przekazywania informacji na temat postępu we wdrażaniu projektów rewitalizacyjnych.3. Opracowanie ewaluacji <i>mid-term i ex-post</i> z realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji wraz z uzyskaniem opinii mieszkańców na temat efektywności przeprowadzonych działań rewitalizacyjnych.4. Możliwość wystąpienia z wnioskiem o aktualizację dokumentu przez inicjatywę co najmniej 50 mieszkańców lub podmiotu planującego realizację przedsięwzięcia inwestycyjnego lub społecznego na obszarze rewitalizacji.5. Opiniowanie zgłoszonych wniosków o aktualizację dokumentu przez Komitet Rewitalizacji.

Źródło: Opracowanie własne

Realizacja i zaplanowanie różnorodnych form partycypacji społecznej oraz aktywizacji społeczności lokalnej umożliwiło dotarcie do szerokiego grona przedstawicieli interesariuszy, a także poznanie ich potrzeb i oczekiwań w celu dostosowania wsparcia. Wartością dodaną przeprowadzonych metod partycypacji i „budowania” partnerstwa była możliwość skonfrontowania wiedzy o wielu aspektach funkcjonowania obszaru rewitalizacji przez różne środowiska lokalne, co w konsekwencji doprowadziło do pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji i będzie stanowiło podstawę uzasadnienia podjętych na nim działań. Ponadto zakłada się, że partycypacyjny model opracowania dokumentu będzie się przekształcał w partycypacyjny model wdrażania, a wokół grupy uczestniczącej w pracach nad dokumentem będą pojawiały się kolejne podmioty lokalne angażujące się w działania rewitalizacyjne.

Zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy o rewitalizacji: „partycypacja społeczna obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy, w tym poprzez uczestnictwo w konsultacjach społecznych oraz w pracach Komitetu Rewitalizacji”.

W związku z powyższym po uchwaleniu *Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Połaniec na lata 2024–2034*, zgodnie z procedurą określoną przepisami ww. ustawy, zostanie powołany Komitet Rewitalizacji, w skład którego wejdą interesariusze rewitalizacji, tj. przedstawiciele mieszkańców gminy (w tym obszaru rewitalizacji), organizacji pozarządowych i grup nieformalnych, przedsiębiorców, jednostek organizacyjnych gminy oraz innych grup społecznych.

Zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy o rewitalizacji, Komitet stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniotwórczo-doradczą Burmistrza Miasta i Gminy Połaniec w zakresie rewitalizacji.

Zasady jego działania określa *Regulamin Komitetu Rewitalizacji*, który zostanie przygotowany po uchwaleniu GPR.

4. Procedura strategicznej oceny oddziaływania dokumentu na środowisko oraz opiniowania przez właściwe instytucje

Przepisy *Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2023 r. poz. 1094 z późn. zm.) określają, dla jakiej kategorii dokumentów planistycznych, ze względu na ich indywidualną zawartość oraz zewnętrzne uwarunkowania, istnieje konieczność przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Ponadto przesłanką obowiązkowo kwalifikującą do przedmiotowej oceny, zgodnie z art. 46 pkt 3 i art. 47. ww. ustawy jest stwierdzenie, iż w efekcie realizacji przedsięwzięć wystąpi znaczące negatywne oddziaływanie na środowisko, w tym na obszary Natura 2000.

Decyzję o przeprowadzeniu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wydaje organ opracowujący projekt dokumentu sam bądź zgodnie z art. 47 ww. ustawy, w uzgodnieniu z właściwym organem ochrony środowiska, którym w tym przypadku jest Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Kielcach.

[Gmina Wystąpi z wnioskiem]

5. Specjalna Strefa Rewitalizacji

Istnieje możliwość ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji (SSR) na okres nie dłuższy niż 10 lat, o której mowa w art. 25 ustawy o rewitalizacji. Nie przewiduje się jednak jej ustanowienia, a możliwość ta pozostaje jako opcja, która zostanie zrealizowana, o ile wystąpią czynniki potwierdzające zasadność tej decyzji w kontekście optymalnego wykorzystania jej narzędzi.

6. Sposób realizacji dokumentu a polityka mieszkaniowa i planowanie przestrzenne w gminie

6.1. Niezbędne zmiany w polityce mieszkaniowej

W związku z realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Połaniec nie są wymagane zmiany w uchwale, o której mowa w art. 21 ust. 1 *Ustawy z dnia 21 czerwca 2001 roku o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego* (Dz. U. z 2023 r. poz. 725):

1. *Uchwała Nr XL/284/2021 Rady Miejskiej w Połańcu z dnia 29 kwietnia 2021 r. w sprawie uchwalenia wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy na lata 2021–2026.*

6.2. Niezbędne zmiany w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego

W związku ze sporządzeniem *Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Połaniec na lata 2024–2034* nie przewiduje się wprowadzania zmian w aktualnie obowiązującym dokumencie *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Połaniec* ustanowionym Uchwałą nr XXXI/199/2016 Rady Miejskiej w Połańcu z dnia 27 października 2016 roku.

W części wyznaczonego obszaru rewitalizacji obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego przyjęte:

1. *Uchwałą nr XXI/118/08 Rady Miejskiej w Połańcu z dnia 24 kwietnia 2008 roku w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Połaniec – część II obejmująca zachodnią część miasta.*
2. *Uchwałą nr XXXII/231/05 Rady Miejskiej w Połańcu z dnia 29 czerwca 2005 roku w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Połaniec – część I obejmująca północną część miasta od rzeki Czarnej.*

Jednak biorąc pod uwagę powyższe, nie wskazuje się miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do zmiany.

Nie przewiduje się również konieczności sporządzenia i uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji, o którym mowa w art. 37f ust. 1 *Ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (Dz. U. z 2023 r. poz. 977 z późn. zm.).

Spis map

Mapa 1 Lokalizacja obszaru rewitalizacji na tle obszaru zdegradowanego w Gminie Połaniec	17
Mapa 2 Granice wyznaczonego obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Połaniec – Podobszar I.....	18
Mapa 3 Granice wyznaczonego obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Połaniec – Podobszar II.....	19
Mapa 4 Zasięg podobszarów przekroczeń poziomu docelowego B(a)P w pyłe zawieszonym PM10 określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie świętokrzyskim w 2021 r.....	36
Mapa 5 Zasięg podobszarów przekroczeń poziomu celu długoterminowego ozonu określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie świętokrzyskim w 2021 r.....	37
Mapa 6 Zasięg obszarów przekroczeń dobowego poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszzonego PM10 określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie świętokrzyskim w 2021 r.....	37
Mapa 7 Zasięg obszarów przekroczeń poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszzonego PM2,5 określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie świętokrzyskim w 2021 r.	38
Mapa 8 Obszary chronione na terenie Gminy Połaniec	39
Mapa 9 Zagrożenie powodziowe na terenie Gminy Połaniec	40

Spis schematów

Schemat 1 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Połaniec	14
Schemat 2 Sfery tematyczne analizowane w szczegółowej diagnozie obszaru rewitalizacji ..	20
Schemat 3 Założenia <i>Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Połaniec na lata 2024–2034</i> dla Podobszaru I.....	51
Schemat 4 Założenia <i>Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Połaniec na lata 2024–2034</i> dla Podobszaru II.....	52
Schemat 5 Struktura zarządzania i wdrażania rewitalizacji w Gminie Połaniec	100

Spis tabel

Tabela 1 Wskaźniki obrazujące sytuację na terenie Gminy Połaniec w sferach: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.....	12
Tabela 2 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w ludności w wieku produkcyjnym na podobszarach rewitalizacji w latach 2017–2021 oraz porównanie ich wartości dla obszaru rewitalizacji w 2021 r. ze średnimi wartościami dla gminy, województwa i Polski	25
Tabela 3 Liczba długotrwale bezrobotnych w % bezrobotnych ogółem na podobszarach rewitalizacji w latach 2017–2021 oraz porównanie ich wartości dla obszaru rewitalizacji w 2021 r. ze średnimi wartościami dla gminy, województwa i Polski	25
Tabela 4 Skala problemów społecznych na wyznaczonym w 2021 r. na wyznaczonych podobszarach rewitalizacji i na terenie Gminy Połaniec.....	26
Tabela 5 Zidentyfikowane problemy oraz potencjały wyznaczonego Podobszaru I rewitalizacji na terenie Gminy Połaniec	41

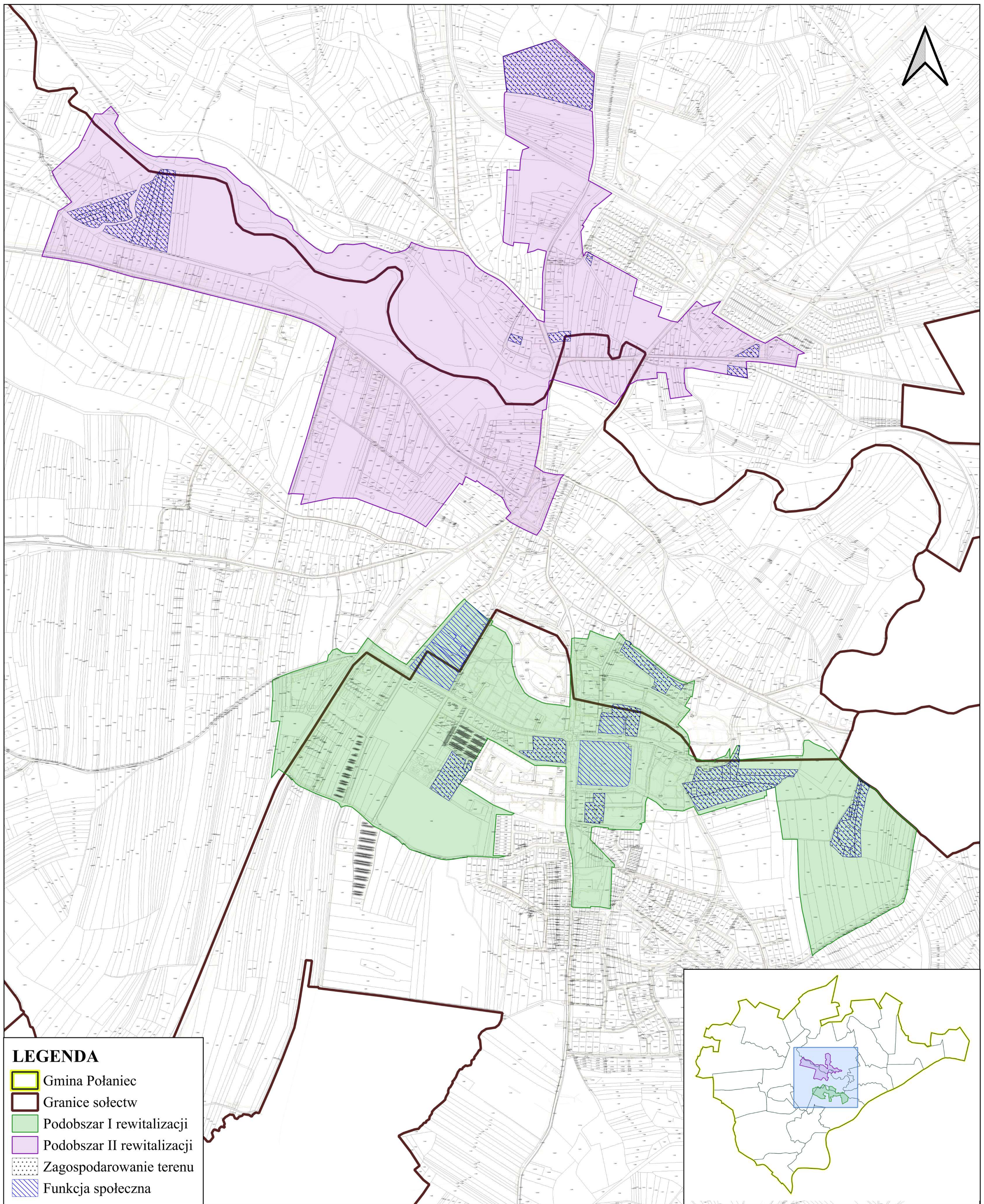
Tabela 6 Zidentyfikowane problemy oraz potencjały wyznaczonego Podobszaru II rewitalizacji na terenie Gminy Połaniec	42
Tabela 7 Kierunki działań wraz z odniesieniem ich do zidentyfikowanych potrzeb rewitalizacyjnych, mające na celu eliminację lub ograniczenie występowania negatywnych zjawisk.....	53
Tabela 8 Projekt nr 1	55
Tabela 9 Projekt nr 2	57
Tabela 10 Projekt nr 3	58
Tabela 11 Projekt podstawowy nr 1	59
Tabela 12 Projekt podstawowy nr 2.....	62
Tabela 13 Projekt podstawowy nr 3	63
Tabela 14 Projekt podstawowy nr 4.....	65
Tabela 15 Planowane źródła finansowania projektów podstawowych.....	69
Tabela 16 Charakterystyka uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	71
Tabela 17 Komplementarność problemowa – potrzeby rewitalizacyjne wraz z odpowiadającymi im celami rewitalizacji i kierunkami działań oraz zaplanowanymi projektami podstawowymi i przedsięwzięciami uzupełniającymi	78
Tabela 18 Wykaz najważniejszych projektów zrealizowanych na wyznaczonym obszarze rewitalizacji lub mających wpływ na jego rozwój społeczno-gospodarczy na terenie Gminy Połaniec	83
Tabela 19 Nawiązanie Gminnego Programu Rewitalizacji do dokumentów strategicznych i planistycznych.....	86
Tabela 20 Szacunkowe ramy finansowe Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Połaniec na lata 2024–2034	96
Tabela 21 Harmonogram wdrażania dokumentu	101
Tabela 22 Wskaźniki monitoringowe wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Połaniec na lata 2024–2034.....	106
Tabela 23 Zastosowane oraz zaplanowane formy partycypacji społecznej i partnerstwa na poszczególnych etapach rewitalizacji	113

Spis wykresów

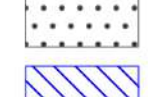

Wykres 1 Udział % ludności według ekonomicznych grup wieku w stosunku do ludności ogółem na Podobszarze I rewitalizacji w latach 2017–2021	22
Wykres 2 Udział % ludności według ekonomicznych grup wieku w stosunku do ludności ogółem na Podobszarze II rewitalizacji w latach 2017–2021	22
Wykres 3 Udział % ludności według ekonomicznych grup wieku w stosunku do ludności ogółem w 2021 r. – porównanie podobszarów rewitalizacji do średniej dla Gminy Połaniec	23
Wykres 4 Liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2021 r. na podobszarach rewitalizacji, w Gminie Połaniec, powiecie staszowskim i województwie świętokrzyskim	23
Wykres 5 Przyrost naturalny i saldo migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania w 2021 r. – porównanie średniej dla podobszarów rewitalizacji i Gminy Połaniec	24

Wykres 6 Liczba stwierdzonych przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania w 2021 r. – porównanie średniej dla podobszarów rewitalizacji i Gminy Połaniec	28
Wykres 7 Średnie % wyniki z egzaminu ósmoklasisty w 2021 r. na Podobszarze I rewitalizacji, w Gminie Połaniec, powiecie staszowskim, województwie świętokrzyskim i kraju	28
Wykres 8 Frekwencja w wyborach samorządowych w 2018 r. (I tura) oraz w wyborach parlamentarnych w 2019 r. – porównanie Gminy Połaniec, powiatu staszowskiego, województwa świętokrzyskiego i kraju	30
Wykres 9 Liczba podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania w 2021 r. na podobszarach rewitalizacji, w Gminie Połaniec, powiecie staszowskim i województwie świętokrzyskim	33
Wykres 10 Wskaźniki: liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 1 000 osób oraz liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych z rejestru REGON w przeliczeniu na 1 000 osób na Podobszarze I rewitalizacji w latach 2017–2021	34
Wykres 11 Wskaźniki: liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 1 000 osób oraz liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych z rejestru REGON w przeliczeniu na 1 000 osób na Podobszarze II rewitalizacji w latach 2017–2021	34
Wykres 12 Budynki mieszkalne nowe oddane do użytkowania w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w 2021 r. na podobszarach rewitalizacji, w Gminie Połaniec, powiecie staszowskim i województwie świętokrzyskim.....	35

Załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji

LEGENDA

- Gmina Połaniec
- Granice sołectw
- Podobszar I rewitalizacji
- Podobszar II rewitalizacji
- Zagospodarowanie terenu
- Funkcja społeczna

GMINA POŁANIEC - GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI

PODSTAWOWE KIERUNKI ZMIAN FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNYCH

OBSZAR REWITALIZACJI - POŁANIEC

skala 1:5000

